

Mendelova Univerzita v Brně
Zahradnická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

OBRAZ SÍDLA V KRAJINĚ

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Markéta Flekalová, Ph.D.

Autor bakalářské práce:
Kistýna Kohoutková

Věnování

Tuto práci bych ráda věnovala svým prarodičům, kteří v Pavlově bydlí a díky kterým celá tato práce vznikla.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Kristýna Kohoutková**
Studijní program: Zahradní a krajinářská architektura
Obor: Zahradní a krajinářská architektura
Název tématu: **Obraz sídla v krajině**
Rozsah práce: cca 40 stran textu, tabulková, mapová a obrazová příloha

Zásady pro vypracování:

1. Na základě prostudování odborné literatury popište zákonitosti utváření obrazu sídla. Věnujte se danostem estetického působení krajiny na člověka a estetickému vnímání krajiny člověkem. Ve vztahu k tradičnímu obrazu sídla specifikujte novotvary měnící dnes jeho vzhled.
2. Ve zvoleném modelovém území (obec Pavlov) definujte důležité charakteristiky obrazu sídla a krajiny. U krajiny vycházejte z vyhodnocení primární, sekundární a terciární krajinné struktury, u sídla z historického vývoje zástavby i současného stavu.
3. Na základě analýz, terénního průzkumu a vyhodnocení panoramat (zejména příjezdu do obce) stanovte vizuální hodnoty a problémy.
4. Navrhněte zásady ochrany stanovených hodnot a v případě, že již byly narušeny, možnosti korekce negativních vlivů. Návrh zpracujte v podrobnosti územní studie. Navrhované změny simulujte do krajinných panoramat, pohledů nebo 3D modelů.
5. V diskusi a závěru porovnejte Váš návrh s přehledem současně platných regulativů pro novou výstavbu – vyplývajících např. z CHKO, ÚP. Vyslovte zobecněná doporučení, jak při rozvoji obce zohlednit obraz sídla.

Seznam odborné literatury:

1. MAREČEK, J. *Krajinářská architektura venkovských sídel*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2005. 404 s. ISBN 80-213-1324-2.
2. FLEKALOVÁ, M. *Humna – přechod sídla do krajiny*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2008. 77 s. 1. ISBN 978-80-7375-210-1.
3. SKLENIČKA, P. – VOREL, I. *Ochrana krajinného rázu : třináct let zkušeností, úspěchů i omylů*. 1. vyd. Praha: Naděžda Skleničková, 2006. 189 s. ISBN 80-903206-7-8.
4. LÖW, J. – MÍČHAL, I. *Krajinný ráz*. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, s.r.o., 2003. 552 s. ISBN 80-86386-27-9.
5. ŠKABRADA, J. *Lidové stavby : architektura českého venkova*. 1. vyd. Praha: Argo, 1999. 246 s. ISBN 80-7203-082-5.

Datum zadání bakalářské práce: prosinec 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2016

L. S.

Kristýna Kohoutková
Autorka práce

doc. Ing. Petr Kučera, Ph.D.
Vedoucí ústavu

Ing. Markéta Flekalová, Ph.D.
Vedoucí práce

doc. Ing. Robert Pokluda, Ph.D.
Děkan ZF MENDELU

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: Obraz sídla v krajině vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona 111/1998 Sb. o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Lednici dne: 18. 4. 2017

.....
podpis

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala Ing. Markétě Flekalové za vstřícné vedení práce a podnětné připomínky. Dále bych ráda poděkovala Ing. Květoslavě Körberové ze Správy CHKO Pálava za ochotu a strávený čas a Ing. Pavlu Kremitovskému za poskytnutí historických fotografií.

Obsah

Úvod	13
Cíl práce	15
Metodika práce	15
1 Literární přehled	17
1.1 Venkovské sídlo a krajina	17
1.2 Venkovská zeleň	18
1.3 Sídla jižní Moravy	21
1.4 Nová výstavba v kontextu krajiny	21
1.5 Novotvary na venkově	21
1.6 Estetická hodnota krajiny	22
2 Analytická část	23
2.1 Lokalizace území	23
2.2 Širší vztahy území	23
2.3 Analýza primární krajinné sféry	24
2.4 Analýza sekundární krajinné sféry	26
2.5 Analýza terciární krajinné sféry	40
3 Syntetická část	54
3.1 Hodnoty krajiny	54
3.2 Hodnoty sídla	55
3.3 Znak krajiny	56
3.4 Problémy krajiny	57
3.5 Problémy sídla	58
3.6 Novotvary v krajině	59
4 Návrhová část	60
4.1 Východiska pro návrh	60
4.2 Návrh směru plošného vývoje obce	60
4.3 Návrh úprav v krajině	61
4.4 Návrh úprav v obci	68
5 Diskuze	81
5.1 Současné regulativy	81
5.2 Návrh nových regulativů	81
6 Závěr	83
7 Souhrn	85
8 Slovníček pojmů	87
9 Zdroje	89
9.1 Písemné zdroje	89
9.2 Internetové zdroje	89
9.3 Další zdroje	89
10 Seznam doprovodných obrázků a tabulek	91
10.1 Obrázky	91
10.2 Tabulky	93
Apendix	95
Seznam historických fotografií	95
Historické fotografie	99

Úvod

“Svět, ve kterém žijeme, se nám proměňuje den ze dne před očima. V jedné generaci mění se dnes více než dříve za staletí. Tento hektický dynamismus proměňuje naši zemi v jedinou továrnu na lidský blahobyť, energetiku, potravu a bydlení. Zdá se, že všechno musí tomuto cíli uhnout z cesty. Ale člověk nemůže existovat v odlidštěném prostředí.”

Kulturní člověk nemůže žít v prostředí, kde je přírodní krajina obětována technice. Chce a musí žít ve světě, kde je zachováno tvůrčí napětí mezi živou - nedotčenou přírodou a dílem člověka. Dialektické napětí v této rovině je mu základní a nezbytnou podmínkou vývoje a současně zdrojem jeho šťastného bytí na zemi.”

Miloš Spurný, 1979

Růst sídel a jejich vývoj je přirozenou součástí jejich života. V průběhu středověku trpěly vesnice kvůli požárům, válkám a nepřízní počasí. Obce v úrodných oblastech se rozrůstaly, zatímco ty v podhůří a horách teprve vznikaly. Lidé byli až do roku 1781 vázáni ke svým rodným hroudám a nemohli se bez svolení pána stěhovat, sociodemografické změny v obcích tak nebyly příliš prudké. Až po zrušení nevolnictví začal divoký pohyb obyvatel směrem za lepším životem. Další milník ve vývoji vesnických sídel přišel zhruba o 70 let později s průmyslovou revolucí a zrušením poddanství. Města začala překotně růst a některé vsi zůstaly osamoceny. Po 2. sv. v., tedy o další století později, prošly vesnice zcela novou etapou. V duchu socialistické ideologie byly rozorány meze jako symbol soukromého vlastnictví, pozemky byly sceleny ve velké bloky monokultur, solitérní stromy jakožto překážky pro mechanizaci musely krajinu opustit. Území s německým obyvatelstvem navíc prošla kompletní výměnou obyvatel, a tak zde vznikly zcela nové krajiny s novými lidmi. O půl století později, v době blahobytu a mimo válečné ohrožení, prochází český venkov další zkouškou. Sociální trend velí stěhování za město, do přírody, do klidného prostředí. Finanční zajištění městských obyvatel jim ovšem umožňuje budovat si ve vesnickém prostředí stejné přibytky jako ve městě. Na vesnicích vzniká nová zástavba, která s tou tradiční má pramálo společného. Katalogové domy, které nejsou doma vůbec nikde, vyrůstají na okrajích vesnic a mění jejich tradiční výraz. S rostoucí populací sílí i turistický tlak na venkovské krajiny a kromě rodinných domů zde tak vyrůstá i množství rekreačních objektů. Jaký vliv mají tyto faktory na krajinu v okolí vesnických sídel? Je možné vytvořit či udržet harmonickou krajinu i v moderní době?

Podobné otázky jsem si kladla při návštěvách prarodičů v Pavlově v posledních několika letech. Jako dítě jsem zde trávila každé prázdniny, víkendy a další volné dny. Byla to pro mne vesnice docela obyčejná, tu stály oprýskané sklepy a tam zase časem zkrachovalá vinárna. Dětská mysl mnohdy ještě nedokáže vyhodnotit unikátnost prožitých okamžiků a až s dospělostí se vzpomínky na místa a prožitky s nimi spjaté vynořují z vnitřní psychické krajiny. Až tehdy se projeví skutečná hodnota takových vzpomínek. Stejně tak se i v mém případě tyto vzpomínky vtiskly do paměti, stejně jako je vzácný drahokam vsazen na své bezpečné místo. Takové hodnoty jsou do velké míry formovány estetickou hodnotou místa prožitku. Především mladá mysl je velmi citlivá na estetickou hodnotu místa, kde dochází k formování osobnosti. A právě z tohoto důvodu by měla být estetická kvalita místa chráněna a rozvíjena, nejen aby se již mnohdy méně citlivá mysl dospělých pozorovatelů udržela v dobré kondici, ale především aby naši potomci vyrůstali v esteticky harmonickém prostředí. Mnohý čtenář dá za pravdu, že v oku lahodícím prostředí se mysl cítí lépe a pohodlně. Mé vzpomínky na Pavlov však v průběhu let, s přibývajícím životním povědomím, již nebyly tak nerušené. A jak píše Miloš Spurný, jednoho dne jsem se probudila a Pavlov byl neobyčejný, plný turistů, z oprýskaných sklepů vyrostly

rekreační chalupy a v zahrádkách za domy začaly růst nové domy jako houby po dešti.

„Nedědíme Zemi po našich předcích, nýbrž si ji půjčujeme od našich dětí.”

Antoine de Saint-Exupéry

Exupéryho slova platí pro celou Zemi, ale je možné je vztáhnout i na mnohem nižší úroveň, a to krajinu států, krajů, regionů či vesnic. Jak se asi budoucí generace budou dívat na aktuální vývoj českých vesnic? Bude tato epocha stát po boku komunistického “vyrovnávání” se městu? Nebo budou další generace v tomto trendu pokračovat až jako národ přijdeme o kouzlo českého venkova?

Tato práce si klade za cíl podívat se na vývoj Pavlova - vesnice ležící v Chráněné krajinné oblasti Pálava a zároveň vesnická památková rezervace - z různých úhlů pohledu, tak aby bylo možné tento vývoj skutečně pochopit a případně s ním pracovat.

Cíl práce

Cílem této práce je korekce negativních vlivů ovlivňujících architektonický a krajinný ráz obce Pavlov ležící v Chráněné krajinné oblasti Pálava. Tradiční lidová architektura společně s unikátními krajinnými sceneriemi vytváří genius loci místa. Cílem této práce je pochopit utváření genia loci v Pavlově a navrhnout taková opatření, která by korigovala novotvary potlačující genia loci, a vedla by tak ke zlepšení vizuálního charakteru sídla, potažmo celého krajinného rázu.

Práce je členěna na část teoretickou a praktickou. Teoretická část zpracovává literární, mapové a fotografické podklady a na ně navazující terénní šetření. Literární rešerše si klade za cíl objasnit pojmy důležité pro danou tematiku, popsat znaky tradiční lidové architektury, věnuje se také estetickému působení krajiny na člověka a vysvětluje důležitost estetických vjemů na člověka. Analýza mapových a fotografických podkladů zkoumá urbanistický vývoj obce i vývoj zeleně. Terénní šetření poté zkoumá současnou strukturu zástavby a odhaluje vizuální hodnoty a problémy území. Praktická část se zaměřuje na řešení vizuálních problémů vyplývajících z analýz řešených v teoretické části.

Závěr práce konfrontuje vlastní zjištění s platnými regulativy a navrhuje doplnění těchto regulativů.

Metodika práce

Metodika práce sestává z několika kroků. Prvním krokem je prostudování literatury zabývající se tématem zeleně ve venkovském prostoru. Na něj navazuje práce s řešeným územím - sběr a analýza dat a informací. Na analýzu navazuje terénní šetření, které má za cíl ověřit informace získané v prvním kroku a doplnit komplex dat o nové informace. Čtvrtým krokem je zhodnocení hodnot a problémů území, které následně řeší pátý krok - návrh. Posledním krokem práce je zhodnocení platných regulativů a vyslovení nových.

Práce stojí na důkladné analýze řešeného území. Analýze je podrobena primární, sekundární a terciární krajinná struktura, se zaměřením na zasazení sídla do krajiny a to jak v minulosti, tak v přítomnosti. Práce zkoumá odborné publikace, mapové a obrazové podklady, které se týkají přírodních podmínek, historie území a aktuálního využití území. Mapové podklady byly upravovány v počítačovém programu Adobe Photoshop.

Terénní šetření je zaměřeno na zasazení sídla do krajiny, přechod zastavěné části území do volné krajiny, vizuální vazby v krajině, a konečně také na stanovení vizuálních hodnot a problémů území. Terénní průzkum vizuálních hodnot a problémů se soustřeďuje na příjezdová místa do obce, na pohledy z významných míst a výhledy z turistických a naučných stezek. Terénní šetření probíhalo v období červenec 2016 až duben 2017. Díky délce terénního šetření bylo území navštíveno v různých ročních obdobích, což umožnilo posoudit estetické působení prvků v průběhu roku. Kresby významných pohledů a míst narušených negativními vlivy byly upraveny v počítačovém programu Adobe Photoshop.

Další krok stanovuje hodnoty a problémy vyplývající z předchozích průzkumů. Stanovení problémů území je výchozím předpokladem pro zpracování návrhu. Návrh řešení se zabývá jednak zásadami pro uchování hodnot území, jednak řeší korekci rušivých prvků, a to jak nevhodné vegetace, tak nevhodných staveb.

1 Literární přehled

1.1 Venkovské sídlo a krajina

Bývalo tradicí, že vesnice byla v souladu s okolní krajinou. Kocourková (1993) tento soulad přisuzuje umístění sídla v krajině. To ovlivňovalo celkový charakter sídla. Dále obraz vesnice vytvářely přírodní materiály použité na stavbách, stejná výšková úroveň střech a zeleň, ať už v podobě zahrad nebo polí lemovaných stromy, lesů a remízů, luk a také vodními toky vinoucími se krajinou. Tato krajina byla doplněna o cestní síť, doprovázenou božími mukami a kříži. Pozadí vesnici tvořila okolní krajina. Knopp (1994) k tomu dodává, že pro obraz vesnice je velmi důležitá dominanta kostela.

Kocourková (1993) dále vyzdvihuje význam přírodních podmínek. Pro utváření sídel byly zcela zásadní, ovlivňovaly nejen polohu sídla v krajině, ale i místní architekturu, včetně použitých materiálů, a také způsob obhospodařování krajiny. Díky odlišnosti přírodních podmínek tak vznikaly regionálně odlišná území a vesnice měly svůj vlastní charakter.

Půdorysný typ obce

Poloha sídla v krajině a jeho půdorys je dán přírodními podmínkami území, a to zejména reliéfem, případně vodním režimem. Lázníčka (1945) rozlišuje dva základní typy půdorysu: přírodní a normový. Přírodní půdorysy vznikaly pozvolně, důležité bylo právě přizpůsobení se přírodním podmínkám. Jsou poměrně vzácné a vyskytují se v mladé sídelní oblasti, která byla kolonizována později. Taková sídla jsou na Moravě poměrně vzácná, nachází se pouze výjimečně na Českomoravské vysočině a na Valašsku. Obce s normovým půdorysem byly založeny rychle, podle stanoveného plánu, a tak jsou typické svou pravidelností. Protože se tato práce soustředí na jižní Moravu, budou dále rozebrány pouze normové typy sídel, které jsou pro jižní Moravu charakteristické.

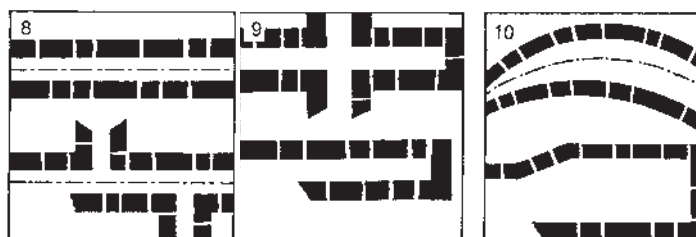
Normové typy sídel

Normové typy sídel se podle Lázníčky (1946) člení podle vzájemné polohy jednotlivých domů. Jednak jsou to vsi soustředěné, kde domy leží těsně vedle sebe nebo pouze v malé vzdálenosti, a jednak jsou tu vsi, jejichž domy jsou seřazeny volněji, ve větších vzdálenostech a často jsou odděleny zahradami nebo poli.

Soustředěné vsi jsou typické pro starou sídelní oblast, tedy pro úrodné nížiny. Je tomu pravděpodobně proto, že kompaktní sídla se lépe bránila v době válečných výpadů. Plužina těchto sídel je většinou rozdělena do několika tratí a poloha pozemku je nezávislá na poloze usedlosti, ke kterému náleží. Vsi soustředěné se dále dělí na vsi silniční, uliční a návěsní a jejich přechodné typy.

Silniční vsi mají domy soustředěné těsně vedle sebe podél silnice, která slouží dálkové dopravě. Parcely jsou zpravidla obdélníkového tvaru, s kratší stranou ležící u silnice. Domy většinou leží svou delší stranou směrem k této silnici. Parcely a domy na sebe bezprostředně navazují, domy na sebe navazují svými štíty a vzniká tak souvislá domovní fronta. Stodoly bývají umístěny z požárních důvodů až na konci zahrady. Na obou koncích vsi se obvykle sbíhají a rozvětvují cesty. V těchto místech bývají umístěny domy drobných chudších zemědělců a bezzemků. Tento typ vsi převažuje ve staré sídelní oblasti, největší podíl zaujímá u vsí vzniklých do 13. století, a tak se pravděpodobně jedná o nejstarší půdorysný typ vsí. Na druhou stranu některé silniční vsi jsou výrazně mladší a datují se do období raabizace. Ze silniční vsi se místy vyvinula návěsní silnicovka. To je přechodný typ charakteristický rozšířením uličního prostoru v místě návsi. Délka návsi je ale jednoznačně delší než širší, takže je zachován lineární charakter zástavby.

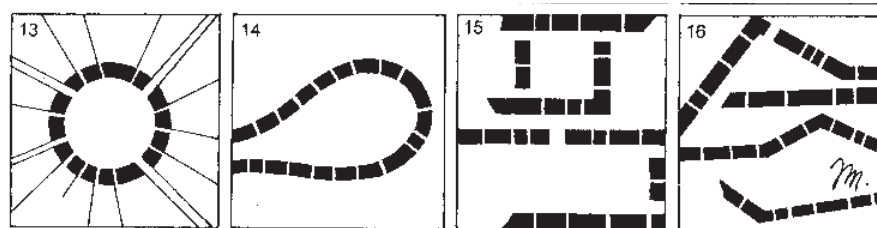
Uliční vsi se dají považovat za typ silničních vsí, ale jako osa pro výstavbu slouží pouze místní cesta. Přístup do obce je často pouze z jedné strany, zatímco ta druhá strana je zastavěná. Tento konec pak může být rozšířený, kdy funguje jako náves. Stejně jako silniční vsi ve vyskytují ve staré sídelní oblasti. (Lázníčka, 1946)

Obrázek 1: Silnicovka, ulicovka, návěsní silnicovka a návěsní ulicovka (Mareček, 2005)

Dalším typem jsou vsi návěsní, u nichž osu výstavbu tvoří náves, do které se sbíhají všechny cesty. Náves byla původně volná, v 18. a 19. století dochází k jejímu zastavení budovami důležitými pro chod vsi - zejména kostelem a školou nebo jejímu zaplnění obecním rybníkem. Návěsní vsi jsou na Moravě vůbec nejhojnějším půdorysným typem, důvodem byly hospodářské a obranné důvody. Vyskytují se jak ve staré sídelní oblasti, tak i v nové. V té nové to jsou jednak lesní návěsní vsi a jednak okrouhlíce.

Lesní návěsní vsi se často objevují ve vrchovinách, vznikly jako důsledek uvolnění soustředěného půdorysu. Jednotlivé usedlosti jsou více samostatné, náves je často okrouhlá a z jedné strany zastavěná, plužina bývá paprskovitá. Okrouhlíce jsou malé vsi s domy soustředěnými kolem okrouhlé nebo i oválné návsi, která má zpravidla jen jeden východ. Plužina je tvořena nepravidelnými úseky. (Lázníčka, 1946)

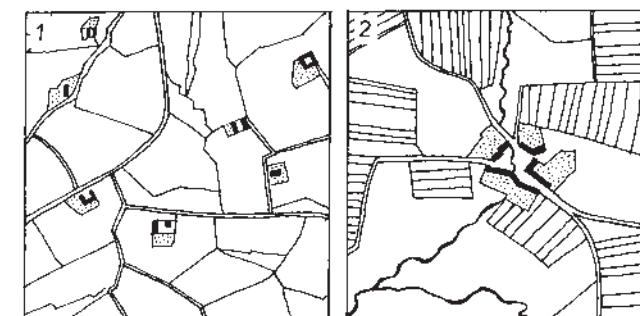
Obrázek 2: Různé formy půdorysu návěsní vsi (Mareček, 2005)

Plužina

Na sídlo potom navazuje plužina, středověké uspořádání zemědělské půdy. Různí autoři mají různý názor na to, jaké plochy zemědělské půdy do plužiny patří. Skleníčka (2005) zmiňuje několik autorů, z nichž například Lázníčka (1946) nebo Frolec a Vařeka (1983) považují za plužinu pouze soukromé pozemky, obecní louky, pastviny a lesy se za plužinu podle nich nepovažují. Gojda (2000) podle něj naopak za plužinu považuje veškeré hospodářsky používané plochy, které jsou propojené cestní sítí, a to včetně luk a pastvin. Typ plužiny je dán, stejně jako půdorys sídla, reliéfem, dále typem sídla, na které navazuje a od kterého se odvíjí, a rozdělením pozemkové držby.

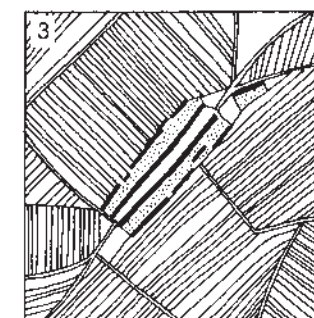
Lázníčka (1946) rozlišuje plužinu stejně jako u půdorysu sídla podle vzniku na normové a přírodní tvary. Podle toho poté také přísluší k danému půdorysnému typu sídla. Rozlišují se základní tři typy plužiny: úseková, traťová a záhumenicová.

Plužina úseková dělí polnosti v nepravidelné tvary o různé velikosti. Tyto úseky se pak dále dělí na opět nepravidelné parcely. Nepravidelnost je dána členitým terénem. Nepravidelné je i rozmístění pozemků jednotlivých hospodářů. (Lázníčka, 1946)

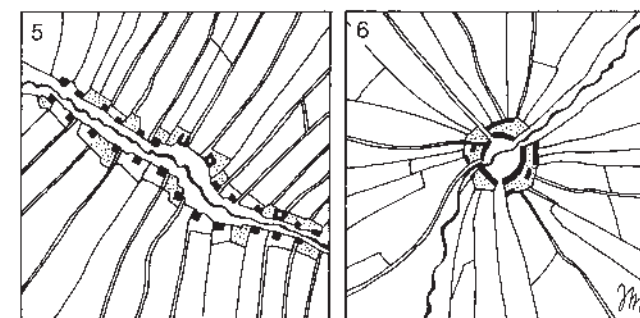
Obrázek 3: Plužina úseková (Mareček, 2005)

Traťová plužina je tvořena velkými celky pravidelných tratí, které jsou rozděleny na jednotlivé úzké rovnoběžné parcely. Tvar a velikost tratí je dána většinou terénem, někdy i historickým vývojem. Rozdělení parcel probíhalo podle kvality půd, a tak měl jeden hospodář pozemky roztroušené po všech tratích. Typická je pro starou sídelní oblast nížin. Ve vlněném terénu ji nahrazuje nepravá traťová plužina. (Lázníčka, 1946)

Obrázek 4: Traťová plužina (Mareček, 2005)

Záhumenicová plužina se vyznačuje dlouhými rovnoběžnými parcelami běžícími napříč katastrům. Parcely jsou kolmé k půdorysu obce, cestní síť kopíruje rozložení parcel. Každý hospodář má své pozemky soustředěny za svým domem. (Lázníčka, 1946)

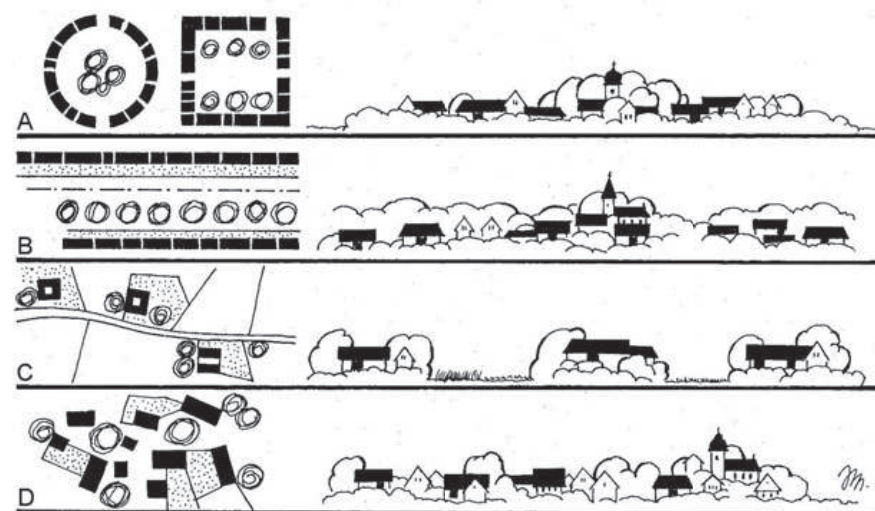
Obrázek 5: Záhumenicová plužina (Mareček, 2005)

Střešní krajina

Podle Šimkové (2006) střešní krajina ovlivňuje výsledný vizuální dojem celého sídla, potažmo určuje celkový ráz kulturní krajiny. Působí tak jako významný krajinný prvek. Je to obraz vytvářený typem střechy, jejím tvarem a sklonem, typem použitého materiálu a v neposlední řadě barvou. Zatímco v minulosti byla celá střecha v harmonii se stavbou samotnou, jejím okolím a krajinou, dnes se klade důraz zejména na technickou funkci, zatímco ta estetická je upozaděna.

1.2 Venkovská zeleň

Zeleň zaujímá velkou část sídla, na tom se shodují Knopp (1994), Mareček (2005) i Baroš (2014). Jedná se přitom až o 75 % plochy sídla. Mareček (2005) dále popisuje vazbu zeleně na zemědělský život obyvatel. V minulosti byla venkovská zeleň vázaná na půdorysný typ vesnice a na uspořádání pluziny. K určitým půdorysným typům se vázaly určité formace zeleně, které spoluvytvářely místní krajinný ráz. Pro návěsní vesnice (obr. 6.A) je tak typická vyšší vegetace v jádru obce, zdůrazňující kostel. Pro silnicovky a ulicovky je naopak typická liniová zeleň, lemující linii určující zástavbu obce (obr. 6.B). Dalšími typy je shluková zeleň u lánových vsí (obr. 6.C) nebo nepravdělná zeleň u hromadných vsí (obr. 6.D).

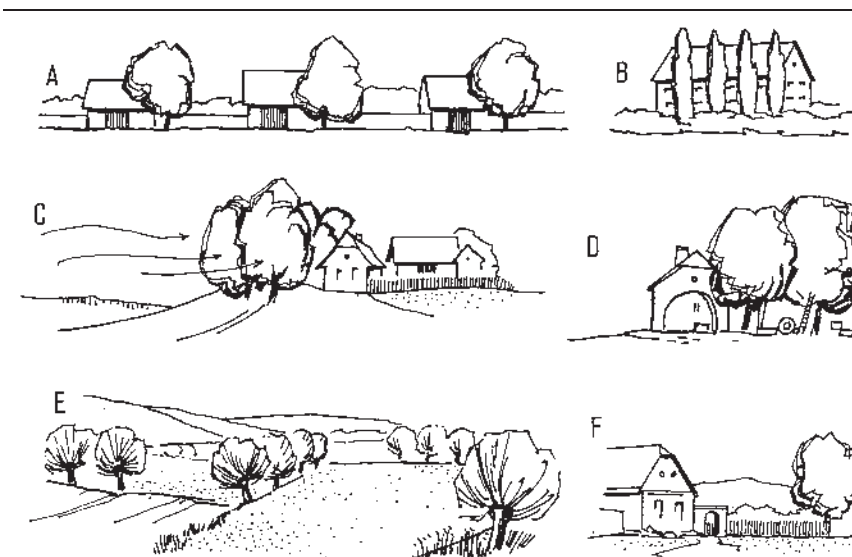

Obrázek 6: Formace vesnické zeleně jako odraz půdorysu vesnice (Mareček, 2005)

Krajinná vegetace stejně jako zeleň sídla byla odrazem půdorysného typu sídla a pluziny. Navazovala na zahrady a sídlo tak plynule přecházelo do krajiny. Pocit jednoty sídla a krajiny umocňoval jednotný sortiment rostlin používaný jak v sídle, tak v krajině. Rostliny rostoucí volně v okolní krajině byly vnášeny do sídla a naopak ovocné dřeviny pěstované v zahradách se používaly také jako doprovod cest v krajině. Sídlo a krajina tak tvořily jeden celek. Za krajinnou vegetaci lze považovat aleje, remízky, břehové porosty, vegetaci doprovázející drobné sakrální stavby a podobně. (Mareček, 2005)

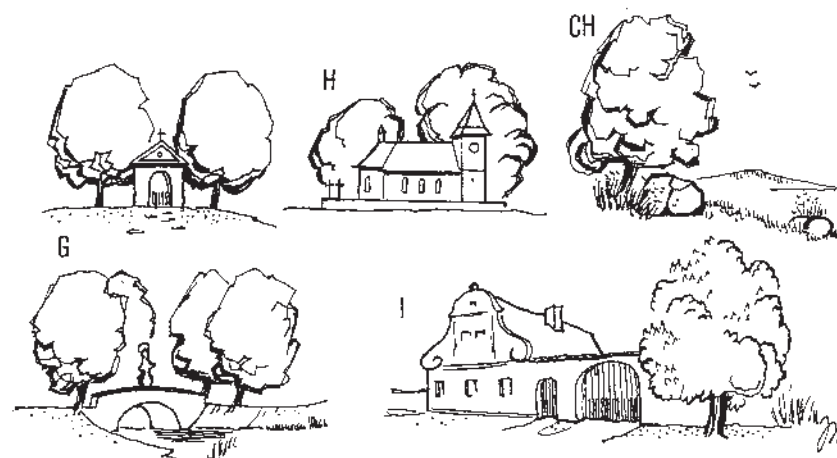
Mareček (2005) poukazuje na dvě hlavní funkce zeleně v minulosti: hospodářskou a sociálně kulturní. Vegetace související s hospodářskými důvody má přinášet materiální užitek, ať již přímý (poskytování potravy ve formě plodů) nebo nepřímý (svedení blesku a zabránění požáru a tedy ochrana hmotného majetku). Naopak sociálně kulturní výsadby přináší pouze nehmotný užitek, estetický a symbolický.

Mezi hospodářské funkce patří výsadba stromů jako ochrana proti větru (obr. 7.C), poskytování stínu (obr. 7.D), vymezení hranic pozemku (obr. 7.E) nebo zvýraznění oplocení (obr. 7.F) či výsadba stromů vedle stavení jako bleskosvodů (obr. 7.B) (Mareček, 2005). V minulosti bylo velmi důležité bránit šíření požárů, podle Marečka (1986) Marie Terezie dokonce přikázala sázet na venkově mezi jednotlivé usedlosti tzv. protipožární stromy (obr. 7.A). Husté koruny listnatých stromů bránily přelétávání jisker na sousední stavení, a tak se měly zmenšit majetkové škody. Stejně tak byly z nařízení vysazovány stromy jako bleskosvodů. K tomuto účelu se nejčastěji používaly topoly a duby. Jak uvádí Mareček (2005), důležitou funkcí byla i orientace v krajině. Stromy se umísťovaly na místa jako křižovatky cest, vyvýšená místa nebo podél cest samotných. Často se do krajiny umísťovaly ovocné stromy, protože kromě dalších funkcí poskytovaly potravu. (Mareček, 2005)

Obrázek 7: Zeleň v hospodářské funkci (Mareček, 2005)

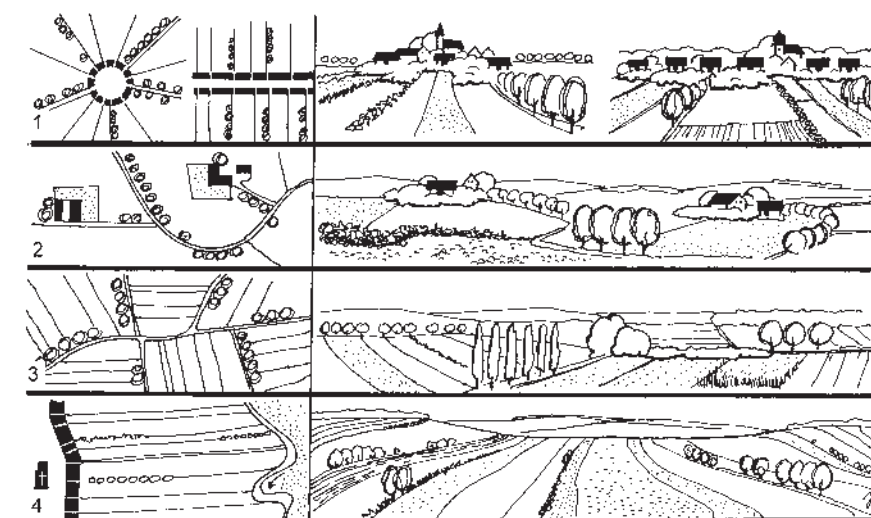
Hospodářská funkce vegetace podle Marečka (2005) dnes již není tak důležitá, sociálně-kulturní funkce naopak mnohdy přetrvávají do dnešní doby. Do této kategorie patří výsadba zeleně při příležitosti významných životních událostí, jako je narození dítěte. Dalšími příklady je výsadba vegetace jako doprovod sakrálních staveb, ať již kostelů (obr. 8.H) nebo božích muk (obr. 8.G) a křížů v krajině. Dalšími důvody mohlo být označení památného místa v krajině (obr. 8.CH) nebo optické vyvážení štítů staveb velkokorunnými stromy (obr. 8.I).

Obrázek 8: Zeleň ve funkci sociálně-kulturní (Mareček, 2005)

Krajinná zeleň

Mareček (2005) popisuje provázanost vesnického sídla s okolní krajinou. Týká se jak podobného sortimentu, tak i podobných forem zeleně. V návaznosti na určitý půdorysný typ obce a pluzinu vznikaly určité vegetační formace, typické pro danou krajinu. Pro pluzinu záhumenicovou (obr. 9.1) je typické sbíhání linií do sídla, čímž dochází ke zvýraznění sídla v krajině. Sídlo pak působí jako tzv. bod zvláštního zájmu. Pluzina úseková vytvářela rozmanitou krajinu (obr. 9.2 a 9.3). Pluzina traťová (obr. 9.4) působí díky množství rovnoběžných linií klidně, až monumentálně. Ve velkém měřítku ale může působit až jednotvárně. Podobně jako u pluziny záhumenicové dochází ke zvýraznění sídla.

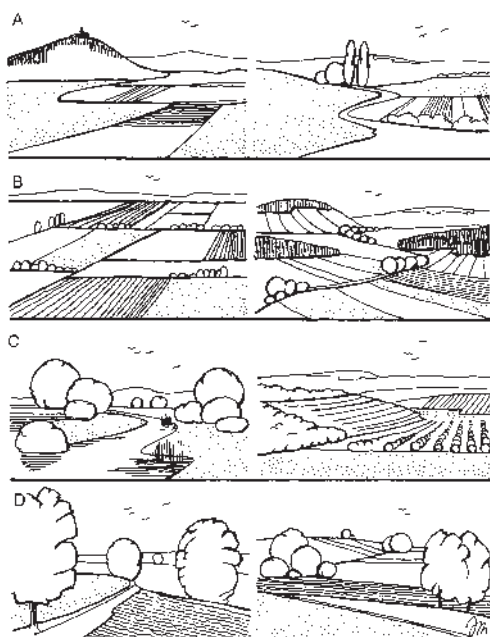
Obrázek 9: Vliv pluziny na utváření zeleně v okolí sídla (Mareček, 2005)

Používání stejných forem vegetace v sídle a krajině dle Marečka (2005) působí ve výsledku jako harmonická krajina. Obr. 10.A ilustruje příklad, kdy vegetace ze sídla plynule pokračuje do krajiny. Obr. 10.B dokládá, že harmonická krajina může vzniknout i v případě, kdy vegetace sídla a krajiny je nesouvislá, ale používá stejné formy zeleně. Tím může být používání vysokokmenných ovocných stromů v intravilánu (náves, zahrádky) i v krajině (sady, ovocné aleje). Stejně může působit i používání prvků s podobnými vlastnostmi (měřítko, velikost, struktura, textura) (obr. 10.C).

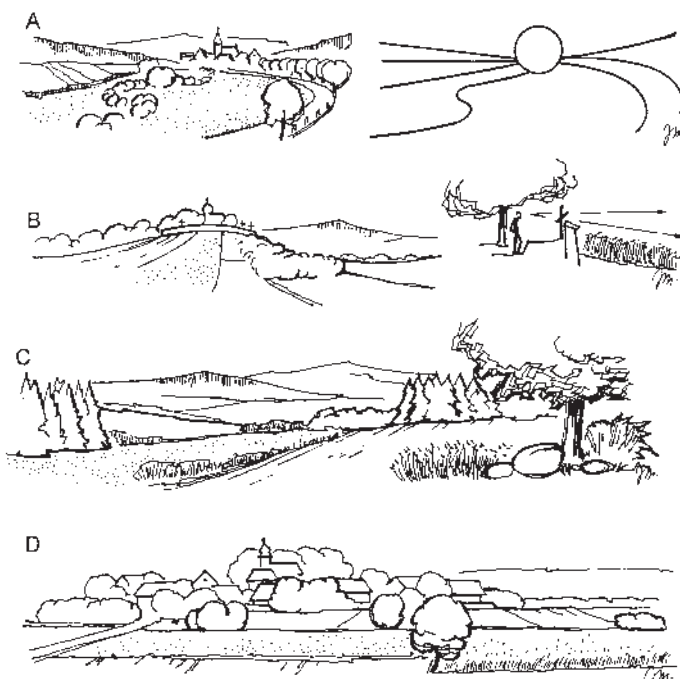
Obrázek 10: Dosažení harmonické krajiny pomocí rozptýlené zeleně (Mareček, 2005)

Kromě základního uspořádání krajiny v návaznosti na půdorysný typ sídla a plužinu, poukazuje Mareček (2005) na další způsoby utváření krajiny. Dominanta, ať již přírodní nebo kulturní může působit jako sjednocující prvek (obr. 11.A). Kompozici krajiny určuje členění ploch, vedení komunikací a měřítko prostoru (obr. 11.B). Dalším způsobem je opakování nebo dominance výrazného přírodního prvku nebo kulturní plodiny (obr. 11.C). Prostor dále formují solitérní stromy nebo menší skupinky stromů, které jako solitéry působí (obr. 11.D). Tímto způsobem je možné sjednotit velké krajinné prostory.

Obrázek 11: Různé způsoby formování krajiny (Mareček, 2005)

Krajinná zeleň byla vytvářena pomocí určitých principů. Linie v krajině podporují významné krajinné prvky, jako stavby nebo celá sídla, v případě, kdy se do tohoto prvku sbíhají (obr. 12.A). Další zásadou je umísťování staveb na významná místa v krajině (obr. 12.B), například hřbitovy bývaly umísťovány na vyvýšená místa za vsí, protože tak byl blíže k Bohu. Tato místa slouží dobře pro vnímání krajiny. Měřítko krajinné kompozice bylo tvořeno určitou zemědělskou činností (obr. 12.C). Poslední zásadou je souladné měřítko sídla a krajiny a opakující se sortiment dřevin (obr. 12.D). (Mareček, 2005)

Obrázek 12: Dosažení harmonické krajiny pomocí rozptýlené zeleně (Mareček, 2005)

Venkovské zahrady

Zahrady tvoří až 60% plochy intravilánu obce. Tradiční vysokokmenné ovocné stromy odpovídají výsadbám ve volné krajině a zahrady tak vytváří přechodovou zónu mezi intravilánem a volnou krajinou. (Mareček, 2006)

Ovocné sady

Pro minulost byly typické neoplocené vysokokmenné sady. Na jižní Moravě pak byly tradiční tzv. "sadopole" - kombinace ovocných stromů, zahradních ploch, vinogradů a polních kultur. Sady byly vázané na okraje obcí, na svahy s vyhlídkami do krajiny a naopak se neumísťovaly do mrazových kotlin. (Mareček, 2006)

Rozptýlená zeleň

Výsadby zeleně probíhaly v době baroka z nařízení Marie Terezie. Ale výsadby pak pokračovaly dále, i po její smrti. Podle Kocourkové (1993) se lidé naučili využívat funkce zeleně v krajině tak, že hospodářská krajina až na výjimky neměla ekologické problémy. Nadto byla zemědělská krajina krásná na pohled. Výsadby v krajině se řídily místními přírodními podmínkami, stejně jako výstavba sídla, a tak stejně jako vesnice na jižní Moravě má jiný charakter než vesnice na Vysočině, i zeleň v krajině se lišila kraj od kraje.

Za rozptýlenou zeleň se považuje zejména liniiová zeleň, která může mít formy břehového porostu podél potoků a řek, doprovodné zeleně podél komunikací nebo větro-lamů umístěných na vhodných místech v krajině. Liniiová zeleň jako taková navazuje na lineární rozdělení pozemků, je tedy pro zemědělskou krajinu velmi typická.

Obrázek 13: Členění venkovské krajiny pomocí liniiové zeleně (Mareček, 2005)

Doprovodná zeleň komunikací

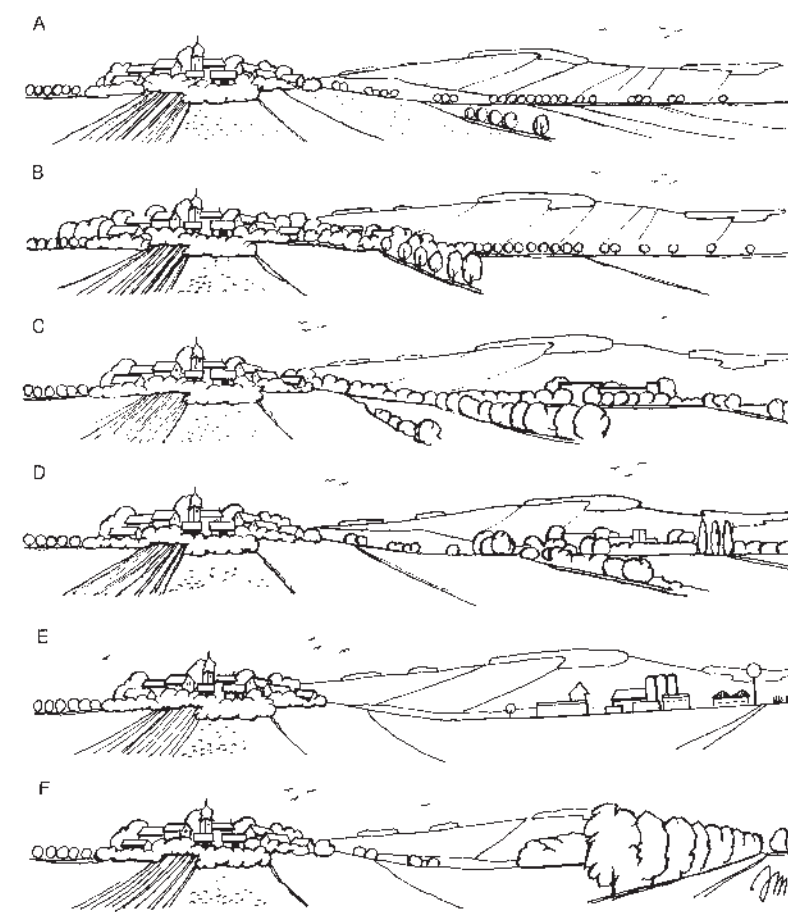
Podle Kyselky (2000) vysazovali zeleň podél cest již staří Římané. Pro území České republiky je ale mnohem důležitější období vlády Marie Terezie (18. století), kdy se vysazování stromů podél císařských silnic stalo povinností. Tyto výsadby poskytovaly stín za slunečního počasí, za nepříznivého počasí usnadňovaly orientaci v krajině, a kromě toho mohly poskytovat ovoce jako potravu. Kromě císařských cest se sázely stromy i jako doprovod křížových cest vedoucích k poutním chrámům a kaplím. Podle Marečka (2006) mohly být tyto vegetační formace sortimentálně jednotné, ale i různorodé. Aleje pak v krajině zvýrazňovaly terén, návaznost sídla na krajinu a dotvářely měřítko území. Mareček doporučuje návrat ovocných alejí do krajiny pomocí "skanzenu místních odrůd a rodovými alejemi", kdy by se stromy vysazovaly postupně pro každého nově narozeného občana. Ovocné stromy mohou být dále použity pro vymezení pozemkové držby.

Solitérní stromy

Mareček (2006) vyzdvihuje význam ovocných stromů, neboť jsou často jedinou dřevinou v zemědělské krajině. Zároveň jsou pro českou krajinu zcela typické a v evropském kontextu se jedná o mimořádnou, historicky zakořeněnou tradici. Ovocné stromy se podílely na proměnlivosti krajiny v průběhu roku, kdy zjara byly obsypány květy, v létě je zdobily plody a na podzim vybarvovaly své listy. Rozmanitost krajiny byla dosažena širokou škálou krajových odrůd. Kromě estetického působení byla důležitá funkce ekologická, kdy ovocné stromy fungovaly jako interakční prvky. Důležitost této funkce byla dána jednak množstvím ovocných stromů v krajině, jednak jejich rozptylem.

Střediska zemědělské výroby

Střediska zemědělské výroby bývají z hygienických, ale i provozních důvodů umísťovány mimo sídlo. Důležitou roli pro obraz sídla v krajině je pak vyřešení estetického vztahu tohoto střediska k sídlu a ke krajině. Mareček (2005) udává různé možnosti řešení tohoto problému. Prvním řešením je výstavba zemědělského střediska v těsné návaznosti na sídlo (obr. 14.B). Výrobní a obytné prostory obce jsou odděleny zelení, která je v ideálním případě shodná se zelení sídla. V případě, kdy je zemědělské středisko umístěné mimo sídlo, může být prostorový vztah mezi ním a sídlem řešen několika způsoby. Buď je sídlo a středisko sjednoceno podobným typem zeleně (obr. 14.C), nebo je naopak z výrobního střediska vytvořen samostatný celek v krajině (obr. 14.D). V případě, že jsou výrobní stavby vhodně architektonicky řešeny a kolem výrobního areálu se vytvoří odpovídající krajinná zeleň, může celý prostor výrobního střediska fungovat jako významný prvek v krajině. Další možností je případ, kdy se návaznost na sídlo a krajinu zcela opomene (obr. 14.E). Poslední možností je optická izolace výrobního prostoru pomocí zeleně a tvorba optických bariér podél významných komunikací (obr. 14.F).

Obrázek 14: Různé způsoby začlenění zemědělského střediska do krajiny (Mareček, 2005)

Humna

Slovo humna je podle Psotové (2008) staročeského původu a původně označovalo místo pod širým nebem, kde se mlátilo obilí. Na Moravě humno značilo místo ve stodole určené pro mlácení obilí, celou stodolu nebo prostor za stodolou. Po zbourání stodol se jako humna označoval prostor za stavením - zahrada s ovocnými stromy. Kocourková (1993) zmiňuje jejich rozmanitost. Humna byla dle oblasti odlišná, někde to byly stodoly, jinde tyčkové ploty u zahrad a ve vinařských oblastech sklepy. Jak uvádí Mareček (2005), stodola byla umisťována z požárně bezpečnostních důvodů až na konci pozemku. Humna se nacházela buď před nebo za stodolou. V rámci jedné vsi byl ale využíván vždy jen jeden princip.

Humna se vyvíjela po staletí a tam, kde přežila i kolektivizaci ve 20. století, dnes čelí nové hrozbě. Humna jako nezastavěné pozemky v blízkosti zastavěného území se přímo nabízí pro rozvoj obcí a novou výstavbu. Významně se ale podílí na tvorbě krajinného rázu a dají se považovat za kulturní dědictví našich předků. (Psotová, 2008)

Sídelní zeleň

Sídelní zeleň vytváří podle Baroše (2014) zejména venkovské předzahrádky, historické návsi, zeleň náboženských objektů (kostelů, hřbitovů, zahrady farností), zahrady škol a hostinců, doprovodná zeleň v okolí vodních toků a rybníků, zeleň v okolí kováren a mlýnů a v neposlední řadě zahrady panských dvorů.

Návsi

Podle Škabradu (1999) je náves nejvýznamnějším prostorem celé vesnice a nachází se zde významné objekty jako kostel, škola, obecní úřad nebo hostinec. Charakter návsi je dán přírodními podmínkami, způsobem založení obce a významem obce mezi okolními obcemi. V některých vesnicích pravá náves není a je nahrazena rozšířeným prostorem ulice. Opět se zde ale objevují významné objekty tak, jako na pravé návsi. Umístění stromů na návsi dle Baroše (2014) často vycházelo z charakteru návsi, který tím byl zdůrazněn.

Jak uvádí Škabrada (1999), náves zpravidla představuje historickou část obce s dochovaným půdorysným i prostorovým členěním zástavby, včetně dochovaného architektonického tvarosloví. I v případě, kdy tyto objekty nespádají pod památkovou ochranu, jsou součástí kulturního dědictví národa. Na návsi se vždy odehrávaly veškeré důležité události obce, každodenní i sváteční život. Představovala vizitku obce a proto věnovali obyvatelé vzhledu návsi velkou pozornost. Baroš (2014) tvrdí, že tyto funkce vedly k uspořádání návsi jako volného prostoru, který bylo možné využít k rozličným událostem a slavnostem, ale i každodenním činnostem, jako bylo shromažďování dobytka před vyhnáním na pastvu.

Součástí návsi byl často rybník. Kromě hospodářského využití (chov vodní drůbeže) sloužil i jako protipožární nádrž. V některých oblastech byl pro náves naopak typický potok. Vesnické sídlo jako takové je obvykle malé, proto se používalo iluze pro jeho optické zvětšení. Sídlo bylo vizuálně propojeno s krajinou pomocí podobného sortimentu i pomocí vizuálních vazeb. (Baroš, 2014)

S industrializací a přeměnou venkova se proměnila i funkce návsi, z prostoru hospodářského se stal podle Škabradu (1999) prostor reprezentativní. Původní sortiment i forma vegetačních úprav se snažila napodobovat městské parky, a lípy, javory a hrušně byly nahrazeny stálezelenými druhy.

Venkovské předzahrádky

Knopp (1994) popisuje předzahrádky jako tzv. předprostor domu, který představuje přechodný prostor mezi prostorem soukromým a veřejným. Do předprostoru domu dále patří chodník a vjezd do domu. Právě proto, že se předzahrádky nacházely na hranici veřejného a soukromého prostoru, měly dle Škabradu (1999) zajišťovat funkci "vidět a nebyť viděn", tedy moci pozorovat dění na ulici či návsi z obytné místnosti umístěné na čelní stěně domu, aniž by bylo narušeno soukromí obyvatele.

Další významnou funkci zmiňuje Baroš (2014), a to sice funkci reprezentativní. Předzahrádky byly proto nejdobnější plochou vesnického stavení. Škabrada (1999) popisuje jejich formu - do předzahrádek se umisťovaly vyšší rostliny, které byly viditelné i přes oplocení, a tak přispívaly k estetickému působení domu jako celku. Podle Knoppa (1994) mají významný vliv na celkové působení uličního prostoru. V minulosti býval pro předzahrádku typický vysoký strom a výrazně kvetoucí rostliny.

Rigasová (2009) zmiňuje, že pro vývoj předzahrádek na jižní Moravě byla, kromě místních přírodních podmínek, důležitá poloha na jantarové stezce. Díky tomu měla tato oblast přístup k exotickému zboží - okrasným i užitkovým rostlinám. Vývoj dále úzce souvisel s náboženstvím, jednak vývoj zahrad probíhal ve středověku v kláštřech, jednak přímo v předzahrádkách byly používány druhy s náboženskou symbolikou - orlíček jako symbol nejsvětější Trojice nebo lilie jako symbol čistoty a Panny Marie.

V 16. století začaly v zemědělské krajině vznikat zámky s reprezentativními zahradami. Vzácné druhy rostlin, které putovaly jako první právě do šlechtických sídel, se přes zámecké zahradníky začaly šířit i do vesnických zahrad a předzahrádek. Vývoj předzahrádek byl narušen industrializací v 19. století, poslední ránu pak udělilo o století později vysídlení původního obyvatelstva po II. světové válce a přerušení kulturních, sociálních a náboženských vztahů ke krajině. (Rigasová, 2009)

Okolí kostelů a hřbitovy

Baroš (2014) uvádí, že kostel vždy představoval výraznou krajinnou dominantu a zpravidla byl umisťován na vyvýšené místo tak, aby bylo možné od něj dobře přehlednou ves a okolní krajinu. Kostel byl často obklopen hřbitovem, neboť poloha v jádru obce byla nejdůležitějším a nejdůstojnějším místem v obci. Mareček (2005) dává vyšší polohu kostela a hřbitova do souvislosti s křesťanskou symbolikou, kdy na vyšším místě je člověk blíže nebi a tedy i Bohu. V 18. století se situace změnila a hřbitovy byly z hygienických, ale i prostorových důvodů přemístěny za obec. V okolí kostela ale mnohde došlo k zachování náhrobků, křížů nebo soch světců.

Podle Baroše (2014) se původní hřbitovy umístěné u kostela vyznačovaly travnatým povrchem, který byl po celé jeho ploše, včetně cestiček. U náhrobků byly keře a nízká ohradní zídka lemující hřbitov byla doplněná vysokými stromy, které vytvářely intimní atmosféru. Zároveň vymezovaly prostor návsi určený pro život a prostor hřbitova, určeného pro věčný odpočinek.

Sortiment rostlin tvořily podle Baroše (2014) domácí druhy z okolní krajiny. V nižších polohách to byly lípy, javory, břízy, jeřáby, výjimečně tisy. Ve vyšších polohách smrk, borovice a jedle. Z keřů se používaly nejčastěji šeříky, hlohy, kaliny, růže, šípky a trnky. Používané trvalky měly zpravidla symbolický význam.

Nově zakládané hřbitovy za vsí se vyznačovaly větším rozměrem. Jejich vnitřní kompozice byla často tvořena alejí ve tvaru kříže, případně vícero alejemi. Hřbitov byl obklopen ovocným sadem, který jej propojoval s krajinou. (Baroš, 2014)

Farní zahrady

Mareček (2005) uvádí, že farní zahrady bývaly umístěny v historickém jádru obce, v blízkosti kostela u fary. Často měly představovat středověké klášterní zahrady, proto byly řešeny jako pravidelné a symetrické. Podle Baroše (2014) byl vnitřní prostor vyplněn ovocným sadem. Mareček (2005) dále zmiňuje další rostliny, které zahradu doplňovaly. Jednalo se o tvarované dřeviny, okrasné keře jako šeřík, zimoztráz, růže nebo kalinu. Stejně jako v klášterní zahradě zde nesměly chybět rostliny pro výzdobu kostela.

Podle Baroše (2014) byla farní zahrada vymezena buď zdí nebo živým plotem, za kterým se nacházel intimní uzavřený prostor, určený pro klid a rozjímání. Za zahradou se nacházel travnatý dvůr s hospodářskými stavbami. Dominantu dvora tvořil soliterní strom. Před zahradou se pak nacházela, stejně jako před obytnými staveními, předzahrádka. Ta měla pouze funkci okrasnou a tvořily ji rostliny s náboženskou symbolikou. Mohla být doplněna o sochu světce se stromovým doprovodem, díky kterému pak plynule přecházela v předprostor kostela.

Školní zahrady

Mareček (2005) tvrdí, že školní zahrady bývaly svým sortimentem i funkcí velmi podobné zahradám farním. Často na ně i prostorově navazovaly. Škola byla obvykle umístěna na návsi, v jádru obce, školní zahrady tedy měly velký vliv na vzhled historického jádra.

Školní zahrady vznikaly za účelem vzdělávání v mnoha oborech - Baroš (2014) uvádí například ovocnářství, včelařství, pěstování rostlin, základy biologie, estetiky a ekologie. Kromě toho mohl být jejich prostor využit pro pohybové aktivity. Zahrada byla tvořena sbírkou ovocných dřevin, často místních odrůd, léčivými rostlinami, zeleninou, ale i květinami a vinnou révou. Z technických prvků se objevovaly loubí a besídky.

Zahrádky u hostinců

Staré původní hostince se nacházely dle Baroše (2014) buď v historickém jádru obce, kde byly centrem společenského života, nebo podél císařských silnic jako zájezdní hostince. Cesta k zájezdnímu hostinci byla často lemována alejí. Prostor před hostincem tvořily stromy jako jírovce a lípy, které vytvářely stín. Samozřejmostí byly stole a lavice.

Za hostincem byl dvůr se stodolou, stájí, kůlnou a studnou. Tato část byla méně zatěžovaná, takže povrch mohl tvořit trávník, ve kterém byly stejně jako před hostincem vysazeny stromy. Dvůr přecházel v ovocnou zahradu se zeleninovými záhony, která přes léto sloužila pro posezení. (Baroš, 2014)

1.3 Sídla Jižní Moravy

Škabrada (1999) uvádí, že nejrozšířenějším typem vsí na jižní Moravě jsou silnicovky, popřípadě ulicovky s návsi, která vznikla rozšířením ulice. Nezbytnou součástí vesnic na Jižní Moravě jsou vinné sklepy a lisovny. Ty mohou být umístěny v krajině jako shluky rozléhající se na krajích vesnice nebo tvoří pravidelnou řadu podél silnice. Domy na sebe navazují svými štíty, u vesnic ve svahu navazují štíty stupňovitě. Vjezdy mezi domy jsou překryty a střechy sousedů na sebe navazují. Hospodářský dvůr navazující bezprostředně na dům pokračuje do zadní části pozemku zahradou, kde se nachází průjezdná stodola či kolna.

Okna i dveře mívají dle Škabrady (1999) šambrány, domy se štítovou orientací mívají navíc barokní štíty zdobené volutami a oblouky, doplněné výraznou římsou. Ve štítě bývají často okénka kruhového tvaru a výklenek pro sošku svatého. Průčelí domu je barevné, s podezdívkou odlišné barvy. V případě, že je dům opatřen výraznou barvou (žlutá, zelená, červená), tak jsou okna a dveře lemovány bíle. Kontrast barev může umocňovat odlišná struktura omítek.

Jak tvrdí Škabrada (1999), výzdoba domu je jednoduchá, obvykle spočívající pouze v jeho barevném průčelí. To může být navíc zdobeno plastickým dekorem odvozeným z klasicistního, případně secesního tvarosloví. To zahrnuje bohaté římsy, složité formování okenních šambrán nebo pilastry. Některé domy mají dochované zajímavě tvarované kryty komínových hlav.

Architektura vinných sklepů a lisoven podle Škabrady (1999), podobně jako u obytných domů, spočívá ve výrazně zdobených štítech. Ty jsou buď trojúhelníkové nebo s polovalbou. Štíty lisoven mohou být stejně jako obytné domy zdobené barokní volutou. Průčelí bývá většinou nečleněné, pouze s prolomeným vstupem v přízemí, s oknem ve štítě nebo po stranách.

Architektura jižní Moravy

Hlavním stavebním materiálem bylo v minulosti dřevo, doplněné o hlínu. Jižní Morava patří díky sprašovému podloží k výjimečnému území, kde se tento materiál v rámci České republiky ve stavitelství nejvíce uplatnil. Stavby byly doplněné vápenným nátěrem, bílým i barevným, a silnou vrstvou slaměné krytiny na střeše. (Škabrada, 1999)

Typickým znakem moravských obcí je uspořádání návsi, podle Škabrady (1999) pochází možná již z raného středověku. Ta je protáhlá, působící až jako ulice, někdy se čoučkovitě rozšiřuje ve střední části. Výjimečnými stavbami, tak typickými pro jižní Moravu, jsou lisovny a sklepy, které mohou být dlabané přímo ve spraši.

Škabrada (1999) dále zmiňuje, že tradiční architektura je často znehodnocena socialistickými přestavbami, cementovou omítkou a trojdílnými okny. Nevhodné úpravy ale nekončí socialismem. Moderní doba v nich často pokračuje, protože je jednodušší pokračovat v tomto směru než se snažit zachovat tradiční ráz stavby. Dále pokračuje Škabrada tím, že u zchátralých budov se oprava často řešila tak, že původní dům byl zbourán a byla postavena jeho napodobenina. Za citlivou a úspěšnou opravu se dá považovat pouze taková stavební úprava, kdy zůstane zachováno kolem 50 % původní hmoty. Dům, který je tedy postaven kompletně znovu, se nedá považovat za původní historický objekt.

1.4 Nová výstavba v kontextu krajiny

Populační růst a rostoucí popularita jižní Moravy zvyšují tlak na místní obce. Protože není možné zastavit rozvoj obcí a chránit tak tradiční ráz krajiny a zachovalou historickou sídelní kulturu, je nutné řešit otázku, jak novou výstavbu začlenit do krajiny co nejlépe, co nejméně rušivě. Škabrada již v roce 1999 stanovil Desatero slušného chování nové stavby na české vesnici. Následující zásady z tohoto Desatera vycházejí.

Podélný půdorys

Půdorys vesnického domu vychází z jeho funkčního uspořádání a nejčastěji má poměr stran 2:1 nebo více. Na dům navazovala část hospodářská, která měla také podélný půdorys a i samotná hospodářská stavení umístěná v této části měla podobné proporce.

Problém nových domů na vesnici je nejen dodržování tohoto pravidla, ale i umístování domu na parcele. Zatímco tradiční architektura dodržovala uliční čáru, nové domy jsou zpravidla umístovány doprostřed parcely.

Umístění na parcele

Dům obdélníkového půdorysu byl umístěn kolmo k návsní linii. Na čelní straně domu směrem do ulice byla obytná místnost. Okna umožňovala sledovat dění na návsi, ale znamenalo to, že bylo vidět dovnitř domu. Tomu měly zabránit předzahrádky, které obyvatelům poskytovaly funkci „vidět a nebýt viděn“. Kromě toho se sem umísťovaly vyšší květiny viditelné i přes oplocení, a tak přispívaly k estetickému působení domu jako celku. Hospodářský dvůr byl oddělen od návsi zdí, s tvarovanou vstupní branou. Takový dům měl tedy ze všech stran zajištěno soukromí.

Nové domy, které se umísťují doprostřed parcely, přichází ze všech stran o soukromí, což pak často řeší nevhodnou výsadbou rychle rostoucích jehličnanů.

Sedlová střecha

Nejčastějším typem střechy na českém venkově je sedlová střecha se sklonem kolem 45°. Nejdříve byla střecha slaměná, od 19. století ji i na venkově tvoří pálená keramická taška.

Vstup do domu

Vstup do domu byl vždy situován do střední části domu, do vstupní síně. Vstup byl na boční stěně domu, směřoval do soukromého dvora a byl tak z návsi nepozorovatelný.

Nové domy často umísťují vstup do čelní stěny domu, což působí velmi nepatřičně.

Umístění domu v terénu

Dům byl pokud možno umístěn v terénu tak, aby byl vstup do domu možný bez použití schodů. Toto pravidlo má velmi jednoduchý důvod: práce v hospodářské části a přechody do domu měly být co nejpohodlnější a nejrychlejší. Pouze domy chudších domkařů a chalupníků, které bývaly umístěny za vesnicí, na méně vhodných plochách, byly často umístěny v terénu. Další výjimkou jsou vinařské domy, které vznikly jako nadstavba na původních lisovnách a sklepích.

Tento jev je jedním ze základních rozdílů městského a venkovského obydlí. Často je ale toto pravidlo upozaděno novodobými požadavky obyvatel, například garáží.

Nasazení střechy

Nasazení střechy vychází z konstrukce domu, kdy příčné stropní trámy vymezující strop domu, tvoří zároveň základnu pro konstrukci krovu. Na vnitřní uspořádání stavby dále poukazovaly ozdobné prvky jako římsy a jednoduché omítkové pásy, které byly vždy v místě předělu.

Umístění komína

Umístění komína bylo dáno umístěním kuchyně. Ta byla nejčastěji v zadní části domu. Zejména u domů se sedlovou střechou platí, že strana domu s komínem se zpravidla považuje za zadní stranu domu.

1.5 Novotvary na venkově

Jako novotvary lze označit takové jevy, které jsou neobvyklé, nerespektují tradiční vytváření prostoru v daném místě. Může se jednat jak o jevy architektonické, objevující se na stavbách, tak o nepůvodní formy zeleně nebo i menší detaily, jako například umístování reklamních poutačů. Novotvary začaly na český venkov pronikat v průběhu tzv. modernizace venkova v 2. polovině 20. století. V té době to byly zejména střediska zemědělské výroby a jejich stavby, neodpovídající svým měřítkem měřítku krajiny. Později to byly i obchodní střediska a kulturní domy, nerespektující charakter tradiční venkovské výstavby. Jako novotvary v té době působily i nové druhy rostlin, přenesené z městského prostředí - jehličnany. Za novotvary by se daly považovat i scelené lány polí, díky kterým přišla kulturní krajina o množství rozptýlené zeleně - remízky, meze, ovocné aleje a polnosady.

Novotvary umístěné do krajiny na konci minulého století z krajiny nezmezily, naopak do krajiny přibýly novotvary dalších forem. Z novotvarů přetrvávajících se dle Marečka (2005) jedná zejména o nevhodné řešení historického jádra obce, a to jak po stránce kompoziční, tak i po stránce sortimentální. Sortiment je ostatně problémem i mimo historické jádro a váže se dále na novou výstavbu rodinných domů nebo na stávající chaty a chalupy. Na okraje vsí jsou umísťovány výrobní zařízení, která stejně jako dříve hospodářská družstva, zcela narušují siluetu obce a obraz sídla v krajině. Neopominutelným problémem je otázka zahrad s vysokokmennými ovocnými stromy, doposud není vyřešeno jejich zachování do budoucna. Problémem je i vysoký věk stromů a mnohdy nedostatečná péče o ně.

Problémy architektonického rázu často vyplývají z nerespektování tzv. Desatera slušného chování nové stavby na vesnici, tak jak jej definoval Škabrada (1999). Problematice tradičního sortimentu a formám zeleně ve venkovském prostředí se podrobně věnuje např. Baroš a kolektiv (2014), na sortiment regionu jižní Moravy se zaměřila Rigasová (2009).

1.6 Estetická hodnota krajiny

Celkové působení krajiny, tzv. obraz krajiny, může být podle Vorla (1999) nositelem estetických, historických, kulturních a uměleckých hodnot. Nejčastěji se jedná o vizuální působení krajiny, ale nelze opomíjet ani ostatní smysly. Estetická hodnota krajiny se totiž projevuje ve smyslových vjemech pozorovatele, který krajinu vnímá jako prostor všemi svými smysly. U estetických hodnot je pak možné rozlišit dvě roviny hodnot - emocionální a obsahové.

Největší zkušenosti při posuzování estetiky krajiny jsou v souvislosti s vymezením krajinného rázu. Ten má tři charakteristiky - přírodní, kulturní a historickou, z nichž každá je schopna se uplatňovat jako hodnota estetická. Estetická hodnota, harmonické měřítko a vztahy jsou pro krajinný ráz tak významné, že jsou chráněny legislativně - § 12 zákona č. 114/1992 Sb. (Vorel, 1999)

Vorel (1999) uvádí, že estetická hodnota krajiny je vždy závislá na estetické normě. Estetická norma určuje způsob estetického vnímání, cítění a prožívání a je odlišná pro různá časová období a různá místa. V dnešní době ji ovlivňuje uvědomění, že je nutné zachovávat přírodu a její přirozené hodnoty. Za estetické je považováno to, co je pro přírodu a její procesy přirozené. Estetické hodnoty, které většina lidí vnímá jako krásné, jsou nejčastěji symboly harmonie přírody a lidské činnosti.

Všeobecně uznávané estetické hodnoty krajiny (Vorel, 1999):

- > přirozeně působící přírodní partie
- > cenné ekosystémy
- > přirozeně působící přírodní charakter krajinných dominant a horizontů
- > prostředí se zřetelným způsobem tradičního hospodaření
- > vyvážený poměr ploch přírodních a přírodě blízkých k plochám zemědělským
- > vysoký podíl rozptýlené zeleně
- > maloplošná struktura krajiny
- > soulad přírodního prostředí a staveb - tradiční formy, materiály a měřítko
- > soulad přírodního prostředí a zástavby
- > soulad přírodního prostředí a dominantního účinku cenné architektury

Obrázek 15: Krása krajiny vyvolaná souladem hospodaření s krajinou (Mareček, 2005)

Estetické vnímání krajiny má dle Vorla (1999) dvě roviny. První je subjektivní, závislá na pozorovateli, ta druhá je objektivní, pozorovatelem neovlivněná. Vnímání v první rovině, subjektivní, je závislé na povaze hodnotitele, na jeho kulturním pozadí, ve kterém vyrůstal a které formovalo jeho estetické normy, dále na okamžité situaci a rozpoložení. Tato rovina vnímání se nedá nijak ovlivnit. Vnímání v druhé rovině, objektivní, je závislé na určitých rysech krajinné scény a na prostorových souvislostech krajiny. Je tedy ovlivnitelné.

Další část textu se bude zabývat objektivním vnímáním krajiny, neboť to je právě ta část estetického vnímání krajiny, kterou je možné ovlivnit úpravami v krajině.

Objektivní rysy estetické hodnoty krajiny

Prostorové vymezení krajinné scény

Jednotlivé jevy v krajině a jejich vzájemné prostorové uspořádání a charakter podle Vorla (1999) vytváří krajinnou scénu. Obraz krajiny a jeho celkový dojem na člověka je tvořen dojmem z jednotlivých dílčích prostorů krajiny. Tyto prostory mají různý tvar a velikost a jsou různého charakteru. Mohou být vymezeny například okrajem zástavby, horizontem nebo okrajem lesa. Jako esteticky hodnotný rys krajiny působí jasné a zřetelné vymezení prostorů, s výraznými horizonty, s výhledy na dominanty, s průhledy do sousedních prostorů a s působením více horizontů za sebou.

Formy, rozměry, proporce a měřítko

Vorel (1999) tvrdí, že formy prostorů, a zejména jejich velikost, proporce volných ploch a výšek hmot, zásadně ovlivňují výsledný dojem z krajiny. Vliv rozměru prostoru na lidské vnímání je dán i fyziologickou stavbou oka, kdy do vzdálenosti 25 m je možné rozlišit obličej a identifikovat osoby. Takový prostor působí na člověka příjemně a důvěrně. Vzdálenost 130 m zhruba určuje hranici, kdy je možné rozlišit pohyb člověka a větší prostor začíná působit neosobně.

Proporce mezi hloubkou otevřených ploch a výškou hmot, které vymezují prostor, jsou dle Vorla (1999) dalším významným faktorem. Za hmotu vymezující prostor lze považovat například terén, zástavbu nebo vegetační porosty. Při poměru 1:1 nebo 1:2 působí prostor uzavřeně. Při poměru 1:4 a menším působí prostor otevřeně.

Velmi důležitým aspektem je podle Vorla (1999) i měřítko, a to jak mezi jednotlivými objekty navzájem, tak i měřítko jednotlivých objektů vzhledem ke krajinnému celku. Právě harmonické měřítko staveb a krajiny podmiňuje harmonické měřítko krajiny jako celku.

Rozlišitelnost a jedinečnost krajinné scény

Jedinečnost a neopakovatelnost krajinné scény je podle Vorla (1999) závislá na konfiguraci prvků, na intenzitě emotivního zážitku pozorovatele, na asociacích, které krajinná scéna vyvolává a na myšlenkovém hodnocení. Taková krajina, která dokáže pozorovatele upoutat nějakým svým nápadným nebo zapamatovatelným prvkem, má obvykle estetickou hodnotu. Fakt, že krajina obsahuje významné prvky a vyvolává pocit zapamatovatelnosti a orientace v prostoru, způsobuje ztotožnění pozorovatele s krajinou.

Vorel (1999) vyzdvihuje účinek dominantního prvku na jedinečnost krajiny. Dominantním prvkem může být jezero, silueta hradu nebo města, ale i neobvyklý terénní útvar. Výrazná dominantna se uplatňuje i v dálkových pohledech, má tedy vliv na široké okolí. V případech, kdy je dominantna velmi výjimečná a je v souladu s harmonickým měřítkem okolní krajiny, by toto harmonické měřítko mohlo být narušeno vznikem nové dominanty. Dominantou může být prvek malý (kostel, skalní výchoz), ale i určitý celek v prostoru (údolí, silueta hory). Jako dominantna pak může působit i rozptýlená zástavba.

Obrázek 16: Dominanta kostela umocněná liniemi v krajině (Mareček, 2005)

Vorel (1999) uvádí, že jedinečnost prostoru může být kromě nahodilých prvků založena i na prostorovém uspořádání prvků dle určitých zákonitostí - prostředcích harmonizace. Mezi ty patří symetrie, asymetrie, gradace, rytmus, kontrast a shoda. Symetrie vyvolává pocit vyváženosti a klidu, umocňuje dominantní rysy krajiny. I asymetrie může působit harmonicky, může dále podpořit význam dominanty. Gradace se často projevuje jako přirozené uspořádání terénních a lesních horizontů, v členění mezi a směrech liniové zeleně. Rytmus v krajině vytváří stromořadí a členění polí, vnáší do krajiny řád. Kontrast se často projevuje v rozdílech liniových prvků železnic a silnic a měkkých přírodních forem. Protikladem je shoda, ta zvýrazňuje rovnováhu krajinné scény.

Obrázek 17: Krajina rytmizovaná rozdělením pozemků; projevy kontrastu a souladu v krajině (Mareček, 2005)

Harmonická krajina

Všechny výše popsané zákonitosti prostorového uspořádání krajinné scény se dle Vorla (1999) podílejí na harmonii smyslově vnímaných jevů v krajině. Narušení pohledového horizontu, symetrie, harmonické nerovnováhy, rytmu krajiny nebo jasného vymezení krajinné scény může negativně ovlivnit estetické hodnoty krajiny a harmonické vztahy v krajině.

Kocourková (19993) zmiňuje, že pro dosažení harmonického působení krajiny je potřeba dostatek rozptýlené zeleně v krajině. Ta by měla být umístěna zejména na místech pohledově exponovaných a také tam, kde to vyplývá z logiky místa - jako doprovod vodních toků, komunikací a nebo na mezích.

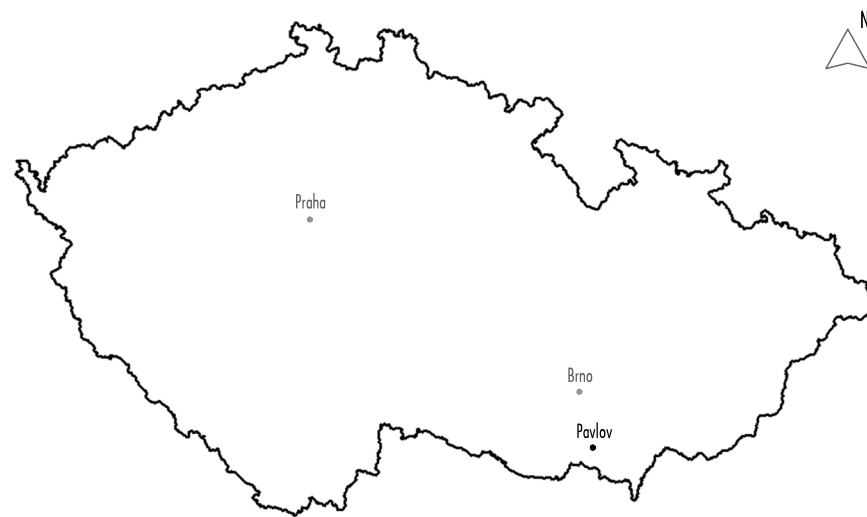
2 Analytická část

2.1 Lokalizace řešeného území 2.2 Širší vztahy

Obec Pavlov se nachází v Jihomoravském kraji, v okrese Břeclav. Sousedními obcemi jsou od severu Dolní Věstonice, Milovice, Klentnice, Perná a Horní Věstonice. Severovýchodní hranice katastru prochází skrze vodní nádrž Nové Mlýny. Zajímavostí je, že tato hranice je dána původním korytem řeky Dyje. Rozloha katastrálního území je 1 303 ha.

Území obce náleží do CHKO Pálava a Biosférické rezervace Dolní Morava. V blízkosti obce se nachází i Lednicko-Valtický areál, památka zařazená na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

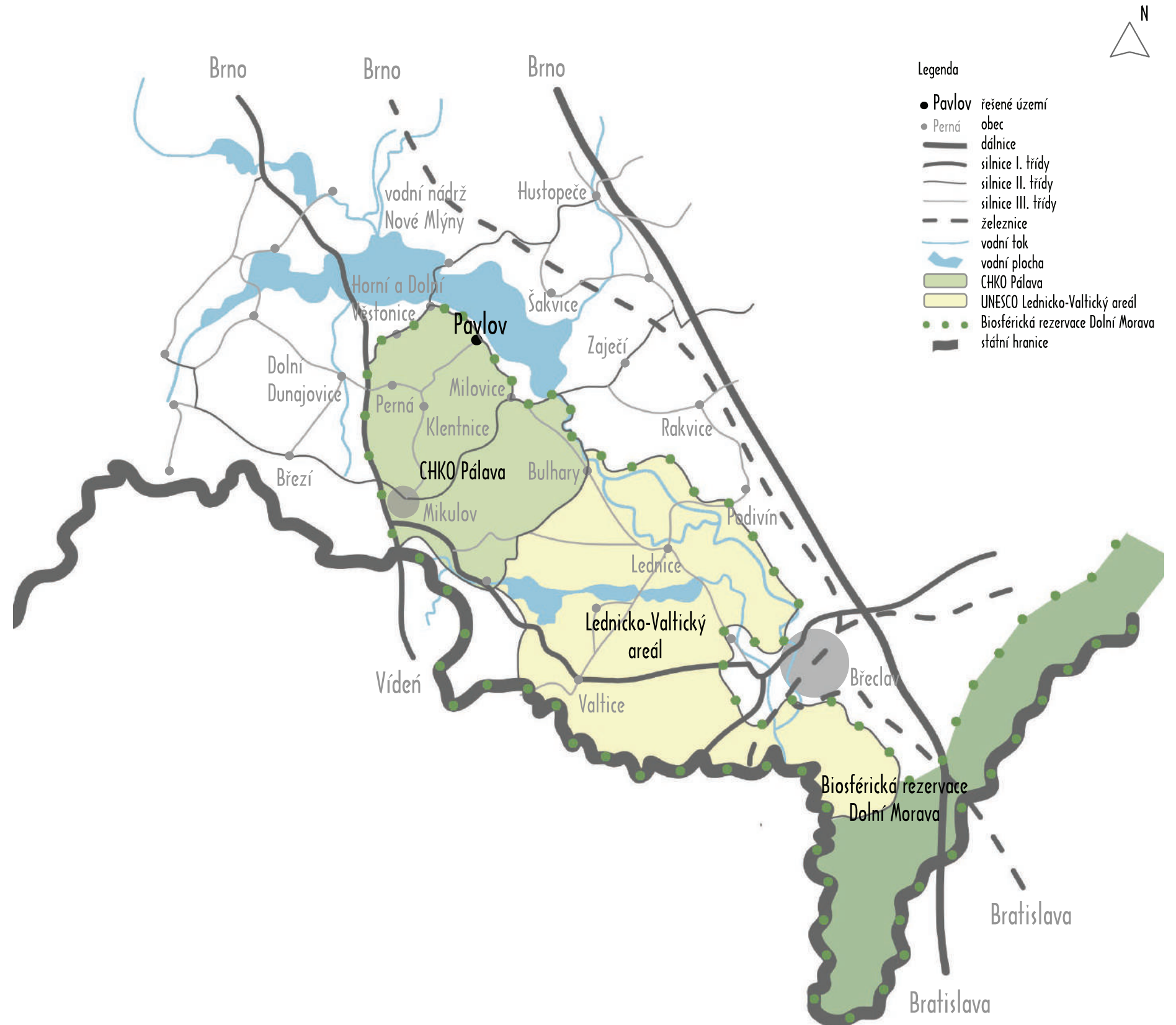
Obec je vzdálená 50 km od Brna a 20 km od Břeclavi. Vzdálenost na hraniční přechod Mikulov-Drasenhofen je 15 km.

Obrázek 18: Lokalizace řešeného území v rámci České republiky

Obrázek 19: Lokalizace řešeného území v rámci Jihomoravského kraje

Obrázek 20: Širší vztahy území v rámci Jižní Moravy

2.3 Analýza primární krajinné sféry

Klimatické podmínky

Řešené území leží v teplé klimatické oblasti, podoblasti T4 (Quitt, 1971). Jedná se o nejteplejší a nejsušší polohy na území České republiky.

Klimatická podoblast T4 má až 70 letních dní a hlavní vegetační období (průměrná denní teplota přesahuje 10 °C) trvá až 180 dní. Úhrn srážek za vegetační období dosahuje pouze 350 mm, v zimním období je to ještě méně, a to 300 mm. Počet dní, kdy úhrn srážek je alespoň 1 mm je maximálně 90. Sněhová pokrývka bývá v oblasti maximálně 50 dní. (Quitt, 1971)

Průměrná roční teplota v Mikulově za období 1961-1982 je 9,6 °C, přičemž nejteplejším měsícem je červenec (19,3 °C) a nejchladnějším leden (-1,7 °C). V letním období se často vyskytují tropické dny (teplota přesáhne 30 °C), kterých bývá i více než 20 za rok. (Miklín, 2008)

Místní klimatické podmínky jsou ovlivněny jak geomorfologií terénu, tak geologickým podložím. Jižní svahy jsou výhřevné a slouží pro pěstování vinné révy. Naopak severní svahy jsou zastíněné, pro zemědělství jsou nevhodné a zůstaly tak do dnešních dnů zalesněné. Na lokální klima mají vliv i Novomlýnské nádrže, které zejména v zimě mají mírně oteplovací účinek. Reliéf má vliv i na proudění větru. Za Pavlovskými vrchy se nachází oblast závětří, kde je nižší rychlost proudění větru. (Miklín, 2008)

Geomorfologie

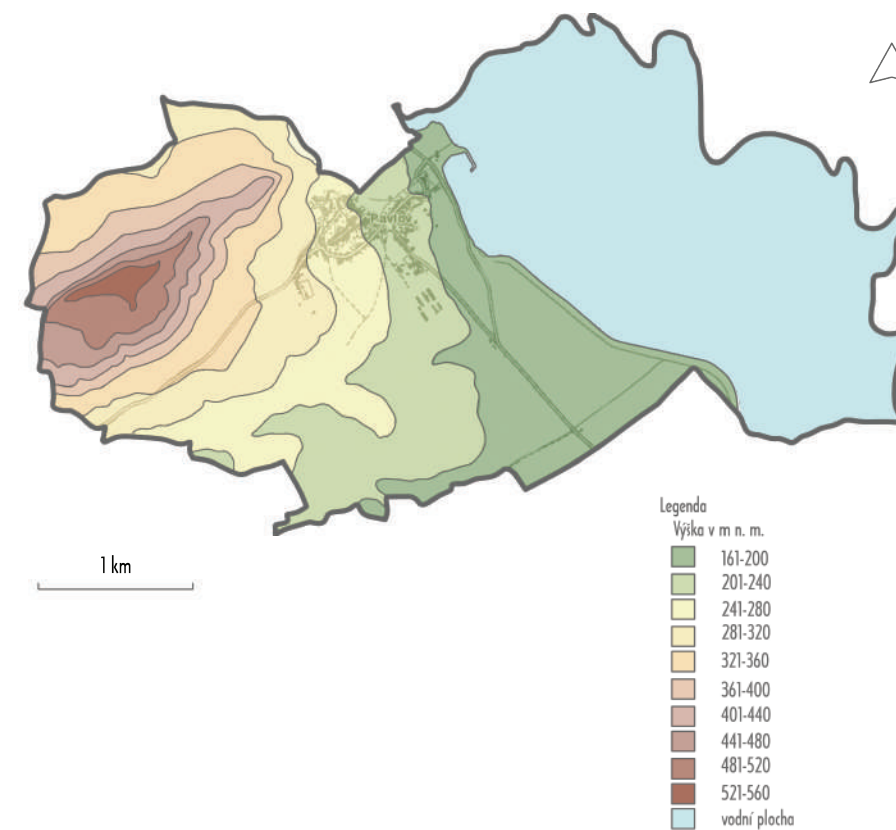
Dle geomorfologického členění České republiky podle Demka a Mackovčina (2006) spadá území do Alspko-himalájského systému. Největší část území patří do provincie Západní Karpaty, subprovincie Vnější západní Karpaty, oblasti Jihomoravské Karpaty, celku Mikulovská vrchovina. Ta se dělí na podcelky Pavlovské vrchy a Milovická pahorkatina. Řešené území spadá do podcelku Pavlovské vrchy.

Mikulovská vrchovina je nejzápadnější částí karpatského systému na území České republiky. Pavlovské vrchy se skládají z několika částí, z nichž na řešené území zasahuje masiv Děvín a částečně sedlo Soutěska, které leží na hranici katastrálního území. Základní osu Pavlovských vrchů tvoří severo-jihní hřbet s vrcholy Děvičky (428 m n.m.) a Děvín (550 m n.m.). Za hranicemi katastru pokračuje hřbet přes vrcholy Obora, Pálava, Stolová hora, Kočičí skála, Turoid, Svatý Kopeček a Šibeničnick.

Menší část území na severovýchodě katastru spadá do Západopanonské provincie, subprovincie Vídeňská pánev a celku Dolnomoravský úval. Ten se dále dělí na podcelky Dyjsko-moravskou nivu a Valtickou pahorkatinu. Řešené území spadá do podcelku Dyjsko-moravská niva.

Dyjsko-moravská niva je nejnižší a nejrovinatější částí na území CHKO Pavlovské vrchy i na řešeném území. Plochu tvoří akumulární plošina řeky Dyje a fluvialní sedimenty. Vyšší polohy spadající do Dyjsko-moravské nivy mohou být překryty sprašem.

Reliéf

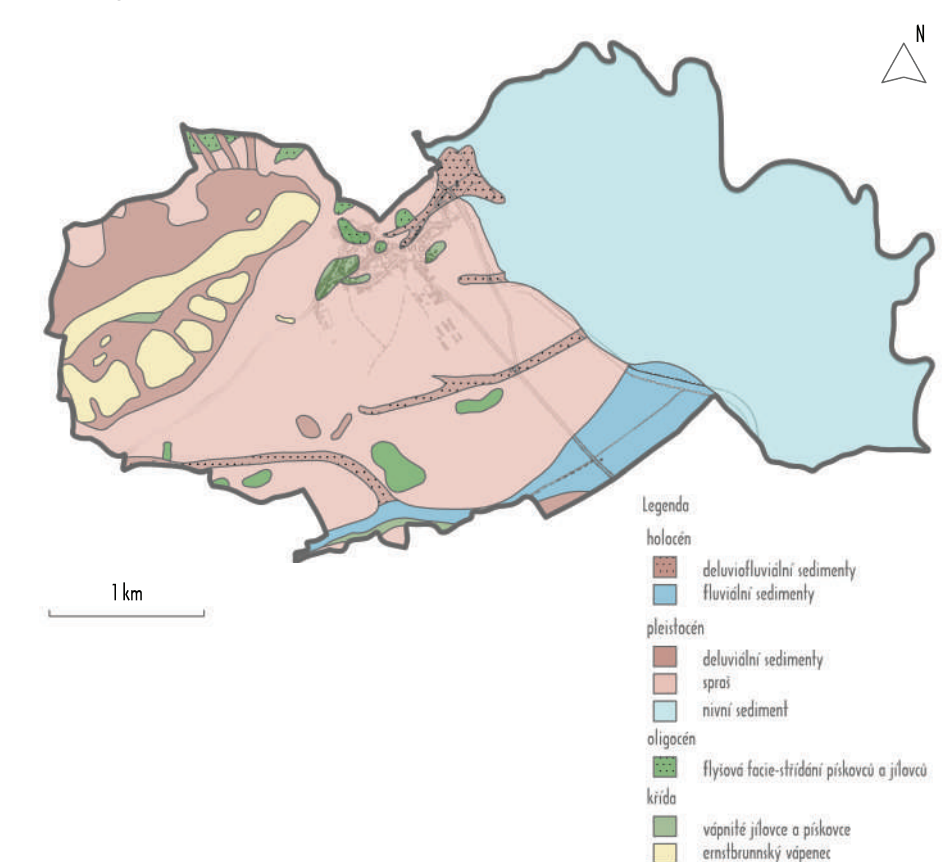
Obrázek 21: Hypsometrie

Katastrální území se postupně zvedá od východu na západ, od hladiny Novomlýnských nádrží přes svahy Pavlovských vrchů až po vrchol Děvín. Tyto body jsou také nejnižším a nejvyšším bodem území - Novomlýnské nádrže 170 m n.m., Děvín 550 m n.m. Většina zastavěného území obce leží v nižší poloze 200-280 m n.m.

Kromě vrcholu Děvín je významným prvkem i nižší vrchol Pavlovských vrchů Děvičky. Ten dosahuje výšky 428 m n.m. a je dominantou severního okraje Pavlovských vrchů.

Většina území je orientována na jihovýchod, výjimku tvoří severní svahy Pavlovských vrchů, které jsou orientovány na severozápad.

Geologie

Obrázek 22: Geologická stavba řešeného území

Druhoohory

Formování Pavlovských vrchů začalo v druhohorách, zhruba před 150 miliony let, kdy se zde začaly usazovat vápenné jílovce a pískovce. Tyto vrstvy patří k místním nejstarším horninám. Mocnost těchto vrstev dosahuje i přes 200 m. Přechází do ernstbrunnského vápence, jehož mocnost dosahuje 120 m. Ernstbrunnský vápenec obsahuje množství zkamenělin. (Miklín, 2008)

Třetihory

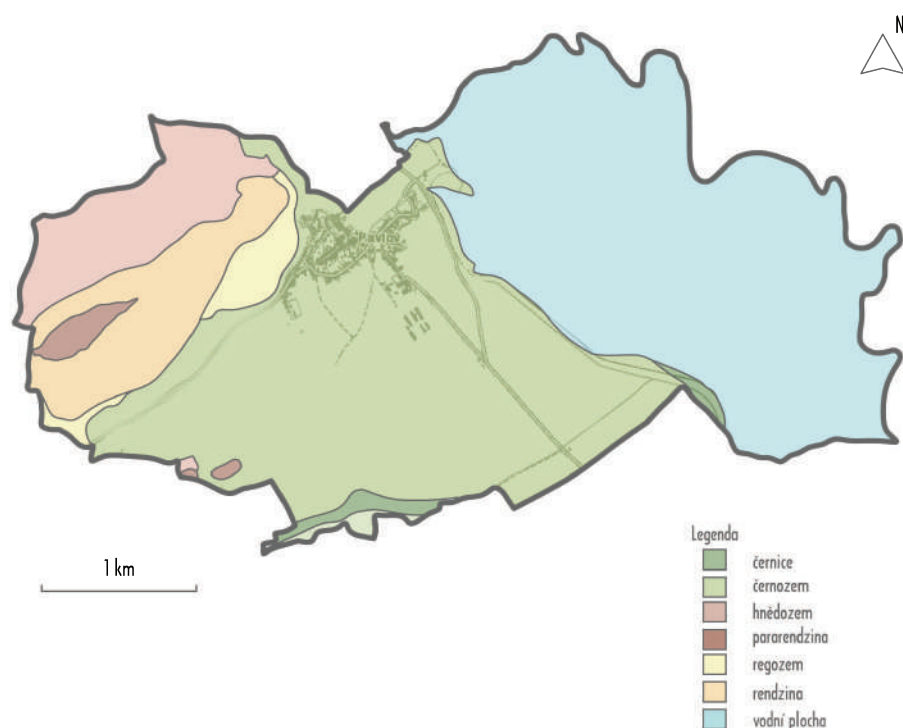
V oligocénu docházelo k flyšovému ukládání pískovců a jílovců. Dominantním jevem pak bylo alpsko-karpatské vrásnění, které tento flyš nejprve zvrásnilo a poté jej sunulo směrem na východ od místa, kde vznikl. Tento proces sem dotlačil i zmiňovaný ernstbrunnský vápenec. Díky tomuto vrásnění leží starší, druhohorní vápenecová bradla, na mladších, třetihorních sedimentech. (Miklín, 2008)

Čtvrtoohory

V období pleistocénu byla hlavním horninotvorným procesem sedimentace. Z tohoto období jsou na nejnižších plochách území nivní sedimenty. Na vyvýšených svazích došlo k usazování souvrství spraše. Svahy Pavlovských vrchů pak formovaly gravitační pohyby, během kterých vznikly deluvialní sedimenty. V holocénu pokračoval proces sedimentace. Pod vodními toky se vytvořily fluvialní sedimenty s malou mocností. Deluviofluvialní sedimenty vyplňují některé terénní zářezy. (Miklín, 2008)

Vlivem mechanického zvětrávání došlo ve čtvrtohorách k erodování hornin. Málo odolné jílovce a pískovce byly z velké části území odneseny. Naopak odolný vápenec byl pouze obnažen a vznikla tak typická vápenecová bradla. (Miklín, 2008) Ernstbrunnský vápenec se tak stal charakteristickou horninou Pálavy. Nachází se na nejvyšších místech Pavlovských vrchů, odkud září v podobě bělostných skalisek.

Pedologie

Obrázek 23: Pedologická stavba řešeného území

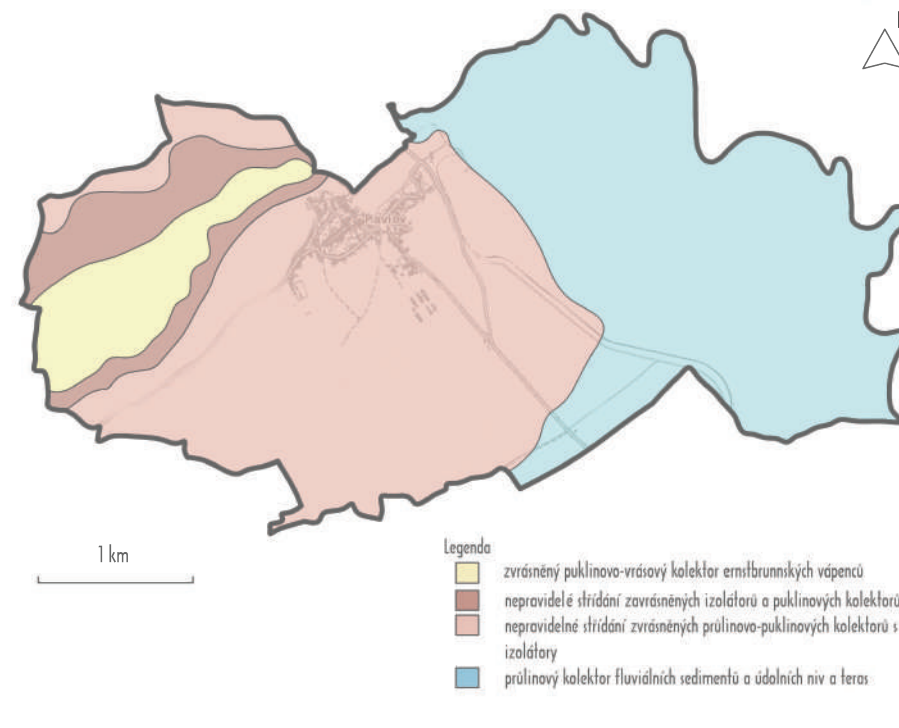
Největší zastoupení půd na území mají černozemě. Vznikly na sprašovém podkladě. Jsou to půdy hluboké, s vysokým obsahem humusu a živin, dobře provzdušněné. Jsou to nejurodnější půdy na našem území vůbec. V řešeném území slouží zejména pro pěstování vinné révy a jako orná půda.

Na severním úpatí Pavlovských vrchů se vytvořily hnědozemě. Pro jejich vznik je typické vlhké klima listnatého lesa. I v současnosti je území pokryté hnědozeměmi zalesněno.

Pro samotné Pavlovské vrchy jsou nejtypičtější půdou rendziny. Vyvíjejí se na vápencovém podkladě. Jsou to půdy mělké, nevyvinuté, lehké a mají sklon k vysychání. Omezeně se dají použít pro pěstování vinné révy. Vlastnostmi velmi podobné jsou pararendziny. Ty se na území vyskytují pouze ostrůvkovitě. Oproti rendzinám se vytvořily na karbonátovo-silikátovém podkladu a mají tak jinou chemickou reakci. (Miklín, 2008)

Ostrůvkovitě se na území vyskytuje i regozem. Zastupuje svahy Pavlovských vrchů ohrožených erozí.

Hydrogeologie

Obrázek 24: Hydrogeologická stavba řešeného území

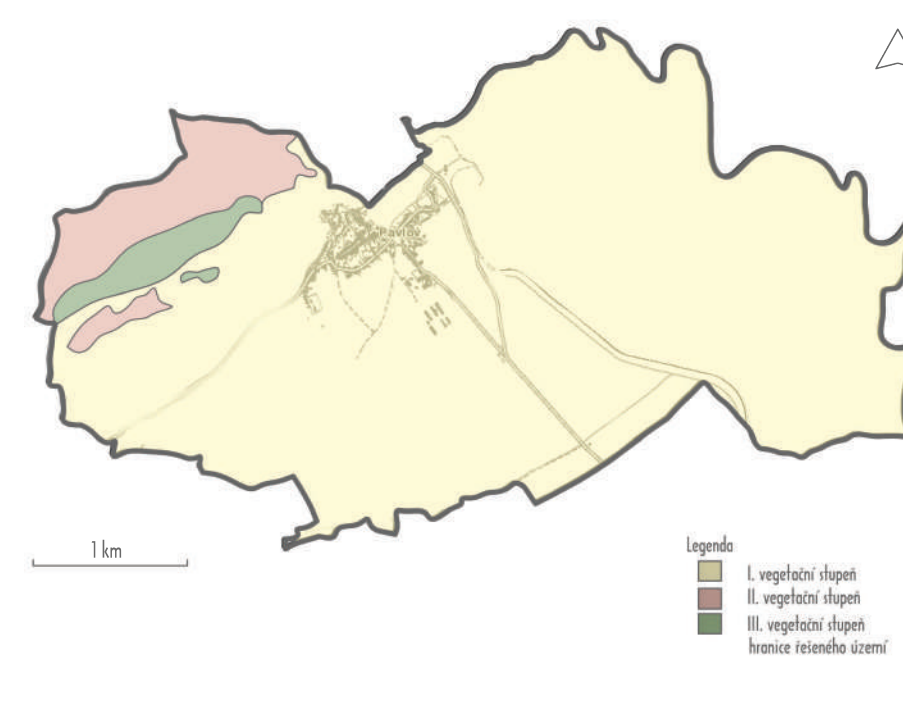
Mírné svahy území, tedy většina řešené plochy, je pokryta zvrásněnými průlinovo-puklinovými kolektory (písky, pískovce), které se nepravidelně střídají s izolátory (jíly, vápnité jílovce). Prudší svahy Pavlovských vrchů tvoří puklinové kolektory nepravidelně prostřídané se zvrásněnými izolátory. Vrcholové partie Pavlovských vrchů tvoří zvrásněný puklinovo-vrásový kolektor ersntbrunnského vápence. Nejnižší polohy území, údolní niva řeky Dyje, je tvořena průlinovým kolektorem fluviálních sedimentů. (Miklín, 2008)

Řešené území patří k nejsušším oblastem u nás. Klimatické podmínky navíc umocňuje efekt srážkového stínu Pavlovských vrchů. Na území je nedostatek jak povrchových, tak podpovrchových vod. (Miklín, 2008)

Katastrální území Pavlova je odvodňováno Klentnickým potokem na jihu katastru. Potok je ale po většinu roku vyschlý. (Miklín, 2008)

Podzemní vody na bradlech Pavlovských vrchů jsou málo vydatné. Důvodem jsou příkré svahy, které neumožňují vsak dešťové vody. Naopak významné podzemní vody jsou vázány na nivu řeky Dyje v okolí Novomlýnských nádrží na východě katastru. (Miklín, 2008)

Biogeografické členění

Obrázek 25: Vegetační stupňovitost území

Dle Culka (2005) území spadá do Panonské provincie, severopanonské podprovincie, Mikulovského bioregionu.

Většina území leží v I. vegetačním stupni (dubový). Pouze severní svahy Pavlovských vrchů leží ve II. (bukodubový) a méně i ve III. vegetačním stupni (dubobukový).

Potenciální vegetaci v nižších polohách území tvoří panonské dubohabřiny (*Primuloveris-Carpinetum*). Mírné svahy by pokrývaly teplomilné doubravy (*Quercetum pubescenti-roboris*). Nejvyšší polohy Pavlovských vrchů by tvořily teplomilné doubravy (*Prunomahaleb-Quercion pubescentis* nebo *Corno-Quercetum*). Severní svahy by zaujaly suťové lesy (*Aceri-Carpinetum*). (Culek, 2005)

Zajímavostí bioregionu je primární bezlesí na strmých svazích Pavlovských vrchů - skalní a stepní vegetace (*Seslerio-Festucion glaucae* a *Helianthemo cani-Festucion pallentis*). (Culek, 2005)

Pestrost místní flóry a fauny je podmíněna geologickou a geomorfologickou rozmanitostí.

2.4 Analýza sekundární krajinné sféry

Historický vývoj osídlení

Pravěké osídlení

Území patří mezi naše nejurodnější oblasti a tak patří také mezi nejdéle osídlené oblasti u nás. Archeologické průzkumy dokazují, že na svazích mezi Dolními Věstonicemi a Pavlovem se před 25 000 lety usadili lovci mamutů. To ale nebyla jediná kultura využívající příhodné přírodní podmínky Pavlovských vrchů. Směrem na jih od obce bylo objeveno sídliště kultury únětické a mohylové. Sídliště větřovské kultury bylo nad silnicí vedoucí do Milovic. Na dalších místech kolem současné obce byla kultura popelnicových polí, laténská a halštatská kultura a také sídliště z doby římské. (Štetková-Vajayová, 2001)

Vývoj ve středověku

První písemné doklady o současné obci pochází z 11. století. Podle listiny daroval kníže Břetislav kapitule ve Staré Boleslavi ves s názvem Pulín. Další písemná zmínka je z 14. století, kdy byl hrad včetně obce darován králem Janem Lucemburským Lichtenštejnům. Obec se tak dostala do správy mikulovského panství. Pavlov byl v té době snad nejvýznamnější vinařskou obcí v panství. V roce 1575 koupili Ditrichštejnové celé mikulovské panství a Pavlov pak byl pod jejich správou až do zrušení poddanství. (Štetková-Vajayová, 2001)

16. století a novokřtenci

Do historie obce se podepsalo mnoho událostí. Například v období husitských válek vypálili husitská vojska více vsí kolem Pavlovských vrchů, v Pavlově pouze zničili kostel. Další vývoj obce ovlivnil příchod novokřtěnců v 16. století na Jižní Moravu. Písemná zmínka dokazující jejich působení v Pavlově pochází z roku 1543. (Štetková-Vajayová, 2001) Novokřtenci byli pro své náboženství vyhnáni ze západní Evropy. Počátek tohoto náboženství ležel v myšlence křtu v dospělosti, tedy v době, kdy je člověk schopný uvědomit si závažnost aktu. Pravděpodobným důvodem vyhnání ze západní Evropy byly výtky vůči církevnímu blahobytu. Podle novokřtěnců bylo nutné vybudovat zcela novou, očištěnou církev. (Novokřtenci, 2008) Podle Rigasové (2010) to bylo právě na Hustopečsku, kdy Jakub Hutter přišel s myšlenkou pospolitého žití v bratrských obcích spojeného se společným užíváním majetku. Právě tato idea je pro novokřtěnce charakteristická dodnes a jedna z nejdůležitějších odnoží novokřtěnců se označuje jako hutterští bratři. Jejich prvním místem pobytu na našem území byl Mikulov. Ochranu novokřtěncům poskytli Lichtenštejnové, majitelé mikulovského panství. Za zdůraznění stojí fakt, že novokřtenci byli osvobozeni od roboty a mohli svobodně žít na svých dvorech. Všeobecně známější jsou novokřtenci pod označením habáni, oni sami ale toto pojmenování brali jako urážlivé (Novokřtenci, 2008).

Důvodem proč jim byl poskytnut azyl byly jejich výborné schopnosti zpracovávat různé materiály, od železa přes dřevo, vlnu, len, konopí, až po cihlářské a keramické výrobky. Novokřtenci tak přinesli na Moravu pokrokové technologie. Významnou činností bylo zemědělství a hospodářství, zejména vinařství. Budovali vinice, sklepy, ovocné sady, mlýny, pivovary i sýpky, vytvářeli terasy i na strmých svazích. Obraz krajiny dále významně ovlivnili budováním rybníků pro chov kaprů. Jejich rybníky byly na svou dobu velmi obdivuhodné po technické stránce, a to jak plochou, tak systémem přírodních a odtokových kanálů, a ve výsledku i svojí produkční kapacitou. Tyto rybníky fungovaly v krajině jako *“dokonalá vodohospodářská díla”*, byly schopné zachytit jarní a podzimní přívalové deště, a zároveň v době sucha měly dostatek vody pro chod mlýnů. (Rigasová, 2010) Význam novokřtěnců na území Pavlova zmiňuje Štefková-Vajayová (2002) - postavili zde v roce 1617 obecní hostinec, který dnes slouží jako budova obecního úřadu. Do roku 1862 sloužila budova i jako škola. Rigasová (2010) se zabývá i odchodem novokřtěnců z jižní Moravy. Byli donuceni přejít na jinou víru nebo odejít z Moravy na konci roku 1622. Zhruba polovina z nich se rozhodla pro konverzi, a tak novokřtenci se svými znalostmi a schopnostmi nadále působili na území Moravy. Natrvalo tak

ovlivnili nejen zaměření zemědělství na vinařství, ale i kvalitu produkce. Přestože nakonec byli vypovězeni i z území Jižní Moravy, svou hospodářskou činností se významně podepsali na vzhledu místní kulturní krajiny.

17. a 18. století

Další významnou událostí byl vpád švédského vojska v roce 1645. Vojsko obsadilo hrad Děvičky na celý rok. Pavlov vysvobodil ze spárů Švédů obránce Brna, Raduit de Souches, nicméně ještě před útekem z Děviček stihli Švédové hrad vypálit. V polovině 17. století byla postavena na návsi kaplička, téměř o 100 let později byla poté rozšířena na kostel. Konec 17. století byl ve znamení špatných událostí. Nejprve na mor umřelo 250 občanů, aby pak o 20 let později byla velká část vsi zničena požárem. Když byla ves na počátku 18. století opět poničena požárem, rozhodli se místní pro stavbu sochy sv. Floriána. Socha dodnes stojí v ulici Podhradní. V roce 1714 došlo k přebudování sociální struktury a přerozdělení pozemků. Na konci 18. století zemřel poslední obyvatel hradu Děvičky, zvoník Vavřinec Kutzum. (Štefková-Vajayová, 2001)

19. století

19. století začalo obsazením obce francouzskými vojsky v roce 1809. Vojsko zůstalo v obci po dobu 4 měsíců, které pro obec znamenaly odevzdávání velkého množství obilí, dobytka a vína. Přestože byla obec takto poznamenána, o několik let později zahájila stavbu vodovodu. V roce 1820 byla založena obecní pozemková kniha, kterou následovalo v letech 1824-1825 parcelování pozemků. Požár zastihl obec znovu v roce 1833, kdy byla zničena i radnice. V polovině 19. století byla zrušena robota (1848), obyvatelé Pavlova tak již nemuseli odvádět naturálie jako víno, slepice, vejce, ani peníze a ani nemuseli pracovat na panském pozemku. Dále byla postavena silnice do Dolních Věstonic a nová školní budova. (Štetková-Vajayová, 2001)

Druhá polovina 19. století přinesla prusko-rakouskou válku. Pro obec to opět znamenalo zvýšené výdaje. Dále byla zahájena stavba dalších dvou silnic, tentokrát ve směru na Milovice a Klentnice. Z činností v krajině bylo významné oplocení lesu kolem hradu a ukončení pasení dobytka na loukách. Louky byly rozděleny a pronajaty a v obci tak skončilo trojpolní hospodářství. Co se vinařství týče, na území se začala pěstovat odrůda Modrý Portugal. Při archeologickém průzkumu na severu obce byly objeveny kosti mamuta. (Štetková-Vajayová, 2001)

20. století do konce 2. světové války

Na počátku 20. století byl na dolním konci obce vysazen lesík. Dalším krokem v krajině bylo vybudování potoka, jehož koryto vede kolem lesíka dodnes. Kvůli stavbě přijeli odborníci z Itálie a Rakouska. Ještě před započatím 1. světové války zakoupil kníže Ditrichštejn do místní obory větší množství muflonů. (Štetková-Vajayová, 2001)

Při počátku 1. světové války bylo z obce odvezeno 5 zvonů, na místě zůstal pouze jediný. V roce 1921 byl postaven a vysvěcen pomník na památku obětem první světové války na místním hřbitově. Po válce pokračovaly archeologické průzkumy lokality, na území Dolních Věstonic v blízkosti Pavlova byly objeveny další kosti mamuta. V roce 1930 byla postavena nová hasičská zbrojnice. (Štetková-Vajayová, 2001)

Před vypuknutím 2. světové války, v roce 1938. proběhla mobilizace obyvatel. Podle Mnichovské dohody připadlo území Pavlova Německé říši. Do vesnice přijelo německé vojsko. V následujícím roce vypukla válka, což znamenalo odchod pavlovských mužů do války, ale také stěhování rodin. Kvůli nedostatku pracovních sil byli do Pavlova povoláni váleční zajatci z Polska a Francie. Mimo válečné dění byla opravena hráze řeky Dyje. (Štetková-Vajayová, 2001)

Na konci války, po odchodu německého vojska, přišlo do Pavlova pro změnu vojsko ruské. Obec musela vojsku odevzdávat vejce, slepice, husy a víno. Ženy byly pronásledovány a znásilňovány. (Štetková-Vajayová, 2001)

Odsun Sudetských Němců a dosídlování

Po prohře Německé říše ve válce museli Němci Pavlov opustit. Někteří stihli odejít ještě před organizovaným odsunem. Ti, co tak neučinili byli odvezeni buď do Hustopečí nebo do Mikulova. Potom pokračovali buď do Německa nebo Rakouska, a to nákladními vlaky nebo pěšky. V Pavlově zůstalo jen 14 rodin. (Štefková-Vajayová, 2001) Podle serveru Südmähren (n.d.) bylo odsunuto celkem 1002 německých obyvatel a pouze 27 jich mohlo v Pavlově zůstat.

Osídlování začalo již počátkem května 1945. První osídlenec pocházel z Velkých Pavlovic. Nově přichozí se podíleli na odsunu původního obyvatelstva.

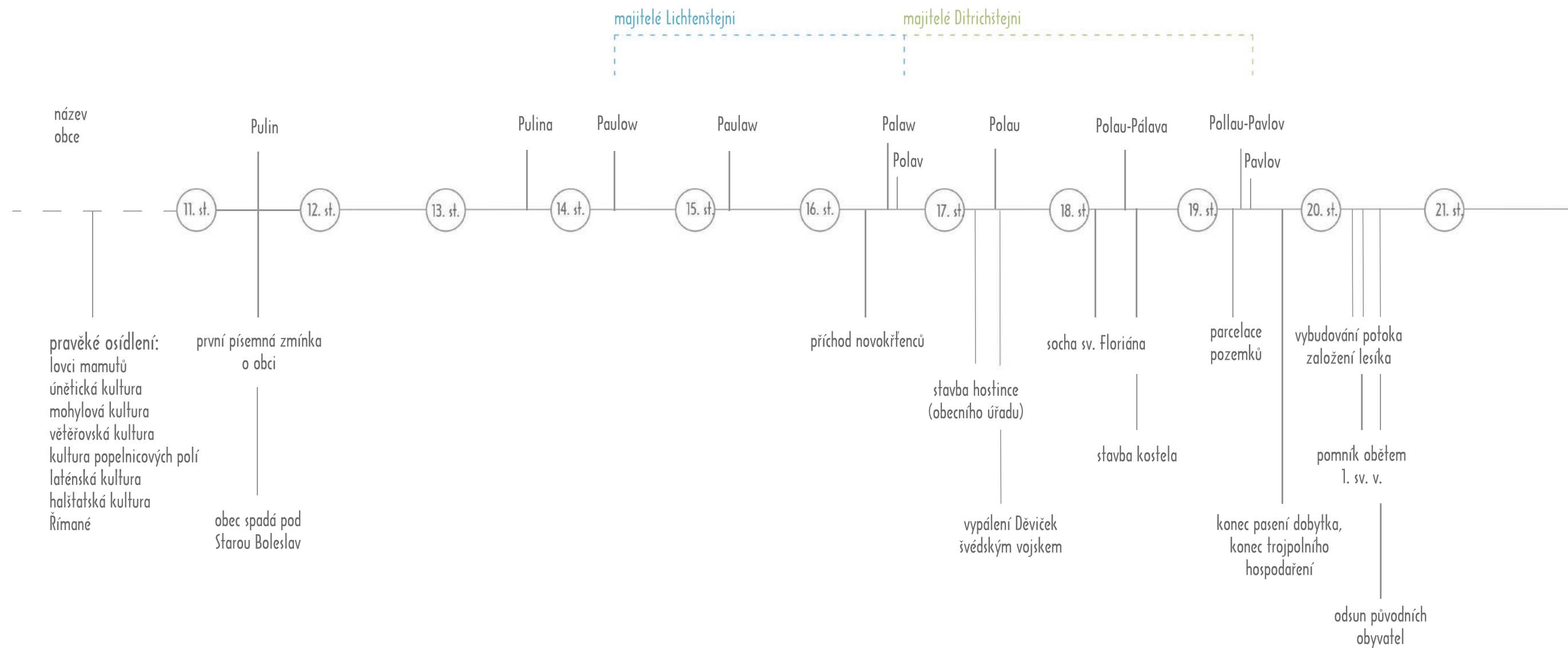
Socialistický režim v Pavlově

V 50. letech byl na jednu stranu opraven kostel a škola, na druhou stranu byla zdemolována velká část domů. Po demolici došlo k přečíslování stávajících domů. V roce 1962 byla traktorem stržena boží muka pod Děvičkami, která sloužila jako významný orientační bod. Opuštěné nebo polorozpadlé domy, které nepadly během demolice, byly prodány jako chaty lidem z Brna a Břeclavi. V roce 1965 byla v dolní části obce postavena samoobsluha. Během 60. a 70. let byly opravovány komunikace a kanalizace v obci. V 70. letech poté došlo ke stavbě sportovního hřiště a byly postaveny bytové domy na ulici Klentnická a Družstevní. Po výstavbě samoobsluhy a bytových domů došlo i na stavbu kulturního domu. Socialistický režim pak významně zasáhl do krajiny budováním Novomlýnských nádrží, stavba byla zahájena v roce 1975.

V roce 1980 byla zorganizována první výstava vín. V roce 1987 bylo po obci vysazeno přes 700 stromů a okrasných keřů. Ve stejném roce byla vyhlášena CHKO Pálava. Na konci 80. let byl postaven ve středu obce hotel IRIS.

Vývoj po revoluci

Po sametové revoluci v roce 1989 došlo jednak k úpadku zemědělského družstva, jednak k rozvoji podnikatelské činnosti. V obci byla otevřena autodílna, truhlářství, prodejna květin a léčivých bylin a vinárna. Na konci 20. století k tomu přibyla další prodejna s občerstvením. Podle Kubína (2007) byl na konci 20. století, během stavby plynovodu, pod obcí objeven hřbitov. Vzhledem k poloze mimo obec je možné, že se jednalo o hřbitov novokřtěnců.

Obrázek 26: Historický vývoj obce

Demografická struktura

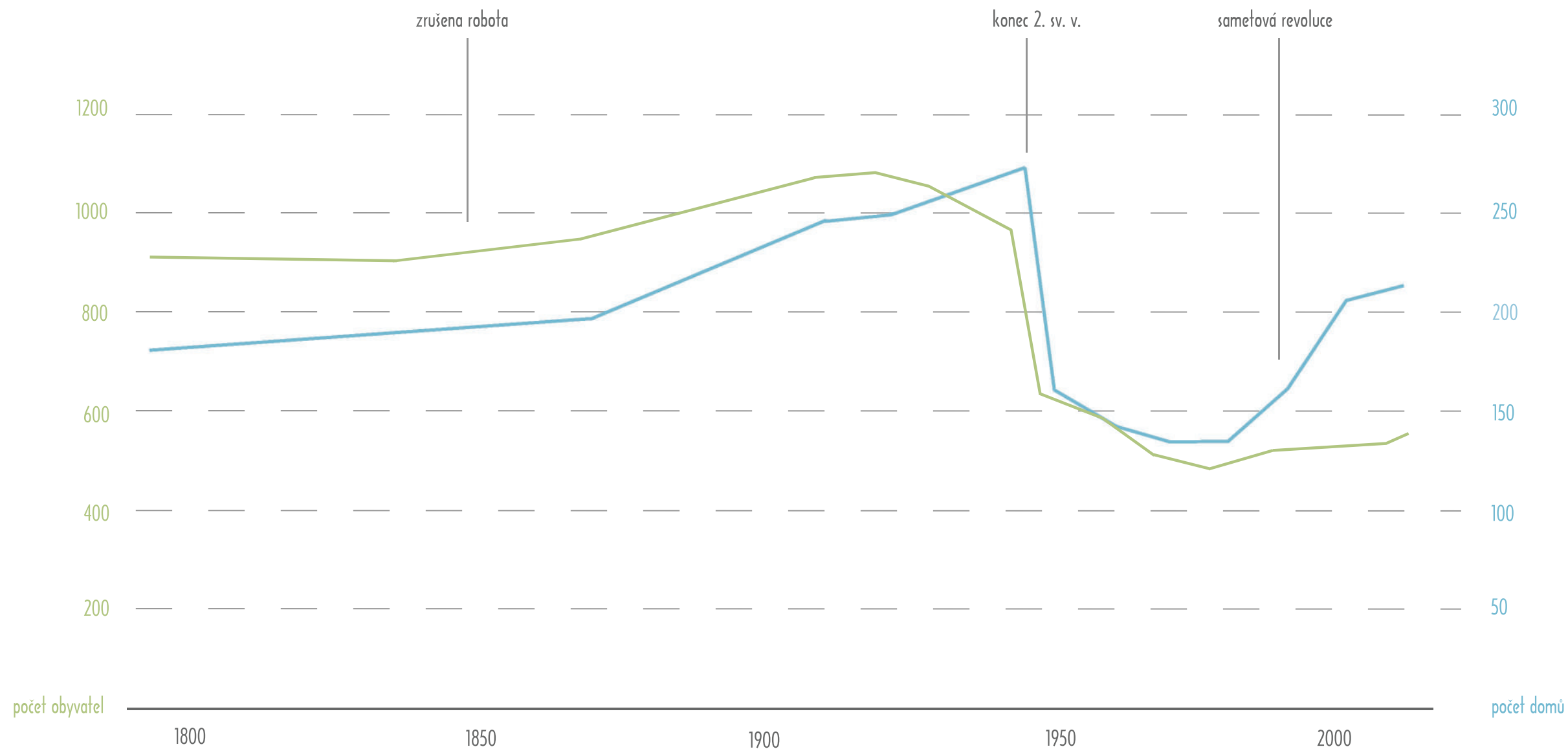
Charakteristika obyvatelstva je odrazem historických událostí. Z tabulky je patrné, že před vypuknutím 2. světové války počet obyvatel přesahoval 1 000. Údaje pro rok 1945 se vztahují k dubnu, tedy ještě před počátkem odsunu Němců. Tabulka zachycuje také národnostní složení obce na přelomu 19. a 20. století, kdy Němci tvořili drtivou většinu obyvatel. V posledních 20 letech je patrný trend mírného nárůstu počtu obyvatel. Dalším trendem je postupné stárnutí obyvatelstva, přičemž během deseti let zestárla populace o téměř deset let.

Graf na obr. 27 ukazuje vývoj počtu obyvatel a počtu domů. Zhruba do roku 1980 je patrné, že počet domů kopíruje počet obyvatel. Od tohoto roku ale počet domů roste rychleji než počet obyvatel. Z toho je možné odvodit, že aktuální stavební rozvoj nesouvisí s růstem počtu obyvatelstva a nově vzniklé objekty tak slouží pouze pro rekreaci.

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel a domů

rok	1793	1836	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1939	1945	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2015
počet obyvatel	940	935	981	1112	1123	1117	1105	1116	1089	987	998	658	608	532	504	541	548	555	575
průměrný věk obyvatele	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33,3	38,5	42	42,7
počet Němců	-	-	-	1110	1123	1117	1102	1107	1075	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
počet Čechů	-	-	-	2	0	0	3	5	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(dle Český statistický úřad, 2016; Štefková-Vajayová, 2001 a Südmähren, n.d.)

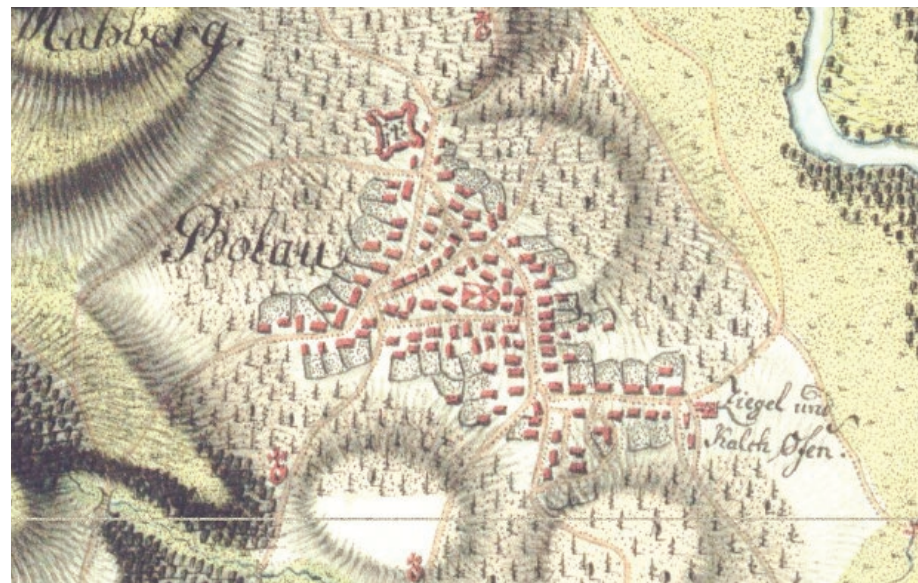

Vývoj osídlení do 19. století

I. vojenské mapování (1764-1768)

Obrázek 28: Poloha obce v krajině

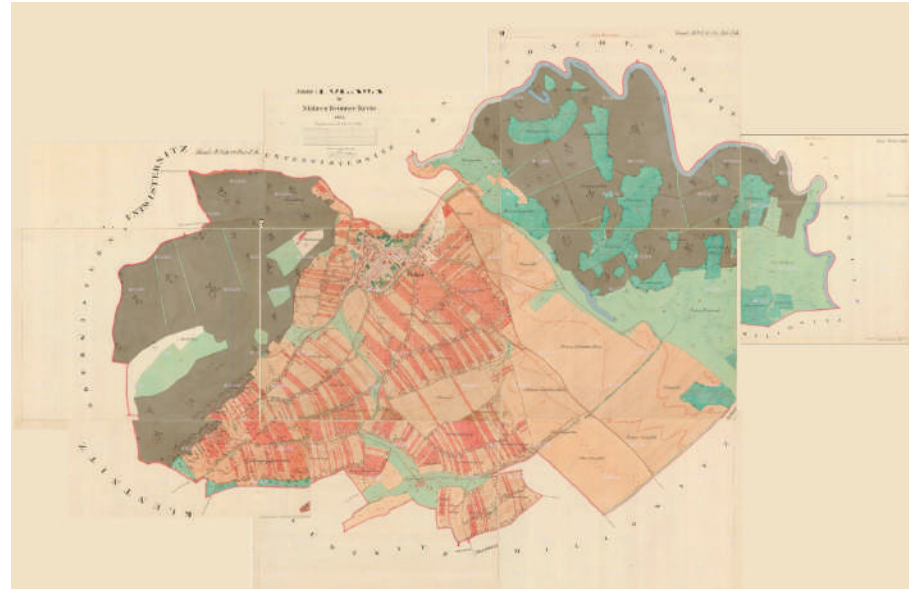

Obrázek 29: Detail zástavby obce, obec je obklopena vinicemi

Obrázek 28 zachycuje obec a její širší okolí v 2. polovině 18. století. Je patrné, že okolí obce je obklopeno vinohrady. Pod Pálavskými vrchy je zobrazen původní lužní les, který na místě byl do roku 1972, kdy se začaly budovat Novomlýnské nádrže.

Obrázek 29 ukazuje původní zástavbu a rozložení uliční sítě. Uliční síť byla dána geomorfologií. Hlavní cesta vedla od západu od Klentnice, na té byl situován kostel. Tato cesta pokračovala pod obec do nivy Dyje. Další spojnice vedly na severozápad směrem na Dolní Věstonice a na jihovýchod na Milovice. Zástavba na severu obce končila u hřbitova.

Stabilní katastr (1825)

Obrázek 30: Území obce na listu stabilního katastru

Obrázek 31: Detail zástavby obce

Z obrázku 30 je možné dle barev vyčíst využití území. V okolí obce převládala mozaika drobných políček s ovocnými stromy a vinohradů. V údolní nivě řeky Dyje převládal lužní les, který směrem k obci přecházel do luk. Mírný svah mezi tímto územím a obcí tvořily ucelené plochy orné půdy. Pavlovské vrchy byly zalesněné z jižní i severní strany. Pouze místy byly louky a výchozy holých skal.

Na rozdíl od mapy I. vojenského mapování lze z mapy stabilního katastru odlišit obytné domy a vinné sklepy. Obytné domy lemovaly hlavní cestu podél kostela a cestu k lužnímu lesu. Dnešní ulice Česká byla tvořena vinnými sklepy. Vinné sklepy byly umístěny v této části v několika řadách.

II. vojenské mapování (1836-1852)

Obrázek 32: Poloha obce v krajině

Obrázek 33: Detail zástavby obce

Na obrázku 32 zachycujícím okolí obce je možné lépe sledovat cestní síť než na mapě I. vojenského mapování. Mapa opět zobrazuje lužní lesy pod obcí, doplněné o louky. Na mapě jsou stále patrné ucelené komplexy luk podél nivy Dyje. Bližší okolí obce slouží jako drobná drážba zemědělské půdy.

Obrázek 33 zachycující zástavbu obce umožňuje rozlišit obytné domy a sklepy v České ulici. Obytné domy jsou červeně, zatímco sklepy a lisovny černě. Zástavba podél hlavní ulice s kostelem je komplexní, zatímco zástavba za tímto jádrem pokračující do krajiny je více rozptýlená. Je tomu tak na východě a západě obce. Obec se rozrůstala směrem na sousední obce, podél cestní sítě.

Rok 1952

Letecký snímek z roku 1952 zachycuje území v období mezi koncem 2. světové války a začátkem kolektivizace na venkově. V krajině je patrná struktura držby zemědělských pozemků, která vytváří pestrou mozaiku kultur. Jednotlivé zemědělské plochy mají poměrně malou velikost a často jsou doplněny o stromy, pravděpodobně ovocné dřeviny. Plochy s výrazným zastoupením takových dřevin jsou označeny v mapě. Přestože se v území nenachází žádný sad, množství stromů v krajině je veliké. Přijezd do obce od Klentnice je zdůrazněn krátkou stromovou alejí. Naopak cesta k Milovicím je alejí doprovázena po celé své délce. V krajině je ještě zachycen lužní les pod Pálavou. Podle pamětnice paní Pfefferové (2017) stávaly v krajině zejména třešně (*Prunus avium*) a jabloně (*Malus domestica*), významné byly i mandloně (*Prunus dulcis*). Uvnitř sídla pak stávaly hrušně (*Pyrus domestica*).

Rok 2015

Struktura krajiny byla poznamenána kolektivizací, z krajiny ze ztratila mozaika drobných polí a různých kultur, ovocné stromy zmizely nejen ze záhumenek, ale i ze vzdálenějších koutů katastru. Krajina bohatá na různé typy vegetačních prvků se změnila v téměř výhradně ve vinorodou krajinu. Zejména jižní část katastru je tvořena jednotlivými celky vinic, bez využití další vegetace. Největším zásahem bylo bezpochyby vybudování Novomlýnských nádrží a tedy náhrada lužního lesa rozlehlou vodní plochou. Z okolí cest vedoucích do obce vymizela tradiční stromořadí a aleje, při západním vstupu do Pavlova se v krajině významně uplatňuje, a to zejména na jaře, jedna řada mandloní. Na druhou stranu, plužina a rozdělení území na tratě zůstalo dochováno. Bradla Pálavy zůstala stejně zalesněna, na svém místě teče i Klentnický potok. Lesík pod obcí se rozrostl.

Obrázek 35: Letecký snímek obce z roku 2015

Stavební vývoj

Stavební vývoj obce lze rozdělit do 3 hlavních etap. První etapa trvala od počátku založení obce až do druhé světové války. Výstavbu tohoto období zachycuje mapa I. vojenského mapování z konce 18. století. Dlouhá náves je typická výstavními selskými domy s barokními štíty. Za touto zástavbou, směrem ke svahům Pálavských vrchů stály vinařské sklepy a lisovny. Později vznikly nad těmito sklepy domy a celá ulice Česká. Dolní část obce byla charakteristická spíše roztroušenou zástavbou.

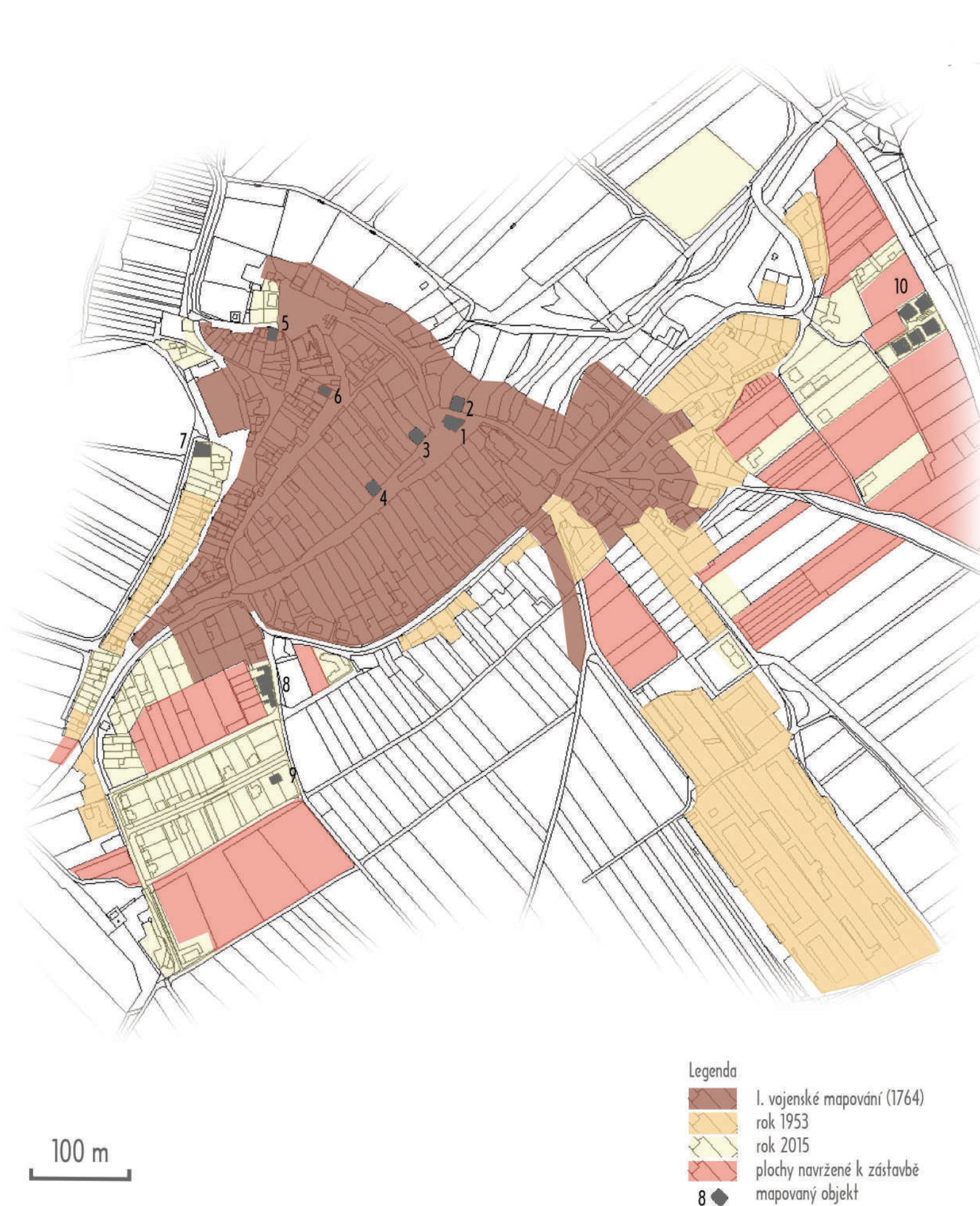
Další etapa pokračovala po 2. světové válce. V době dosídlování obce vznikaly jednak jednoduché chatařské domky, kopírující formy i prostorové umístění tradiční zástavby. Jednak vznikaly i městské domy, typické pro období komunismu. Tyto se vyskytují zejména na ulici Rudolfa Gajdoše a Klentnické.

Počátek 21. století přinesl do vsi výstavbu katalogových domů, zcela ignorující místní architektonické tradice. Výstavba je umístěna na periferii obce, na místě původních záhumenek a zahrádek. Kromě rodinných domů se budují penziony a apartmánové komplexy.

Zhodnocení vybraných stavebních objektů

Součástí práce je zhodnocení vybraných stavebních objektů po stránce respektování tradičních forem architektury. Domy byly pro hodnocení vybírány tak, aby dobře reprezentovaly různé typy domů zastoupených v území. Byly vybrány jednak domy z původní zástavby, některé z nichž jsou památkově chráněnými objekty a předpokládá se od nich dodržování jak architektonických tradic místa, tak i tradic obecně platných pro výstavbu na českém venkově. Druhou skupinu mapovaných objektů tvoří objekty postavené výhradně v 21. století.

Kritéria pro hodnocení byla vytvořena na základě Desatera slušného chování nové stavby na české vesnici dle Škabradý (1999).

1 - BUDOVA OBECNÍHO ÚŘADU

Tabulka 2: Budova obecního úřadu

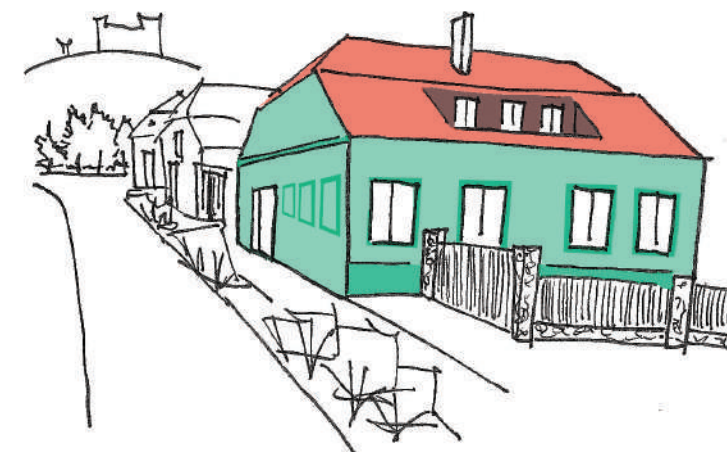

Budova ve spodní části návsi naproti kostela, jádro pochází ze 17. století. Památkově chráněný objekt od roku 1958.
Adresa: Na Návsi 88.

prvek	popis	hodnocení
OBECNÉ		
umístění domu na parcele	štíťová orientace směrem na náves, zadní stěna je viditelná z ulice Lužní	+
začlenění stavby do krajiny	na západní straně od budovy stojí dva vzrostlé stromy <i>Betula pendula</i> , na oknech jsou přes léta květináče s muškáty	+
působení v dálkových pohledech	není výškovou dominantou, ale při pohledu z hradu je dobře rozeznatelná jako solitéra na návsi	
další	na nárožích a v průčelí mohutné kamenné opěrky	
STŘECHA		
typ střechy	sedlová	+
nasazení střechy	přímé, bez zdobení	+
krytina	bobrovka	+
umístění komína	těsně pod hřebenem	+
návaznost na okolní zástavbu	samostatně stojící, výškově odpovídající	
vikýře, střešní okna	nejsou	+
OKNA		
poloha v průčelí	dvě okna v přízemí, tři v podlaží a dvě v podkroví, všechna okna jsou umístěna symetricky	+
velikost a tvar	tradiční špaletová okna členěná na 6 menších obdélníků, zdobená šambránami	+
vzájemné proporce	v přízemí a podlaží jsou okna stejné velikosti, v podkroví jsou pouze malá okénka	+
rytmus členění	okna jsou umístěna symetricky	+
materiál	dřevo	+
DVEŘE		
dveře	vstup do domu tvoří dvojkřídle dřevěné dveře	+

2 - DŮM POD NÁVŠÍ

Tabulka 3: Dům pod návší

Rodinný dům z původní zástavby pod návší na ulici Lužní 36. Kolem domu vede turistická stezka a v blízkosti jsou další 3 stezky. Stojí na místě s výhledem na hrad Děvičky.

prvek	popis	hodnocení
OBECNÉ		
umístění domu na parcele	štíťová orientace, dům stojí na stavební čáře	+
začlenění stavby do krajiny	před domem je předzahrádka s růžemi	+
působení v dálkových pohledech	dům se nijak významně neuplatňuje v dálkových pohledech	
STŘECHA		
typ střechy	mansardová s polovalbou	+
nasazení střechy	zdůrazněno světlejší linií	+
krytina	pálená střešní krytina	+
umístění komína	pod hřebenem, směřován do proluky	+
návaznost na okolní zástavbu	linie nasazení střechy navazuje na vjezd do dvora sousedního domu, tvořeného tradičními vraty	+
vikýře, střešní okna	střecha je prabourána a ve vzniklém prostoru jsou dvojdílná okna, zbytek plochy je vyplněn dřevěným obložení	-
OKNA		
poloha v průčelí	v průčelí nejsou žádná okna, poloha původních oken je připomenuta obrysem světlejší linií	-
velikost a tvar	obrysy původních oken v průčelí odpovídají tradiční zástavbě, okna na boční stěně jsou dvojdílná a větší než tradiční	-
vzájemné proporce	-	
rytmus členění	-	
materiál	dřevo	+
další	na bočních stěnách jsou po jednom umístěna kruhová okna	-
DVEŘE		
dveře	v průčelí jsou dveře s těsně přiléhajícími vysokými úzkými okny, která mají jiný rozměr než původní okna i než okna na boční fasádě	-

3 - TRADIČNÍ DŮM NA NÁVSI

Tabulka 4: Tradiční dům na návsi

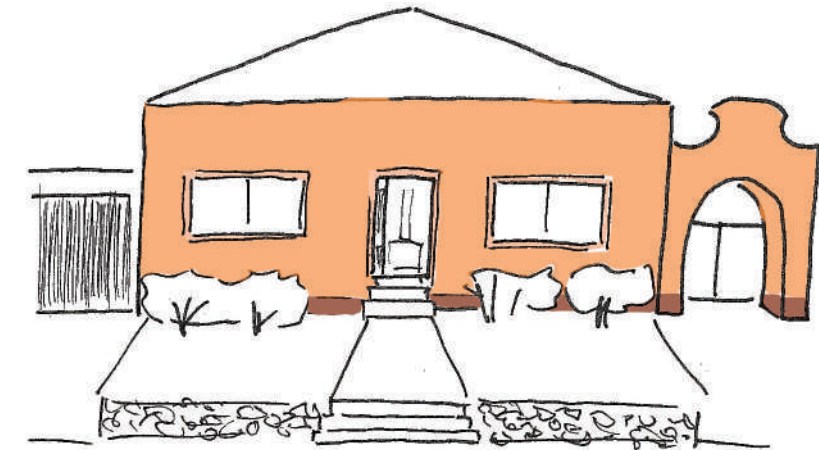

Rodinný dům z původní zástavby na návsi. Kolem domu vedou 3 turistické stezky, v pozadí je výrazný pohled na hrad Děvičky. Adresa: Na Návsi 49.

prvek	popis	hodnocení
OBECNÉ		
umístění domu na parcele	štítová orientace, dům leží na stavební čáře	+
začlenění stavby do krajiny	před domem je velká předzahrádka, kterou vymezuje nízká zídka z vápencových kamenů; v předzahrádce <i>Hydrangea</i>	+
působení v dálkových pohledech	dům se nijak významně neuplatňuje v dálkových pohledech	
další	k domu přiléhají vrata vedoucí do dvora; barokní štít	+
STŘECHA		
typ střechy	sedlová	+
nasazení střechy	zdůrazněno linií	+
krytina	bobrovka	+
umístění komína	pod hřebenem, směřován do dvora	+
návaznost na okolní zástavbu	dům stojí samostatně	
vikýře, střešní okna	žádná nejsou	+
OKNA		
poloha v průčelí	v přízemí tři okna, v podkroví dvě menší, výrazné modré barvy	+
velikost a tvar	tradiční velikost, vyšší než širší, špaletová dělená na 6 menších obdélníků, zdobená šambránami	+
vzájemné proporce	vzájemné proporce odpovídají tradiční architektuře	+
rytmus členění	v přízemí dvě okna, dveře a okno, v podkroví dvě symetrická malá okénka	+
materiál	dřevo natřené na modro	+
DVEŘE		
dveře	kazetové dveře z dřevěného masivu, modré barvy, lemované šambránou	+

4 - TRADIČNÍ DŮM NA NÁVSI

Tabulka 5: Tradiční dům na návsi

Rodinný dům z původní zástavby v horní části návsi. Kolem domu vedou 3 turistické stezky. Dům je kulturní památkou od roku 1958, je chráněn pro dochovaný interiér, klenby a arkády ve dvoře. Adresa: Na Návsi 56.

prvek	popis	hodnocení
OBECNÉ		
umístění domu na parcele	štítová orientace, dům leží na stavební čáře	+
začlenění stavby do krajiny	před domem je předzahrádka, kterou vymezuje nízká zídka z vápencových kamenů; v předzahrádce růže	+
působení v dálkových pohledech	dům se nijak významně neuplatňuje v dálkových pohledech	
další	fasáda domu je natřena výrazně oranžovou barvou; na průčelí je šatelit	-
STŘECHA		
typ střechy	valbová	+
nasazení střechy	přímé	+
krytina	pálená střešní krytina	+
umístění komína	komín není z ulice viditelný	
návaznost na okolní zástavbu	dům sousedí s okolními domy skrze vrata z obou stran	+
vikýře, střešní okna	střešní okna směrem do dvora, nejsou příliš viditelná	+
OKNA		
poloha v průčelí	dveře uprostřed průčelí, po každé straně jedno okno	+
velikost a tvar	okna širší než vyšší, dvojdílná, lemovaná šambránami	-
vzájemné proporce	proporce oken neodpovídají tradiční zástavbě	-
rytmus členění	okna jsou umístěna symetricky	+
materiál	světlé dřevo	+
DVEŘE		
dveře	jednokřídlé dveře s bočním světlíkem	-
vrata	k domu přiléhají vrata vedoucí do dvora, s tradičním štítem	+

5 - VINAŘSKÝ DŮM

Tabulka 6: Vinařský dům

Vinařský dům z 18. století ve vinařské uličce vedoucí ke hradu. Kolem domu vede turistická stezka. Objekt je kulturní památkou od roku 1958. Adresa: Na Cimbuří 158.

prvek	popis	hodnocení
OBECNÉ		
umístění domu na parcele	šitřová orientace	+
začlenění stavby do krajiny	před domem je dlažba z vápencových kamenů, která pokračuje jako zídka držící drobný zděný plot s dřevěnou brankou přes kterou se vstupuje do domu; za plotem roste ovocná dřevina	+
působení v dálkových pohledech	dům se nijak významně neuplatňuje v dálkových pohledech	
STŘECHA		
typ střechy	sedlová	+
nasazení střechy	přímé, zvýrazněné linií	+
krytina	bobrovka	+
umístění komína	pod hřebenem	+
návaznost na okolní zástavbu	dům je ve svahu, střecha velikostně odpovídá; z jedné strany sousedí dům se sklepem, z druhé strany sousedí skrze zděný plot s dalším domem	+
vikýře, střešní okna	nejsou	+
OKNA		
poloha v průčelí	dvě drobná okénka podél vstupu do sklepa, dvě okna v patře a jedno elipsovitě okénko v podkroví; všechna okna jsou umístěna symetricky	+
velikost a tvar	okna v patře širší než vyšší, šamotová, dělená na šest menších obdélníků; lemovaná šambránami	+
vzájemné proporce	proporce oken odpovídají tradiční zástavbě	+
rytmus členění	okna jsou umístěna symetricky	+
materiál	tmavé dřevo	+
DVEŘE		
dveře	dveře do domu nejsou viditelné; vrata do sklepa jsou dřevěná	+
branka	branka k domu je dřevěná, opatřená stejným nátěrem jako okna a vstup do sklepa	+

6 - RODINNÝ DŮM

Tabulka 7: Rodinný dům

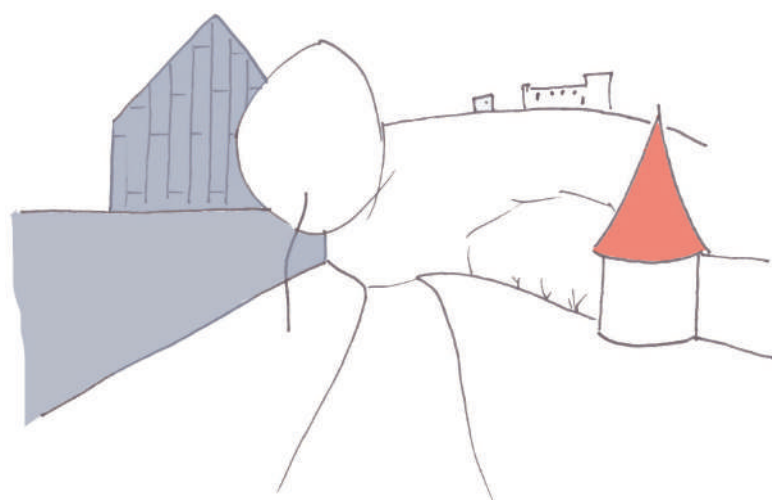

Rodinný dům vystavěný na původním sklepe ve vinařské uličce. Adresa: Česká 210

prvek	popis	hodnocení
OBECNÉ		
umístění domu na parcele	dům stojí na stavební čáře	+
začlenění stavby do krajiny	před domem je předzahrádka s nepůvodními druhy dřevin a trvalek	-
další	dům stojí ve svahu, měl by být tedy nižší než dům stojící nad ním, ale ve skutečnosti je stejně vysoký, je tedy vyšší než okolní zástavba	-
působení v dálkových pohledech	dům se nijak významně neuplatňuje v dálkových pohledech	
STŘECHA		
typ střechy	sedlová	-
nasazení střechy	nasazení je výše než by mělo být, nekryje se s ozdobnou linií značící nasazení střechy	-
krytina	pálená střešní krytina	+
umístění komína	u hřebene na straně k přiléhajícímu domu	+
návaznost na okolní zástavbu	dům je ve svahu, střecha by měla být nasazena níže než střecha domu stojícího nad ním, ale není	-
vikýře, střešní okna	nejsou	+
OKNA		
poloha v průčelí	dvě malá okénka podél vrat do sklepa, tři okna v patře a dvě v podkroví, všechna umístěna symetricky	+
velikost a tvar	okna vyšší než širší, šamotová, dělená na 6 menších obdélníků, v patře jsou okna větší než v podkroví a v přízemí; zdobená šambránami	+
vzájemné proporce	proporce oken odpovídají tradiční zástavbě	+
rytmus členění	rytmus členění odpovídá tradiční zástavbě	+
materiál	světle hnědý plast	-
další	předokenní rolety	-
DVEŘE		
dveře	dveře jsou na boční stěně domu, z ulice tedy nejsou viditelné; vrata do sklepa velikostně a umístěním odpovídají tradiční zástavbě	+

7 - REKREAČNÍ DŮM

Tabulka 8: Rekreční dům

Rodinný dům na ulici Vinařská 44, v těsné blízkosti barokního hřbitova. Stavba navržena ateliérem Kuba, Pilař-architekti v roce 2015.

prvek	popis	hodnocení
OBECNÉ		
umístění domu na parcele	dům je umístěn v rohu parcely, má sice podélnou orientaci vzhledem k nejbližší cestě, ale vzhledem k frekventovanější cestě a turistické stezce je orientován štíťově	-
začlenění stavby do krajiny	dům je obehnan betonovým plotem, před kterým zůstaly zachovány původní ovocné stromy	+
působení v dálkových pohledech	působí rušivě, zejména kvůli šedé barvě střechy, dům je velmi výrazným prvkem při pohledu z hradu	-
STŘECHA		
typ střechy	sedlová	+
nasazení střechy	bez zdobení	+
krytina	sklocementový obklad	+
umístění komína	komín není	-
návaznost na okolní zástavbu	dům stojí samostatně	
vikýře, střešní okna	žádná nejsou	+
OKNA		
poloha v průčelí	okna jsou pouze na straně odvrácené do zahrady, nejsou tedy z ulice viditelná	-
DVEŘE		
dveře	dveře nejsou z ulice viditelné	-

8 - PAVLOVSKÉ SKLÍPKY

Tabulka 9: Pavlovské sklípky

Soubor 5 rodinných domů postavených v roce 2015 v záhumenkách. Adresa: Venusina 289-293.

prvek	popis	hodnocení
OBECNÉ		
umístění domu na parcele	štíťová orientace, mezi jednotlivými domy jsou v prvním podlaží dřevěné terasy, pod kterými je umístěn vstup do sklepa	-
začlenění stavby do krajiny	v době mapování nebyly součástí domů předzahrádky ani jiná forma vegetace	-
působení v dálkových pohledech	soubor působí nepřirozeně, zejména při pohledu z hradu	-
STŘECHA		
typ střechy	sedlová	+
nasazení střechy	bez zdobení	+
krytina	pálená střešní krytina	+
umístění komína	komín není	-
návaznost na okolní zástavbu	-	
vikýře, střešní okna	střešní okna jsou umístěna pouze na krajních domech, směřují do proluk, jsou tedy velmi viditelná	-
OKNA		
poloha v průčelí	dvě okna jsou umístěna v přízemí a v prvním podlaží, jedno malé okno je umístěno v podkrovní, mezi okny jsou dřevěné rošty	-
velikost a tvar	dlouhá, úzká, v podkrovní malé hranaté okénko	-
vzájemné proporce	velikost oken se s výškou zmenšuje	
rytmus členění	u tohoto typu domu má být v přízemí umístěn vstup do sklepa, vedle něj malé okénko, členění v přízemí tedy neodpovídá tradiční zástavbě, členění průčelí dále narušují dřevěné rošty mezi okny	-
materiál	dřevo	+
DVEŘE		
dveře	uliční průčelí tvoří pouze okna, vstup do domu je umístěn na boční stěně	-

9 - RODINNÝ DŮM

Tabulka 10: Rodinný dům

Rodinný dům typu bungalov na ulici Zahradní 275.

prvek	popis	hodnocení
OBECNÉ		
umístění domu na parcele	dům je umístěn uprostřed parcely	-
začlenění stavby do krajiny	plot tvoří sazenice jehličnanů, na východní straně zahrady jsou vysazeny 3 stromy, zahradu tvoří pouze trávnik, předzahrádka tvoří sazenice jehličnanů	-
působení v dálkových pohledech	dům jako takový rušivě nepůsobí, ale soubor nových domů jako celek v okolí ano	-
další	dům typu bungalov; předsunutá garáž	-
STŘECHA		
typ střechy	valbová	-
nasazení střechy	přímé nasazení, bez zdobení	-
krytina	pálená střešní krytina	+
umístění komína	u hřebene na straně do zahrady	+
návaznost na okolní zástavbu	samostatně stojící dům, návaznost není	-
vikýře, střešní okna	nejsou	+
OKNA		
poloha v průčelí	symetricky umístěná podél dveří	+
velikost a tvar	širší než vyšší, dvoukřídlá, obdélníková	-
vzájemné proporce	okna jsou stejné velikosti	+
rytmus členění	-	-
materiál	bílý plast	-
DVEŘE		
dveře	dvoje dveře symetricky umístěné ve středu čelní stěny, z bílého plastu	-

10 - APARTMÁNY PAVLOVSKÉ VINOHRADY

Tabulka 11: Apartmány Pavlovské vinohrady

Soubor 5 domů s apartmány navržený ateliérem Kyzlink architects & interior. Domy jsou umístěny do svahu. Staly se stavbou roku Jihomoravského kraje 2012. Adresa: Přehradní 256-260.

prvek	popis	hodnocení
OBECNÉ		
umístění domu na parcele	jednotlivé domy jsou směřovány terasami, tedy částí určené pro soukromé užívání, směrem k silnici, místa orientací svým průčelím	-
začlenění stavby do krajiny	domy tvoří samostatný komplex, bez významného použití vegetace; komplex je obehnan drátěným plotem, který postupně zarůstá keři a popínávkami rostlinami	-
působení v dálkových pohledech	komplex působí rušivě zejména při čelním pohledu (ze severovýchodu)	-
STŘECHA		
typ střechy	sedlová	+
nasazení střechy	bez zdobení	+
krytina	pálená střešní krytina	+
umístění komína	komín není	-
návaznost na okolní zástavbu	-	-
vikýře, střešní okna	střešní okna jsou směřována do svahu, ze silnice tedy nejsou viditelná	+
OKNA		
poloha v průčelí	okna tvoří celé průčelí domu	-
velikost a tvar	francouzská okna	-
vzájemné proporce	-	-
rytmus členění	-	-
materiál	kov	-
další	na bočních stěnách jsou po jednom umístěná kruhová okna	-
DVEŘE		
dveře	žádné dveře nejsou ze silnice viditelná, uliční průčelí tvoří pouze francouzská okna	-

Zhodnocení stavebních objektů

Všechny mapované objekty původní zástavby leží v památkové rezervaci. Novodobé objekty leží jak v památkové rezervaci, tak mimo ni. V památkové rezervaci leží dva a mimo ni 3 z celkem 5 mapovaných objektů. Toto rozložení odráží celkové zastoupení nových staveb v území, neboť nová výstavba probíhá převážně mimo historické jádro obce.

Objekty z původní zástavby až na výjimky dobře zapadají do okolní zástavby a využívají vhodné vegetační úpravy. Nejčastěji se v předzahrádkách používá růže, která se dobře hodí do vesnického prostředí (č. 2 a 4). Růže jako vhodné rostliny pro vesnice zmiňuje Mareček (2010), Baroš (2014) i Rigasová (2009). Dva objekty se jeví problematické kvůli výrazné barvě fasády a zároveň kvůli použití nevhodných dvojitých oken (č. 2 a 4). Zajímavostí je objekt č. 5, vinařský dům ve svahu, který sice nemá žádnou předzahrádku, ale s krajinou komunikuje skrze zídku a schůdky z vápencových kamenů.

Novodobé mapované objekty mají problém se začleněním stavby do krajiny, ať již po stránce architektonické nebo po stránce vegetačních úprav. V případě, že se vůbec nějaké vegetační úpravy ke stavbě vážou, jedná se o použití nevhodných druhů (rod *Thuja*). Zmiňovaný objekt č. 5 dobře zapadá do okolní zástavby a krajiny i bez použití vegetace a předzahrádky díky použití místního materiálu. Bohužel nové objekty tohoto nevyužívají. Některé objekty se vůči svému okolí ostře vymezují a se svým okolím nijak nekomunikují (č. 10). Chybí použití dřevin pro začlenění do okolí a vzhledem k umístění objektu v okolí (žádná okolní zástavba), působí jako samostatně fungující jednotky nezávislé na okolí. Naopak objekt č. 7 ponechal ve svém okolí ovocné dřeviny, které mu významně pomáhají se začleněním do krajiny. Bohužel se tyto dřeviny nachází pouze na boční straně objektu. Při pohledu z Pálavy působí tento objekt jako nová dominanta, neboť z jeho zadní strany je pouze nízký živý plůtek z nepůvodní dřeviny (*Prunus laurocerasus*).

Zhodnocení objektů prokázalo významnost používání vegetačních úprav pro začlenění staveb do krajiny. Tradiční druhy a formy vegetace umocňují výraz stavebního objektu. Na druhou stranu je možné využít vegetačních úprav pro korekci nevhodných novotvarů.

Znaky tradiční architektury

Dle prostudované literatury a vlastního terénního průzkumu byly pro obec Pavlov stanoveny následující znaky tradiční architektury. Domy stojí na parcele obdélníkového tvaru a mají štítovou orientaci. Pro obec jsou tradiční dva typy domů, jednak jsou to selské domy na návsi s jedním nadzemním podlažím a podkrovím, jednak jsou to vinařské domy za návsi (směrem k Pálavským kopcům) s dvěma nadzemními podlažím a podkrovím. Pro celou obec jsou typické světlé barvy fasád, s kontrastním lemováním kolem oken, dveří a na nároží domů. Okna v podkroví jsou menšího rozměru, mohou být kulatá, ale i obdélníková. Okna jsou vyšší než širší, s vnitřním dělením a jsou vždy symetricky umístěná. Střecha je typicky sedlová, s červenou střešní krytinou.

Pakliže to prostor v ulici umožňuje, před domy jsou předzahrádky, většinou vymezené nízkou zídkou z vápencových kamenů, která vyrovnává terén. V některých předzahrádkách jsou rostliny typické pro vesnické prostředí: kvetoucí keře *Rosa* a *Hydrangea* nebo jarně kvetoucí cibuloviny *Tulipa*, *Narcissus*, *Muscari*. Zatímco před domem je okrasná předzahrádka, za domem je v některých případech dodnes užitková zahrada, s vysokokmennými ovocnými stromy a typickými řádky vinné révy. Zahrada je ukončena zděnou zídkou bílé barvy, s dřevěnými vraty, které dříve představovaly spojnicí domu a záhumenek.

Památková péče

Pavlov je obec půdorysného typu návěsí silnicovka. Historické jádro obce má doposud zachovanou zástavbu, které je od roku 1995 chráněno jako Památková rezervace se souborem lidové architektury v Pavlově. Do této památkové ochrany spadá zejména náves s tradičními selskými domy, kostel sv. Barbory, budova obecního úřadu, hřbitov a ulice Česká s vinařskými domy. Předmětem památkové ochrany na území památkové rezervace v Pavlově je zaprvé historický půdorys obce, prostorová a hmotová skladba a architektonický ráz. Zadruhé to jsou nezastavěné pozemky, komunikace, návěsí prostor, zeleň a další nemovité objekty dotvářející typický charakter prostředí (Kolegarová, 2014).

V Pavlově se nachází poměrně velké množství památkově chráněných objektů, z toho nejpočetnější jsou obytné domy. Mezi další objekty patří vinné sklepy, kostel, hřbitov, socha sv. Floriána, socha sv. Jana Nepomuckého a zřícenina hradu Děvičky vypínající se nad obcí. Pod obcí se nachází archeologická lokalita Pavlov I., součást paleolitického areálu Dolní Věstonice-Pavlov.

Obrázek 37: Památkově chráněné objekty

Aktuální využití území

Podle Českého statistického úřadu (2016) největší část území zabírá vodní plocha - část vodní nádrže Nové Mlýny, a to sice 41 %. Následuje orná půda s 19 % a lesní plochy se 14 %. Vinice pokrývají 12 % území. Zastavěné území pokrývá pouze 1 % katastru. Zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty pokrývají pouze minimální část území, dohromady to jsou 4 %.

Ze zastoupení ploch území lze vypočítat koeficient ekologické stability (Míchal, 1992). Tento koeficient je poměrové číslo dané podílem ploch stabilních ku nestabilním ekosystémům. Mezi stabilní ekosystémy patří zejména lesní půda, mokřady, sady a trvalé travní porosty. Nestabilními jsou naopak orná půda a antropogenizované plochy. Průměrná hodnota pro Českou republiku spadá do rozmezí 1,0-2,6. Dle Českého statistického úřadu (2016) je koeficient ekologické stability pro řešené území 2,43 za rok 2015, zatímco ještě v roce 2011 to bylo 2,25. Území tak ekologicky patří mezi průměrné, ale pouze z pohledu statistiky. Vzhledem k tomu, že území leží v CHKO Pálava, velká část území dokonce leží v I. zóně CHKO, je možné konstatovat, že území je ekologicky velmi hodnotné.

Území katastru pokrývá na severovýchodě obce vodní nádrž Nové Mlýny. Severozápad obce je tvořen Pálavskými bradly, pokrytými lesem a částečně i stepní vegetací. Tato část obce spadá do I. zóny CHKO Pálava. Na svazích mezi těmito plochami se rozprostírají vinohrady a orná půda.

Zastavěné území je tvořeno převážně tradiční lidovou architekturou. Ta zůstala zachována zejména v historickém jádru obce. Pouze nová zástavba vznikající na jižním a východním okraji obce se tradiční architektuře vymyká. Na původní zástavbu jinde navazuje mozaika zahrad a drobných polí a vinogradů.

Pozemky rozprostírající se na svazích mezi Pavlovskými vrchy a vodní nádrží Nové Mlýny jsou používány k zemědělské produkci. Jedná se o velké bloky vinogradů, v nejnižších polohách orné půdy, které jsou pouze místy doplněny linií vegetací. Nejmeně krajinně zeleně je situováno na jihu katastru v části zvané Sahara.

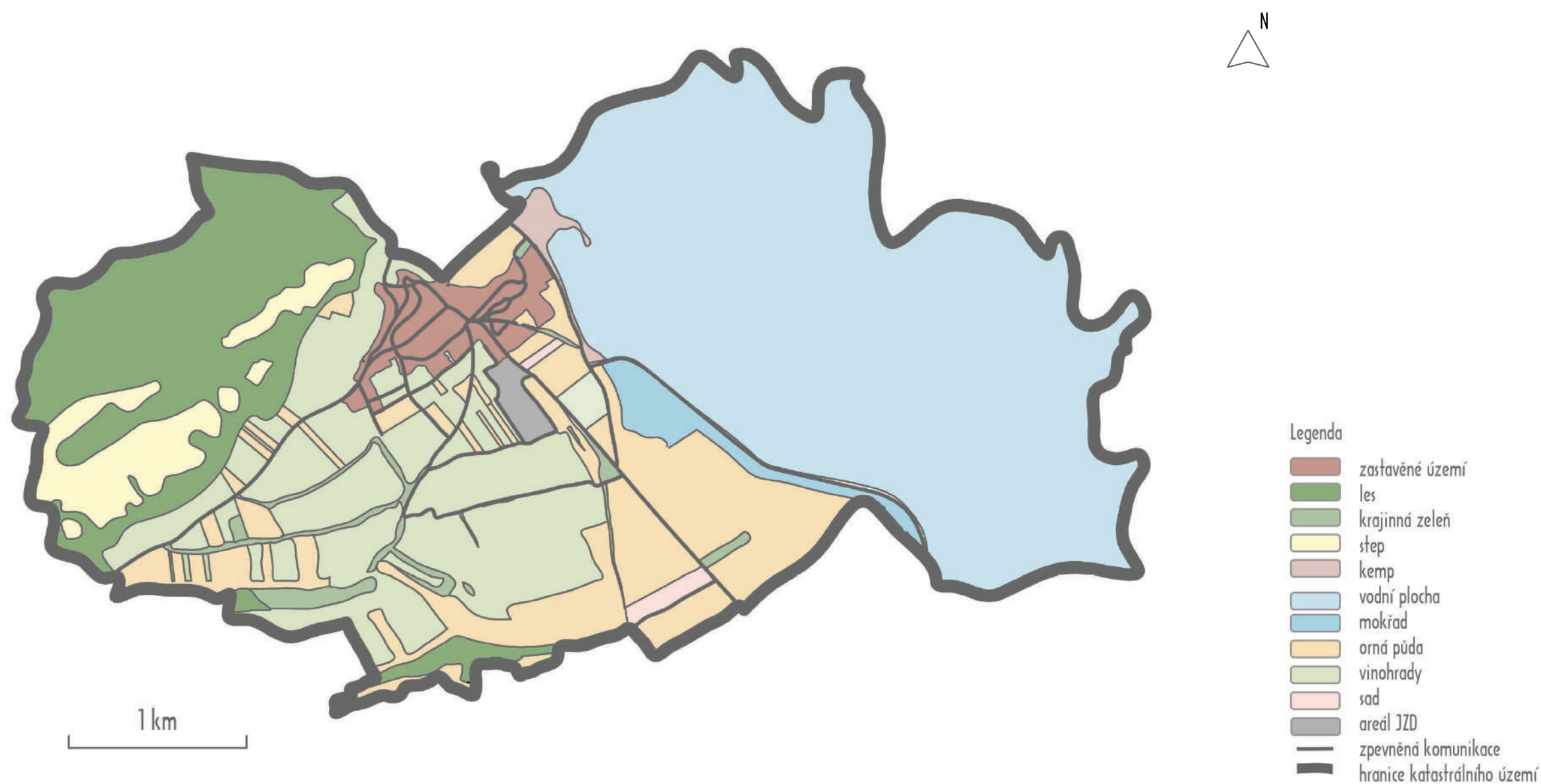
Tabulka III ukazuje jasný pokles orné půdy. V 2. polovině 20. století bylo důvodem vybudování Novomlýnských nádrží, v současnosti se jedná pravděpodobně o převod na vinice, případně o změnu na zastavěnou plochu. Další kategorie využití území mají naopak vzestupnou tendenci. A to jak pro plochy zemědělského využití, tak plocha zastavěná. Největší změna plochy je u lesní půdy, jejíž rozloha se za 50 let zdvojnásobila. Důvodem je zřejmě vyhlášení CHKO Pálava v roce 1976.

Tabulka 12: Využití území

(* značí plochy obilovin a ovoce, ** louky a pastviny, *** pole a louky, - údaj není k

	1900	1945	1997	2000	2005	2010	2015	2016
orná půda	424*	723***	347,6	346,5	282,0	273,4	251,8	249,7
vinice	201,0	99,0	108,5	113,3	126,9	134,9	154,3	156,4
zahrady	4,0	3,0	8,7	8,6	8,1	8,2	8,1	8,1
ovocné sady	-	-	-	-	6,2	6,2	7,7	7,7
TTP	284**	-	8,1	7,8	-	38,5	38,4	38,4
lesní půda	375,0	94,0	193,2	193,4	195,7	182,7	182,7	182,7
vodní plochy	-	-	523,6	524,5	524,7	532,0	532,0	532,0
zastavěné plochy	-	11,0	13,4	13,6	13,8	14,5	15,0	14,9
ostatní plochy	-	-	99,2	94,7	106,3	112,5	112,9	113,0
zemědělská půda	-	-	472,9	476,2	461,7	461,2	460,3	460,3

(dle Český statistický úřad, 2016; Štefková-Vajayová, 2001 a Südmähren, n.d.)

Obrázek 38: Analýza land use

2.5 Analýza terciární krajinné sféry

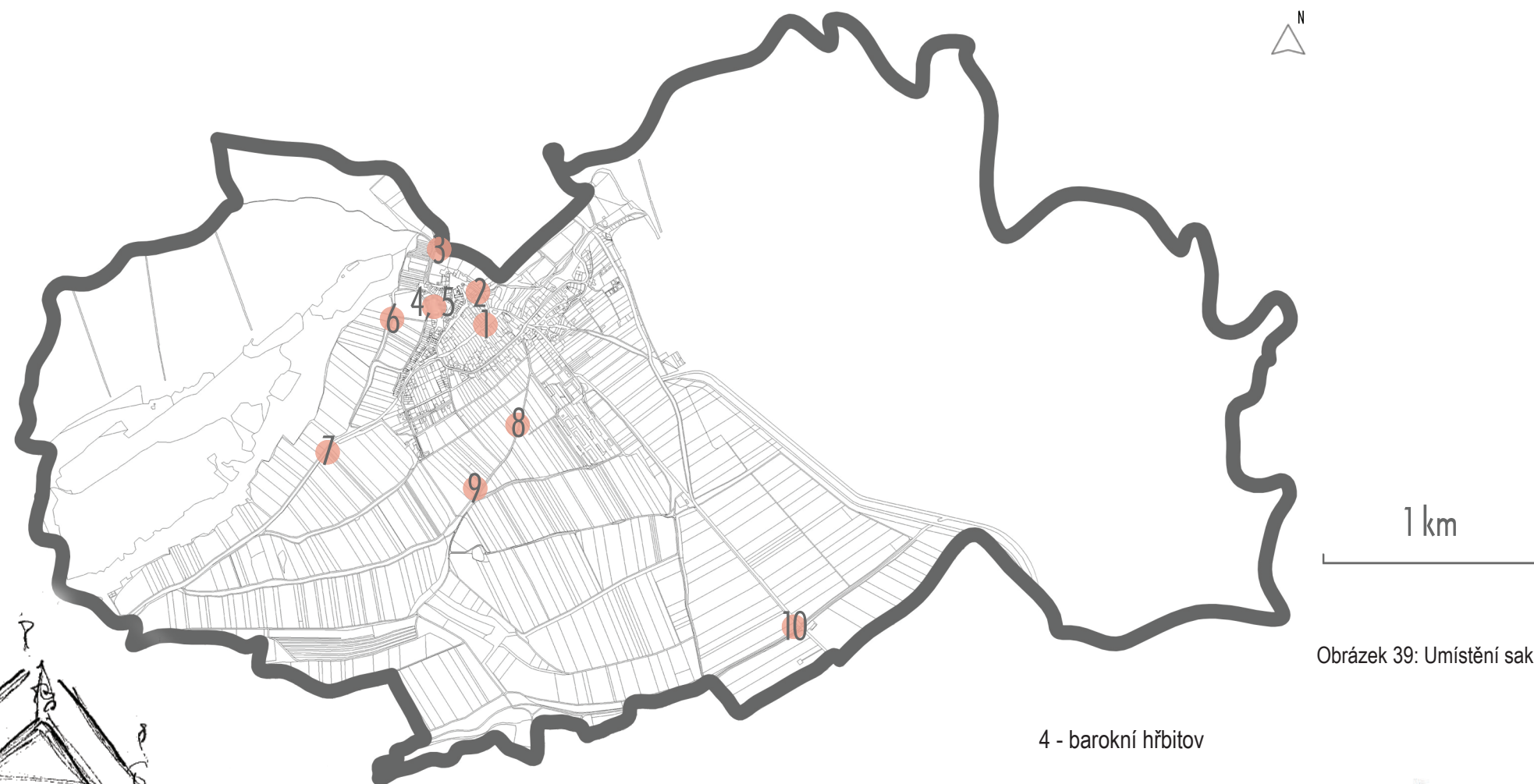
Duchovní rozměr krajiny

1 - kostel sv. Barbory

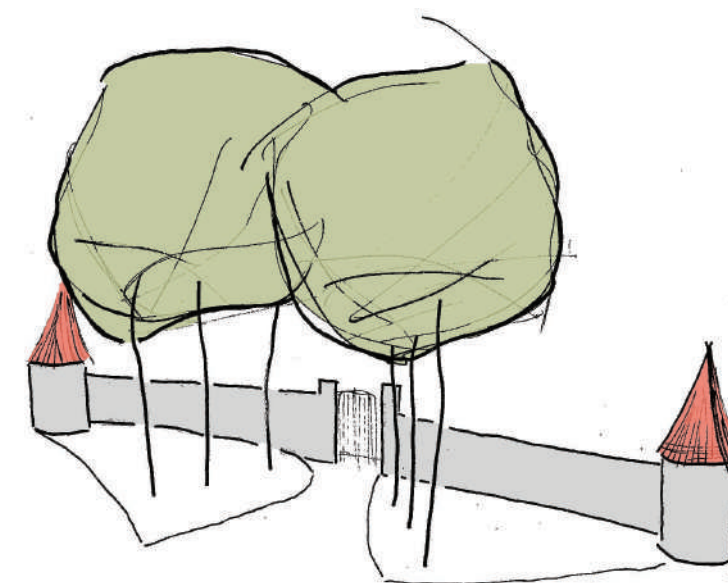
Obrázek 40: Kostel sv. Barbort

Od 12. do 15. století byla duchovní služba v Pavlově pravděpodobně závislá na kaplanovi z hradu Děviček. Po vypálení hradu husity v roce 1426, tato služba zanikla. Až do 17. století potom spadal Pavlov pod faru v Dolních Věstonicích. V 17. století byla s povolením olomouckého biskupství postavena kaple zasvěcená sv. Barboře a sv. Pankráci. Mše se sloužily pouze v určené dny a za místní zemřelé. Pravidelné nedělní mše se nadále konaly v Dolních Věstonicích. Roku 1740 byla místní kaple zvětšena na kostel. (Štefková-Vajayová, 2001)

Obrázek 39: Umístění sakrálních staveb v krajně

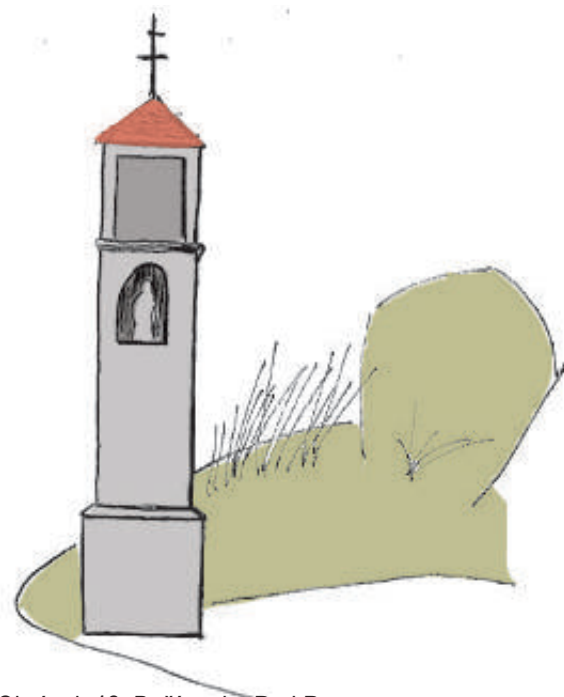
4 - barokní hřbitov

Obrázek 41: Hřbitov

První zmínky o místním hřbitově pochází z roku 1582, kdy byl vysvěcen olomouckým biskupem. Není známo, kam se pohřbívalo do vzniku tohoto hřbitova. Roku 1609 byla postavena průčelní zeď hřbitova s kazatelnou. Později byla hřbitovní zeď doplněna o nárožní věže. Západní věž byla v roce 1893 zbourána a místo ní byla postavena márnice. U boční brány byla vystavěna další věž, do které byly umístěny kosti z morového hrobu ze 17. století. V polovině 20. století byly tyto ostatky uloženy do země. V roce 1921 byl vystaven pomník obětem I. světové války. (Štefková-Vajayová, 2001)

3 - boží muka Pod Pannama

Obrázek 42: Boží muka Pod Pannama

Boží muka na hranici katastru Pavlova a Dolních Věstonic. V roce 1962 byla stržena traktorem a obnovena roku 2012.

6 - boží muka nad vinohrady

Obrázek 43: Boží muka nad vinohrady

Nová boží muka pod Pálavskými vrchy byla postavena ve viniční trati Pod Pálavou v roce 2014.

9 - boží muka v trati U Božích muk

Obrázek 44: Boží muka v trati U Božích muk

Boží muka s patronem vinařů sv. Urbanem, která stojí v jižní části obce mezi vinohrady. Nedávno byla opravena.

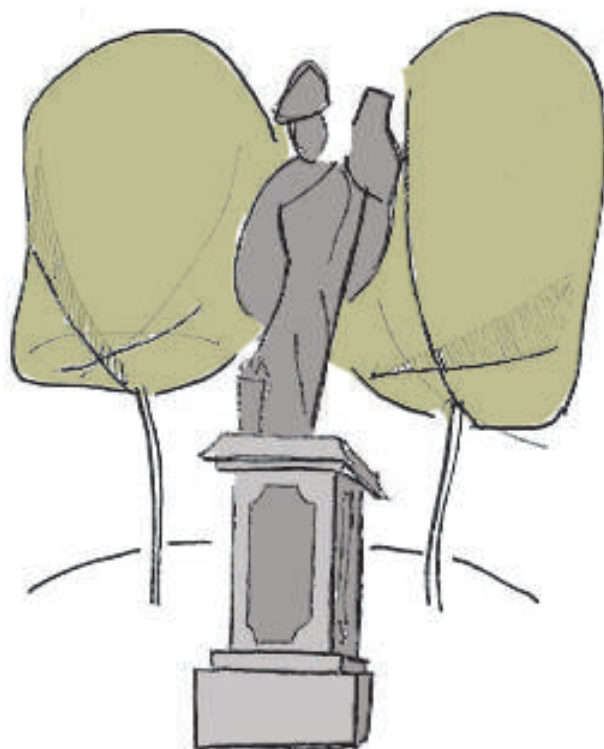
10 - boží muka u Klentnického potoka

Obrázek 45: Boží muka u Klentnického potoka

Boží muka u cesty do Milovic z konce 17. století. Památkově chráněný objekt.

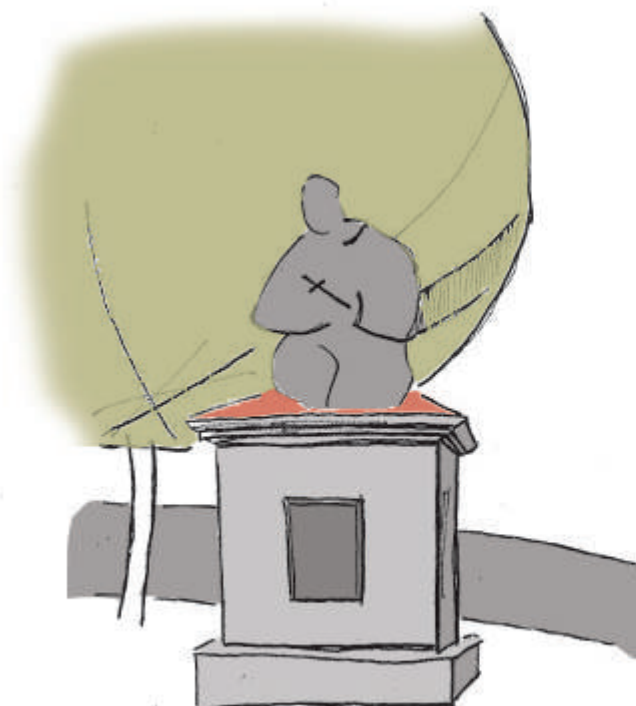
2 - sv. Florián

Obrázek 46: Sv. Florián

Sochu nechal postavit Adam Schneider roku 1713 jako dík za záchranu jeho domu při požáru. Sochu nechal postavit před svým domem. (Štefková-Vajayová, 2001) Památkově chráněný objekt.

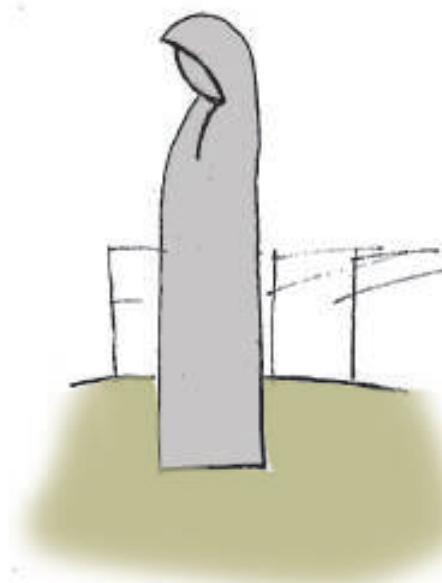
5 - sv. Jan Nepomucký

Obrázek 47: Sv. Jan Nepomucký

Socha stála do 70. let 20. století u Mušova. Socha byla do Pavlova přemístěna kvůli stavbě Novomlýnských nádrží, stojí před hřbitovem. Památkově chráněný objekt.

7 - sv. Anežka Česká

Obrázek 48: Sv. Anežka Česká

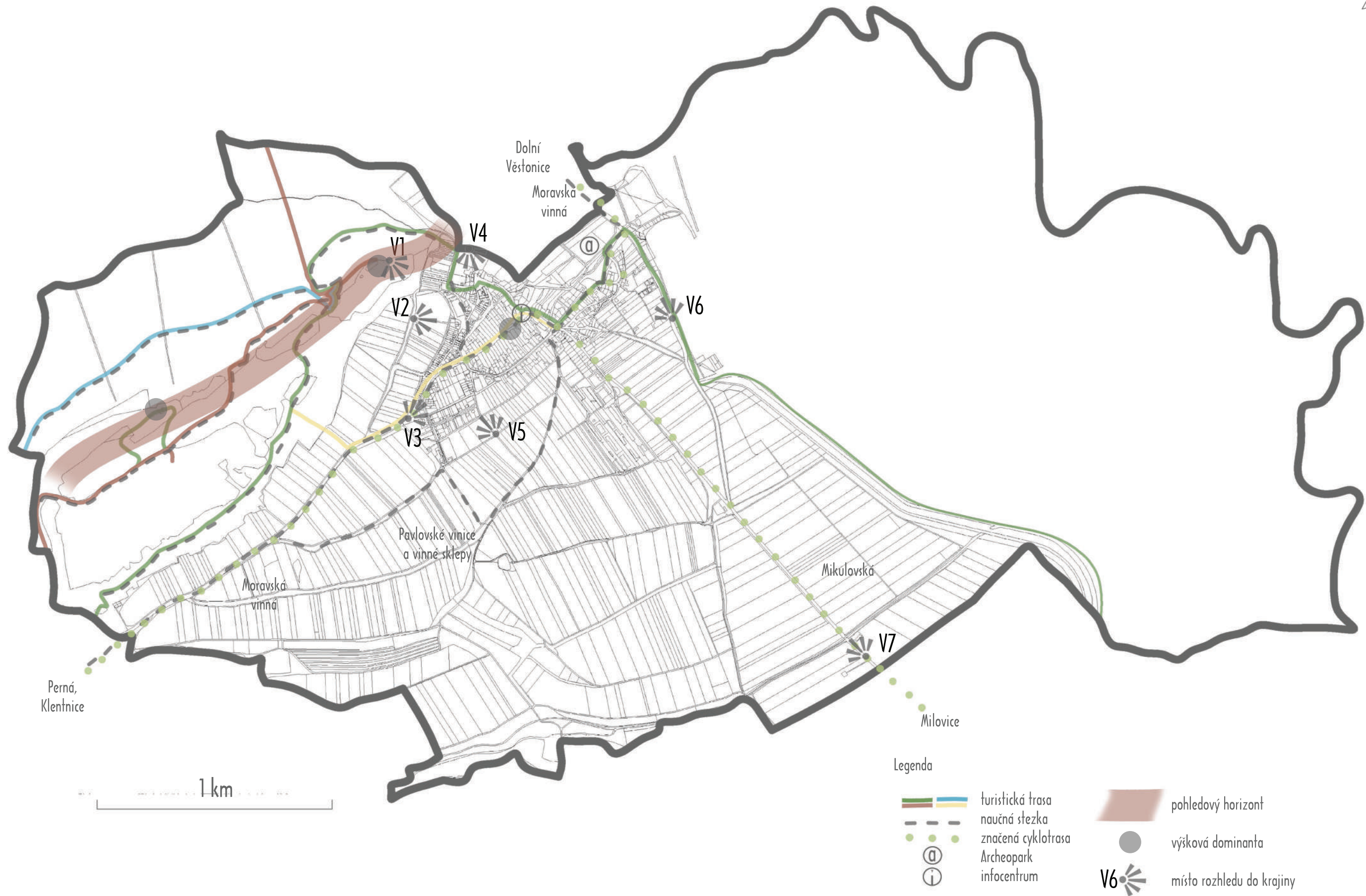
Vztyčena v roce 2013 ku příležitosti 800. výročí narození sv. Anežky. Sochu posvětil kardinál Dominik Duka.

8 - litinový kříž mezi vinohrady

Obrázek 49: Kříž mezi vinohrady

Kříž nechala postavit roku 1907 Barbara Lerch. U kříže stojí třešeň (*Prunus avium*).

Obrázek 50: Turistická mapa a významné rozhledy v krajině

Popularita jižní Moravy

Pavlov patří mezi velmi oblíbené turistické destinace, jak mezi českými tak zahraničními turisty. Důvodem je velký rekreační potenciál území vyplývající z přírodních podmínek, dobrá dostupnost území a velká atraktivita okolí jako jsou Mikulov nebo Lednicko-valtický areál. Tento potenciál byl poměrně dlouhou dobu skryt a znám pouze milovníkům přírody. V posledních letech přibývá i jiných návštěvníků, svůj podíl na tom má i propagace jižní Moravy v médiích, například kampaně Vinařského fondu na podporu tuzemských vín. Další propagace proběhla díky filmu Bobule, uvedeném v roce 2008, a následovaném filmem 2Bobule v roce 2009 a seriálem Vinaři v roce 2014. Obecná popularita Jižní Moravy došla už tak daleko, že vznikl i projekt na stavbu lanovky z Mikulova do Lednice.

Rostoucí popularitu regionu lze sledovat i na území obce Pavlova. V roce 2014 se skokově zvětšila návštěvnost obce, alespoň tedy monitorovaný počet přenocujících návštěvníků. Zatímco v roce 2012 přenocovalo v obci přes 11 000 návštěvníků, o 3 roky později to již bylo přes 20 000. Jedná se tedy téměř o 100% nárůst.

Tabulka 13: Počet přenocujících hostů v Pavlově

	hosté	přenocování
2012	11.394	21.005
2013	12.294	24.384
2014	17.210	35.353
2015	20.162	40.139

(dle Český statistický úřad, 2016)

S rostoucí návštěvností území stoupá i počet ubytovacích zařízení a v obecné rovině roste i zájem o území ze strany podnikatelů, kteří do Pavlova jednoduše směřují své podnikatelské aktivity, jednak si zde pořizují chalupy. Je tedy možné dávat do přímé souvislosti turistický ruch a stavební rozvoj obce.

Turistické trasy v území

Území je protnuto několika značenými turistickými trasami, naučnými stezkami a cyklotrasami. Přes Pavlovské vrchy, a tedy i území CHKO Pálava, vedou 3 turistické trasy značené červenou, modrou a zelenou barvou. Zelená turistická trasa vede z obce Nové Mlýny kolem Novomlýnských nádrží do Horních Věstonic. Červená turistická trasa vede z Mikulova až do brněnských Přizřenic. Modrá trasa začíná na rozcestí na louce u hradu Děvičky a pokračuje do Klentnice. Jádro obce a Pálavské vrchy spojuje žlutá trasa vedoucí od kulturního domu v obci po rozcestí Nad schody. Naučná stezka Děvín vedoucí přes bradla Pálavy a jednotlivé značené turistické trasy začíná za obcí pod vinohrady a končí na rozcestí u Klentnice. Další naučná stezka je Vinařská naučná stezka Mikulovská, která vede okružní trasou z Mikulova, přes náves a dále do Dolních Věstonic.

Přes území vedou dvě značené cyklotrasy a to Moravská vinná a Mikulovská. Moravská vinná vede z Uherského Hradiště do Znojma a na své cestě prochází významnými vinařskými obcemi. Mikulovská vinařská stezka je okružní a spojuje Mikulov, Valtice, Lednici a malé obce v okolí Pavlovských vrchů a kolem Novomlýnských nádrží. V obci je i místní naučná stezka Pavlovské vinice a vinné sklepy. Stezka začíná u kulturního domu, vede přes vinice ležící na jih od obce a poté pokračuje přes tradiční vinařskou uličku Česká.

Turistické atraktivity v území

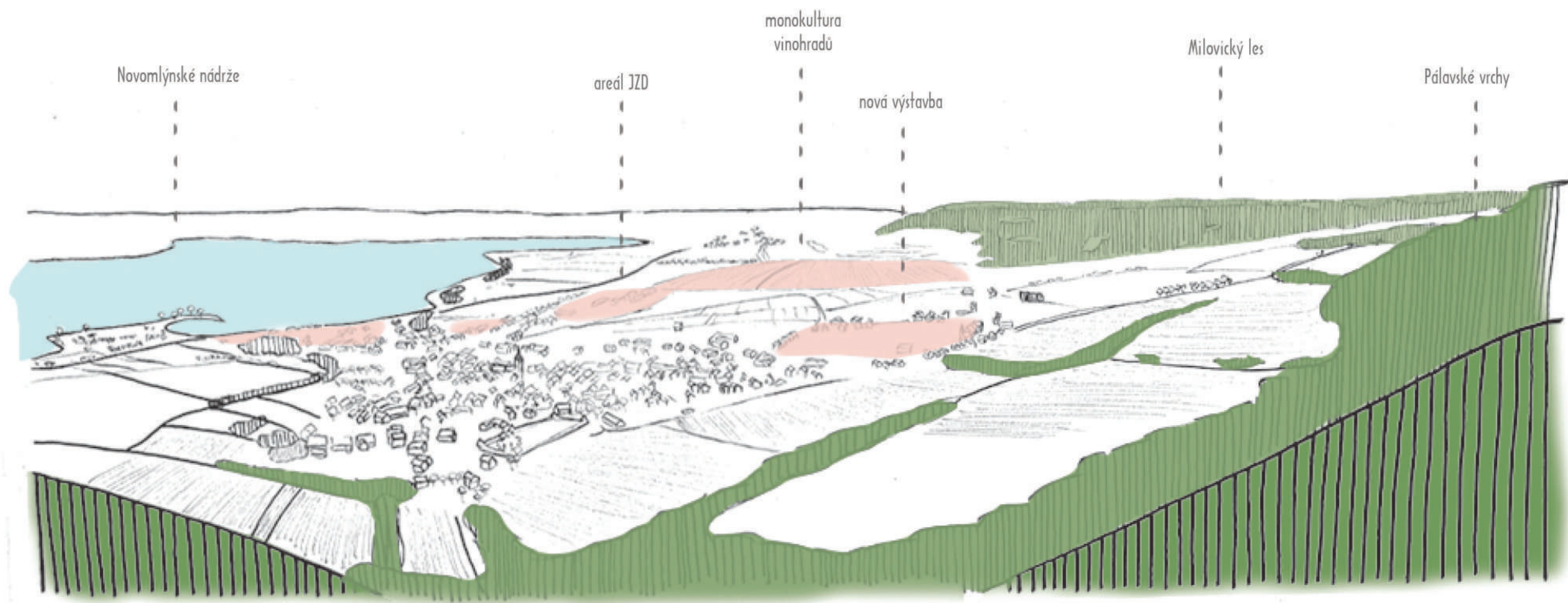
Atraktivity území je možné rozdělit na přírodní a kulturní.

Mezi přírodní atraktivity patří Pálavské vrchy pokryté panonskými dubohabřinami, subpanonskými stepními trávníky a perialpidskými bazifilními teplomilnými doubravami. Jižní svahy lákají na jaře kvetoucími krokusy a hlaváčky, zatímco nástupní prostor lesa směrem na Děvičky září dymnivkami (*Corydalis* spp.), plicníkem (*Pulmonaria officinalis*) a sasankou pryskyřníkovitou (*Anemone ranunculoides*).

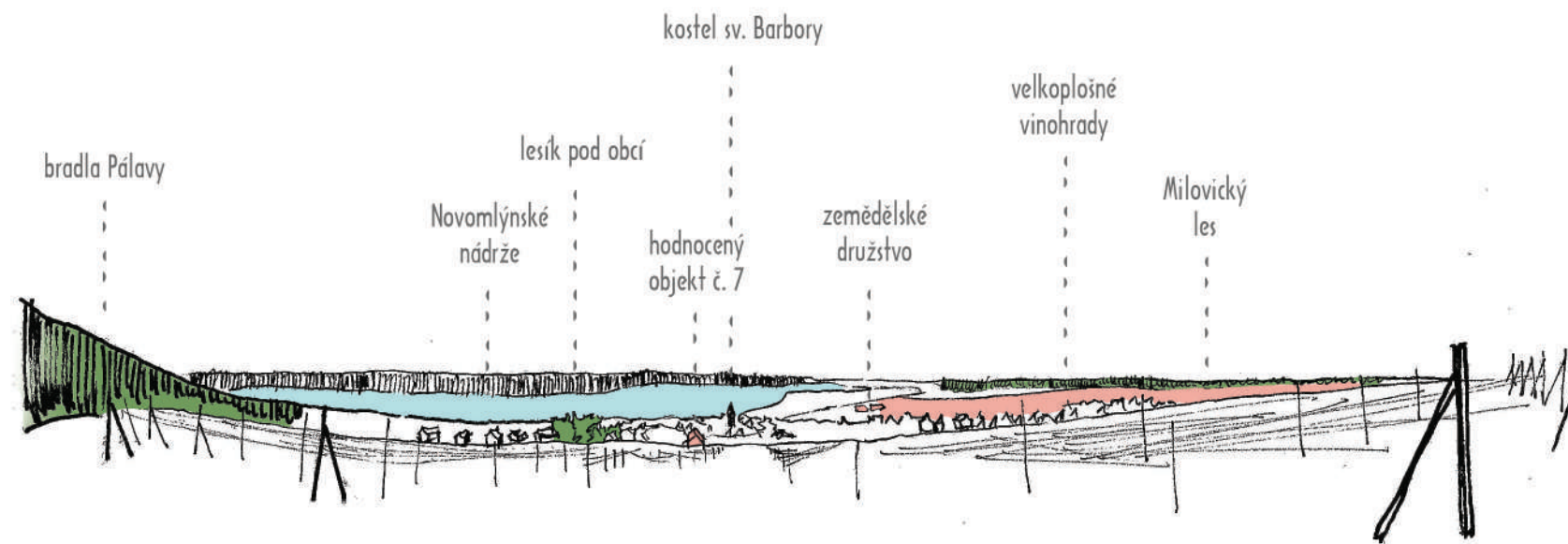
Kulturní zajímavosti obce se nacházejí jak v intravilánu, tak extravilánu, a jsou jednak hmotné, jednak nehmotné. Nejprve k hmotným zajímavostem. V intravilánu se jedná o dochovaný soubor selských domů na návsi, kostel sv. Barbory a soubor vinařských domů na ulici Česká. Zajímavý je i barokní hřbitov se zachovalou zdí včetně 4 nárožních věžnic. V extravilánu obce je od roku 2015 umístěn Archeopark, muzeum s expozicí lovců mamutů, přímo na místě vykopávek. Častý cíl turistů je zřícenina hradu Děvičky. Vodní nádrž Nové Mlýny je možné využít pro vodní sporty, často se zde konají závody plachetnic.

Za kulturní zajímavosti obce se považují i nehmotné jevy, ty jsou vázané většinou na vinařství. Patří mezi ně Tradiční výstava pálavských vín, konaná vždy na Bílou sobotu Velikonoční a v posledních letech i nově pořádané aktivity organizované společností Pavlof s.r.o.: Jarní vinařská stezka, Přes 3 sklepy a Vinařská stezka. Je zde ale i několik akcí, které s vinařstvím nesouvisí. Mezi ty patří cyklistický závod Pálavský krpál a Pálavský festival dračích lodí. I tyto dvě akce jsou organizované společností Pavlof s.r.o. Zajímavé je, že tradiční krojované hody v srpnu turisty příliš nelákají.

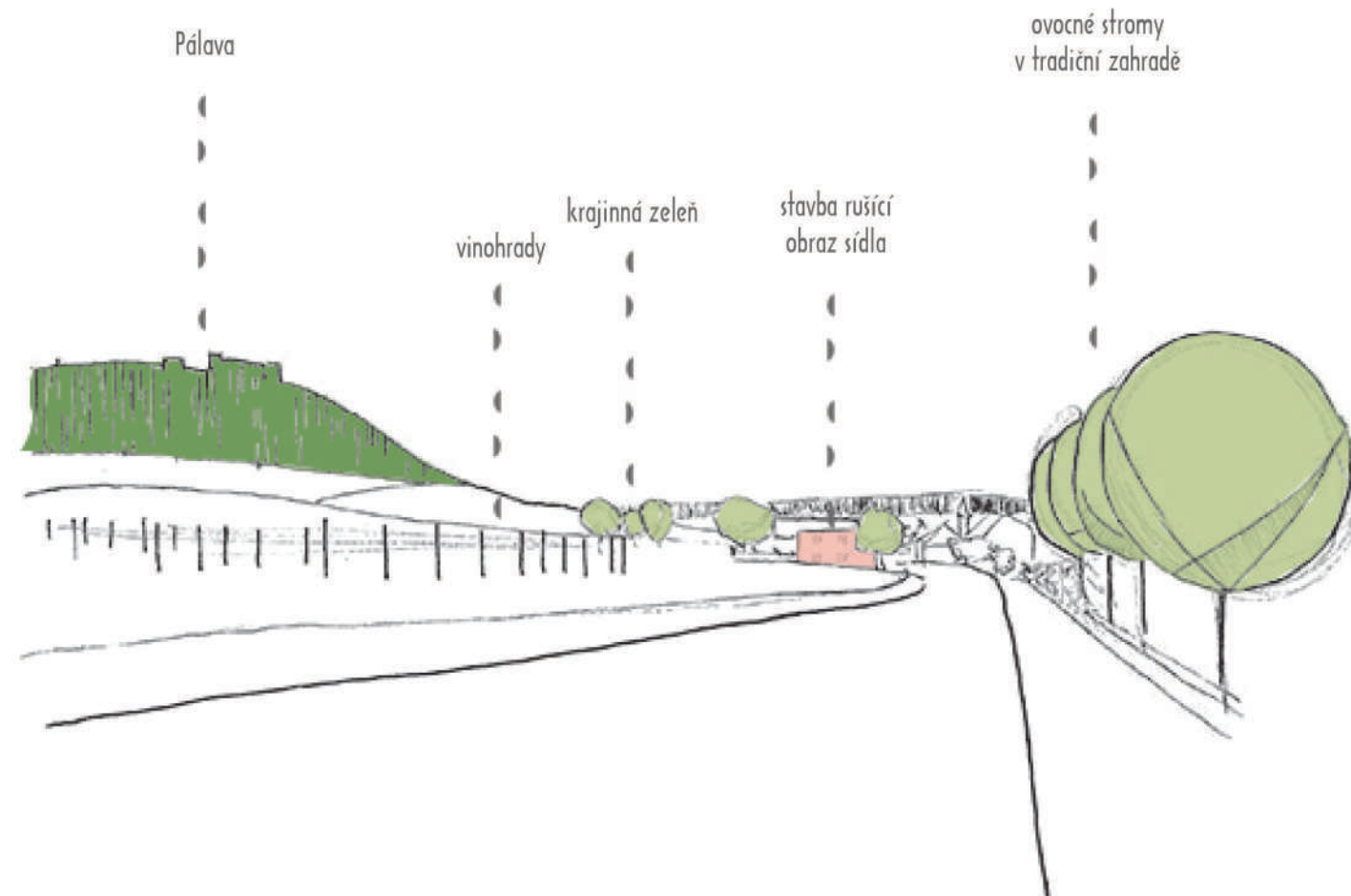
Poslední atraktivitou území, která je ale předpokladem všech dalších aktivit a zároveň největším lákadlem, je jedinečná krajina. Ta je důsledkem staletí trvajícího hospodaření v krajině.

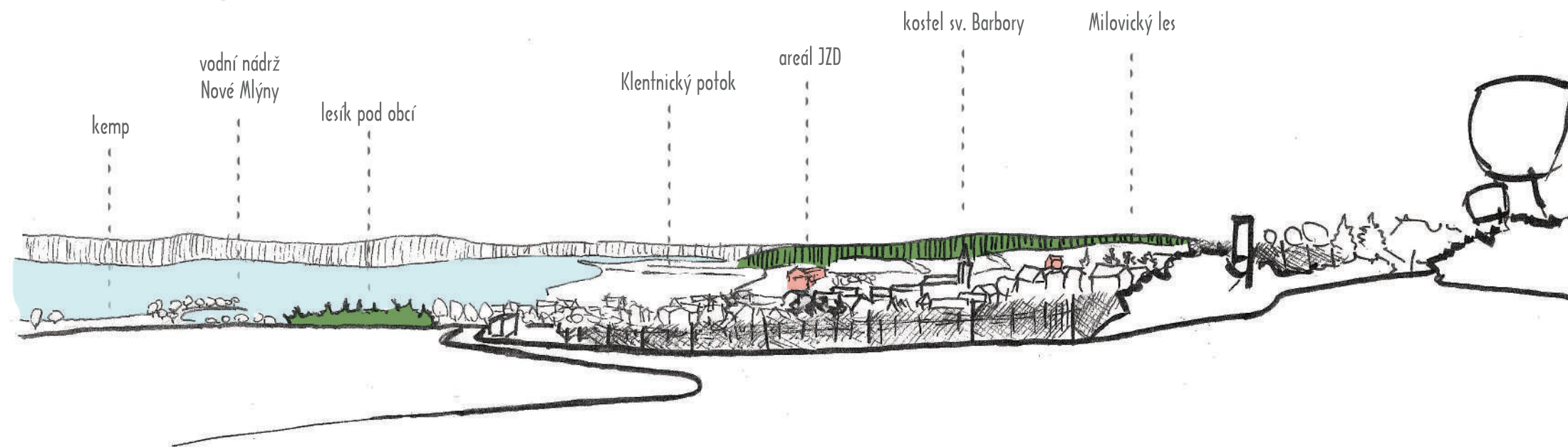
Obrázek 51: Pohled na obec z hradu Děvičky (V1)

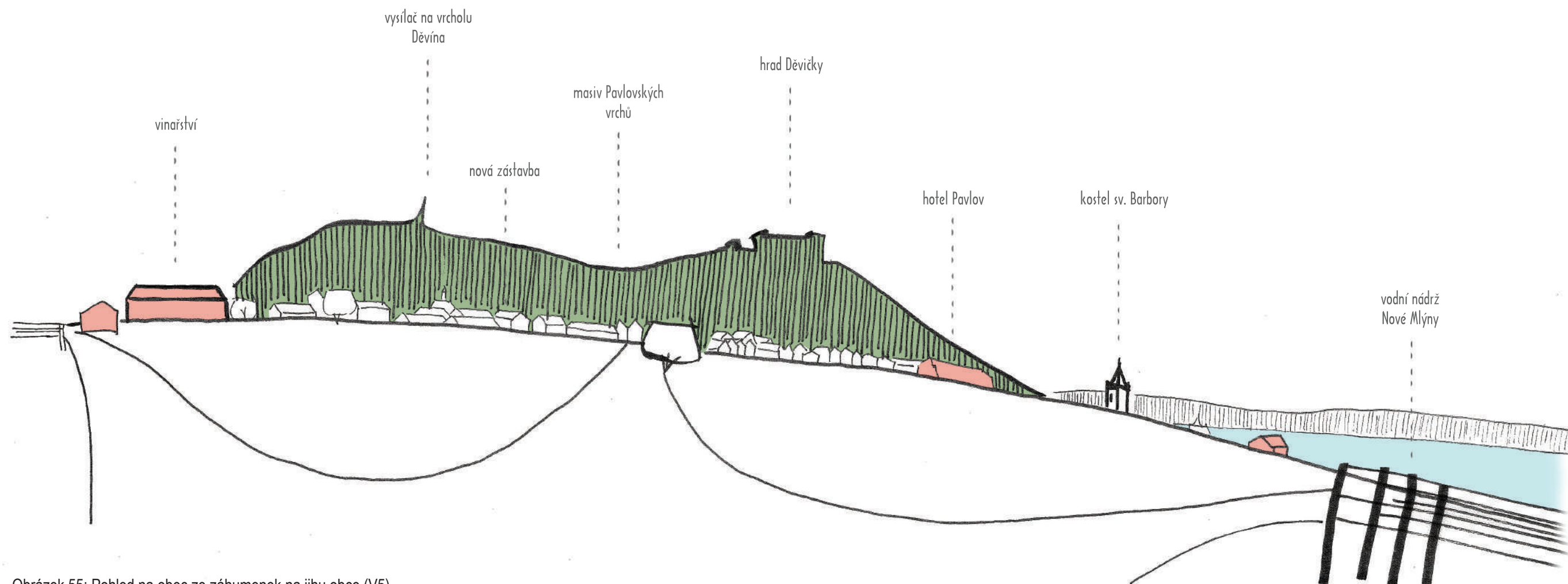
Obrázek 52: Pohled na obec od boží muky nad vinohrady (V2)

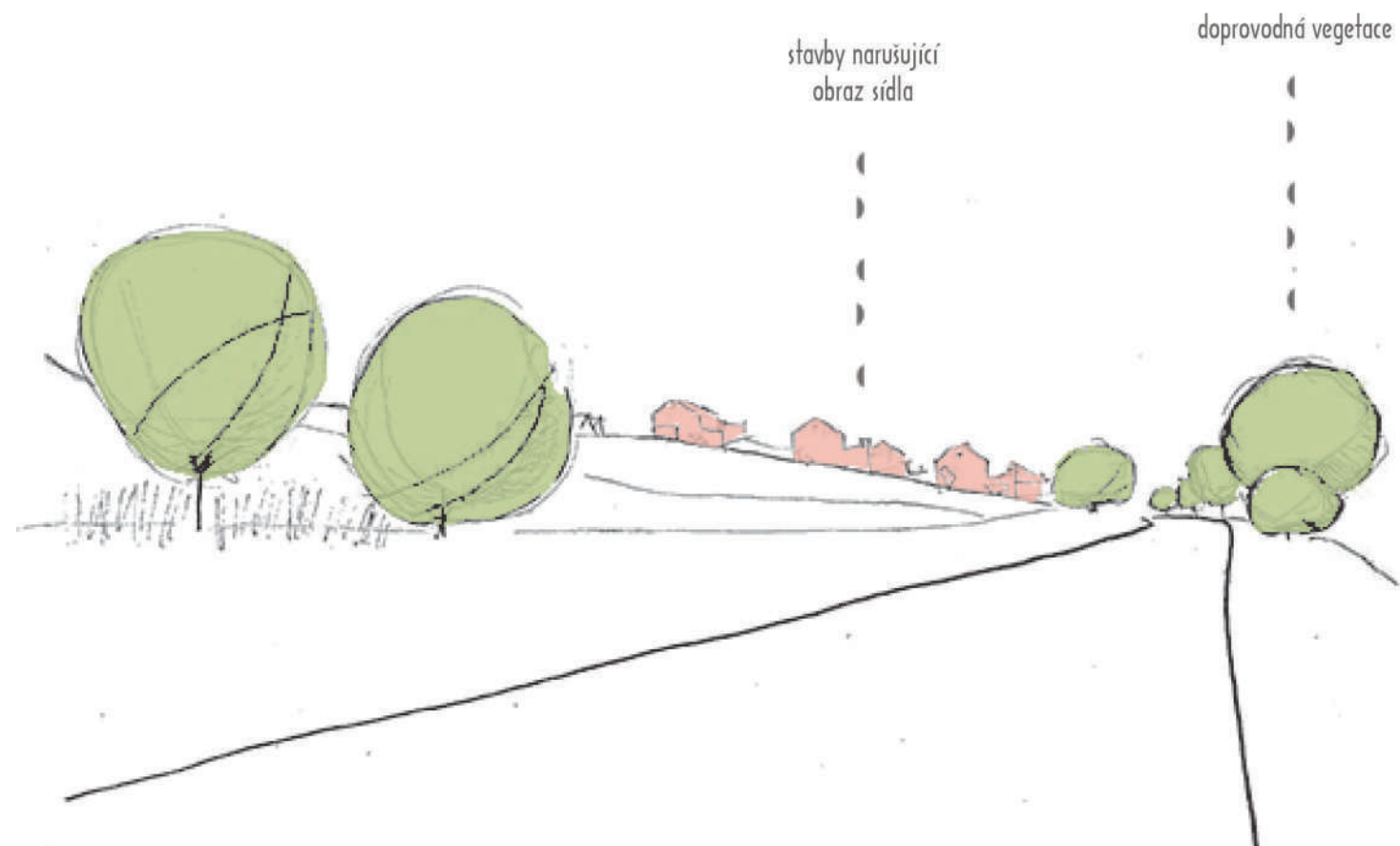
Obrázek 53: Příjezd do obce od Klentnice (V3)

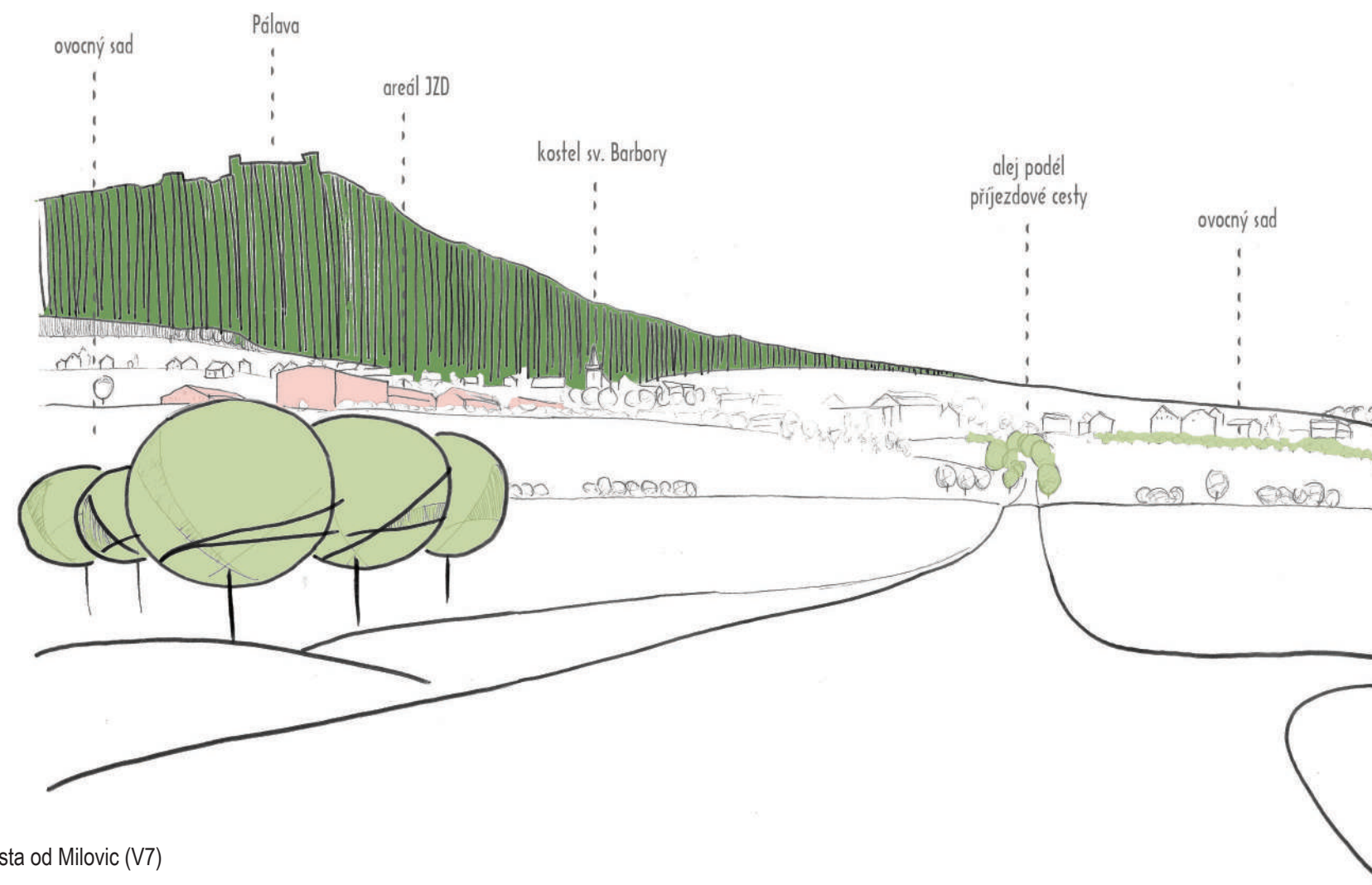
Obrázek 54: Pohled na obec od boží muky Pod Pannama (V4)

Obrázek 55: Pohled na obec ze záhumenek na jihu obce (V5)

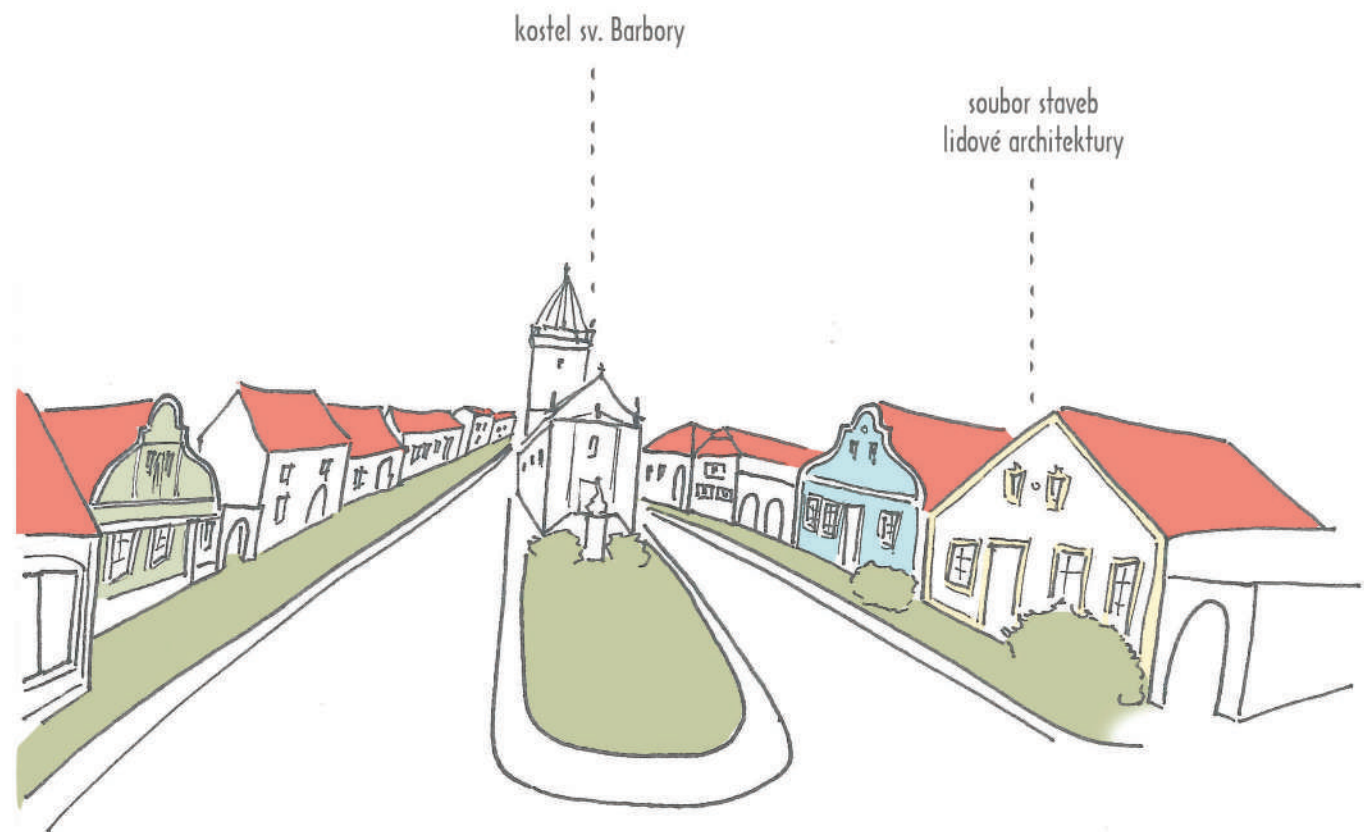

Obrázek 56: Cesta pod obcí podél Novomlýnských nádrží (V6)

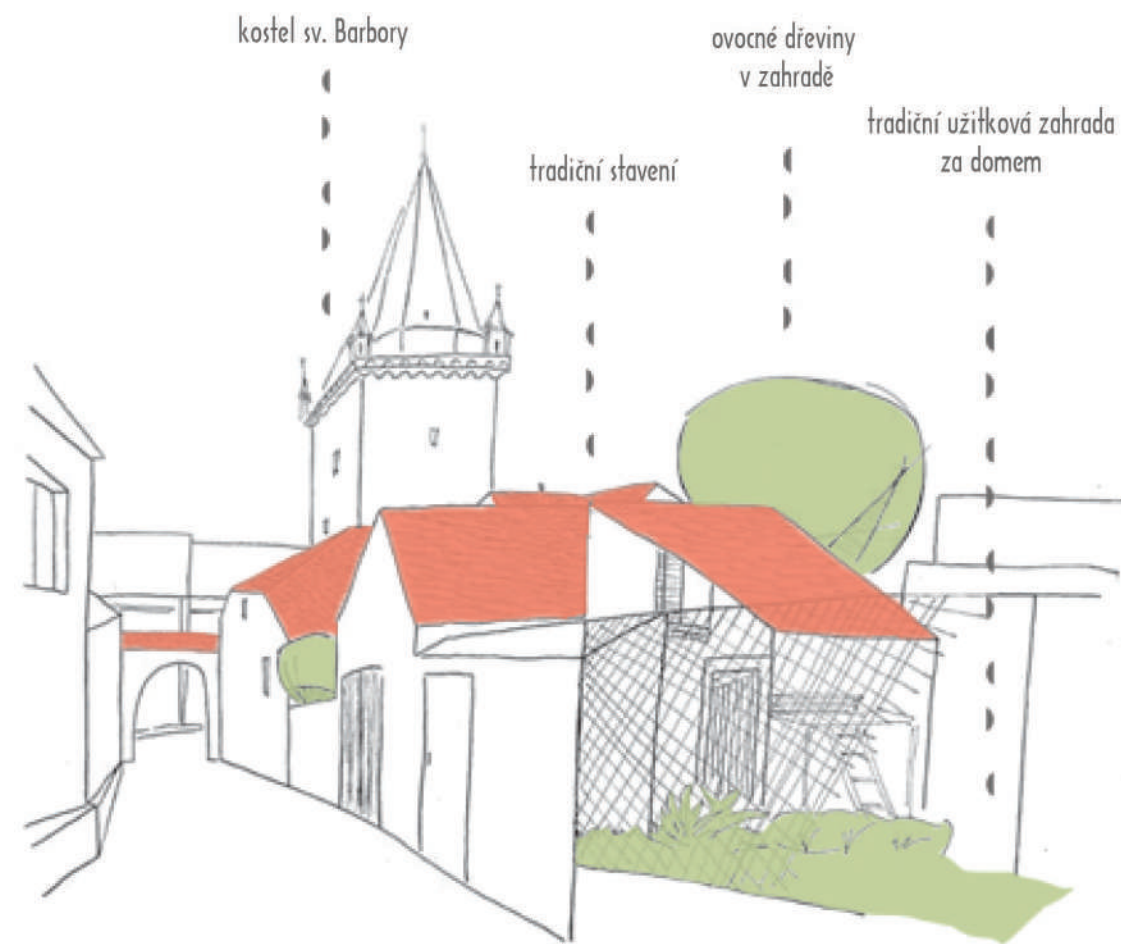

Obrázek 57: Cesta od Milovic (V7)

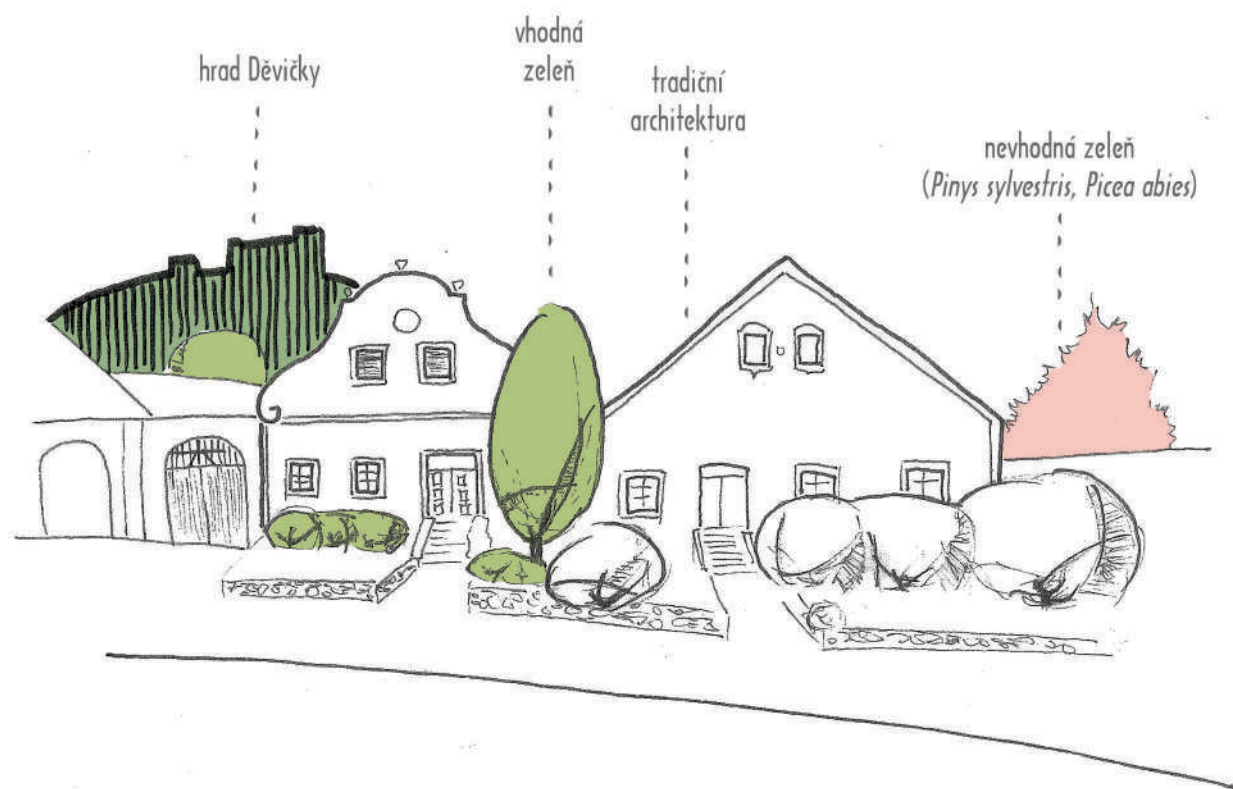

Obrázek 59: Pohled na náves (P1)

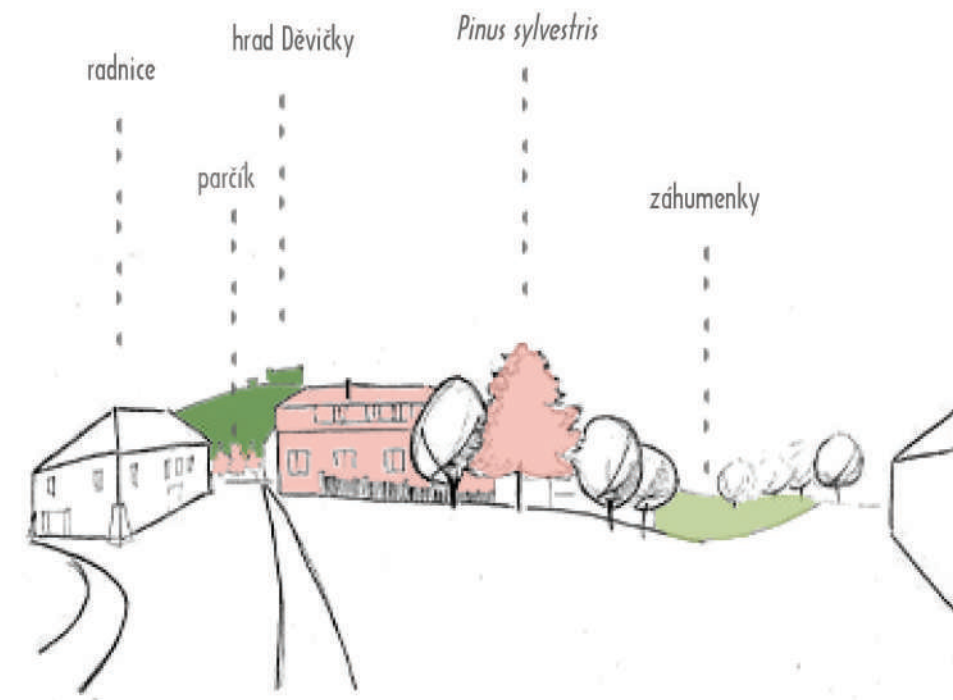
Obrázek 61: Ulička spojující náves a Českou ulici (P3)

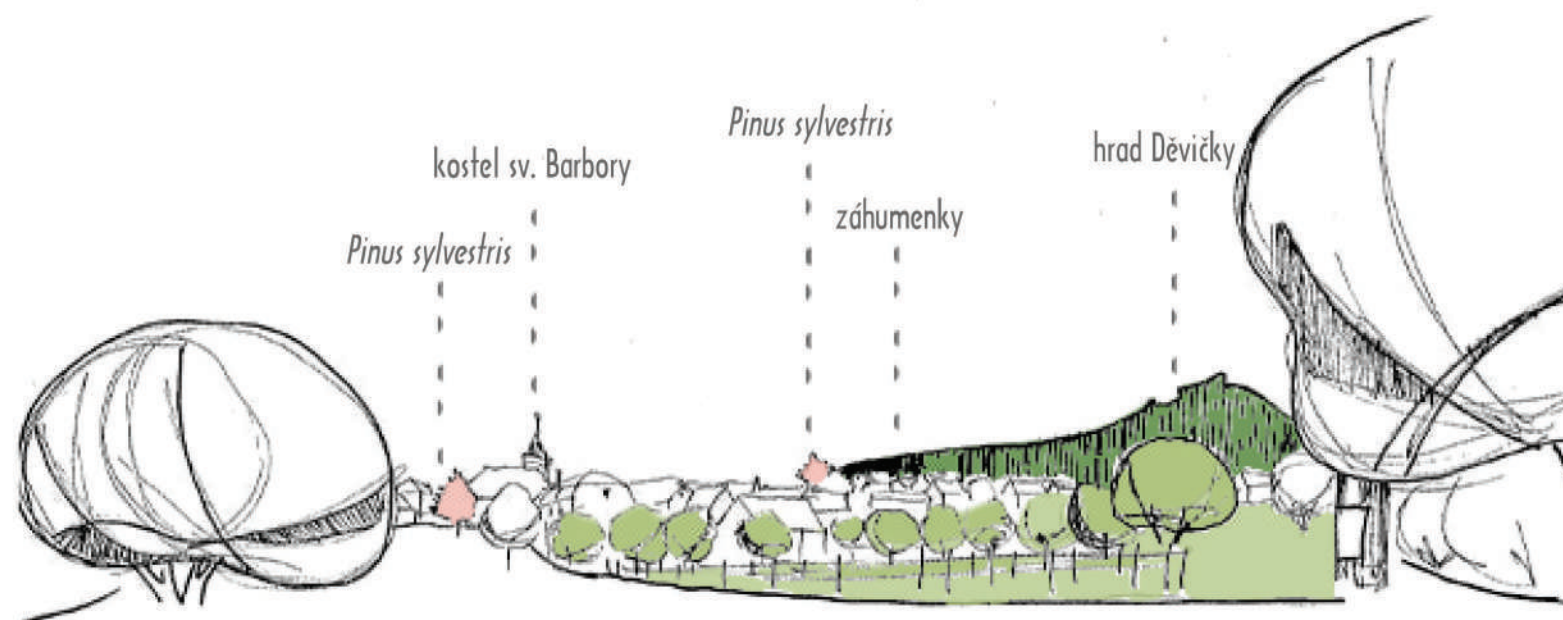
Obrázek 60: Pohled z návsi na hrad (P2)

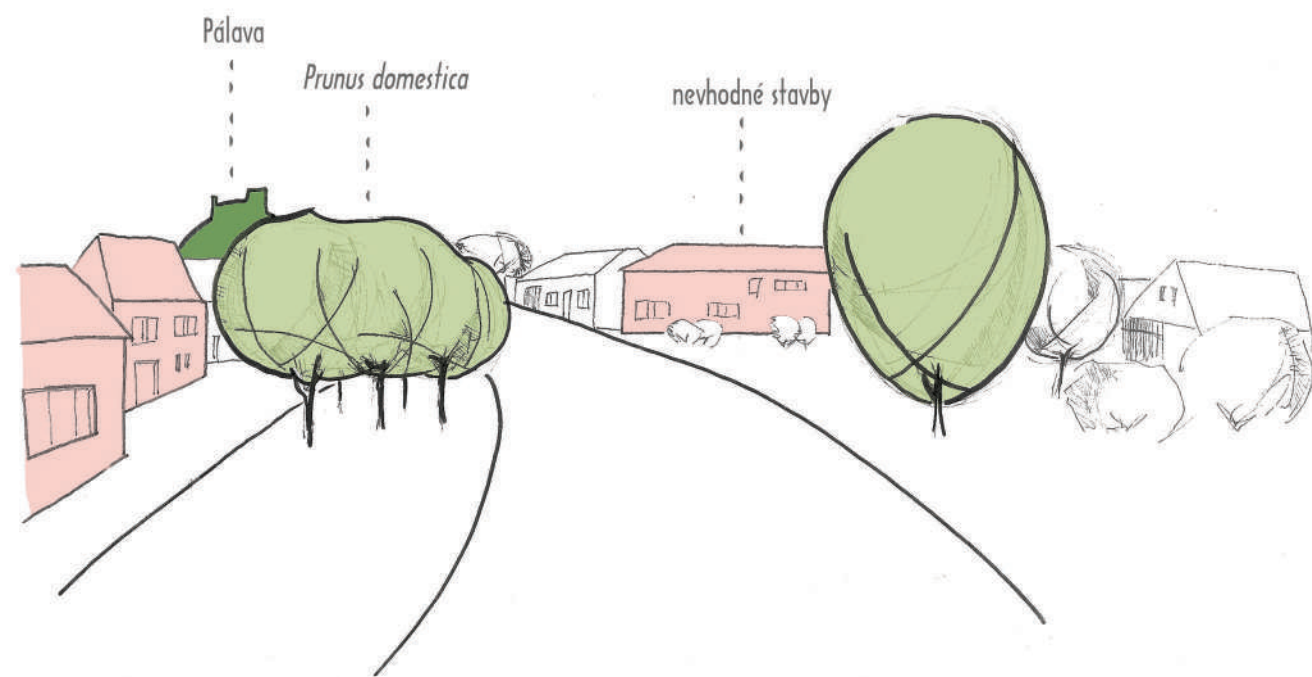
Obrázek 62: Parčík u návsi (P4)

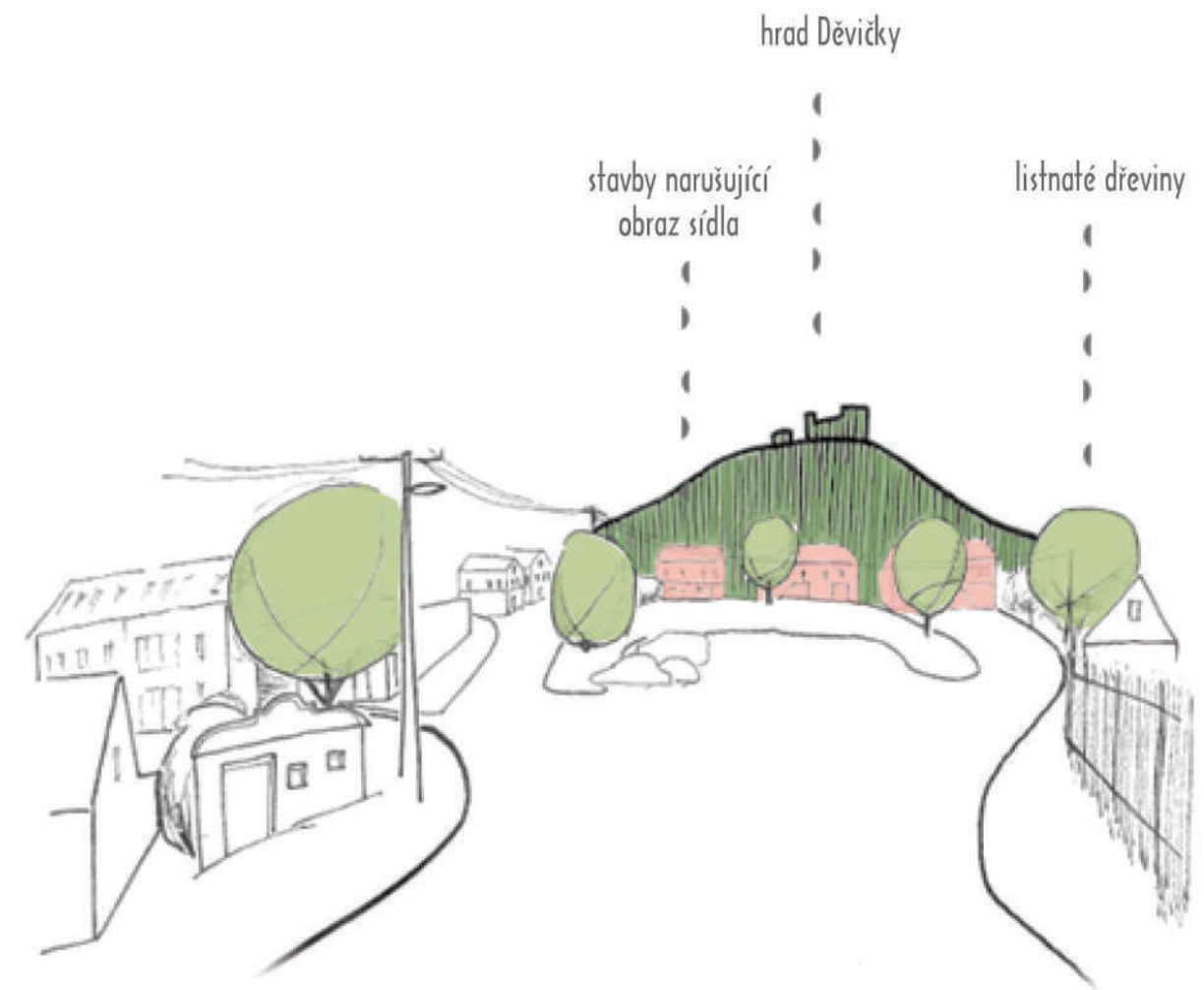
Obrázek 63: Prostor pod radnicí (P5)

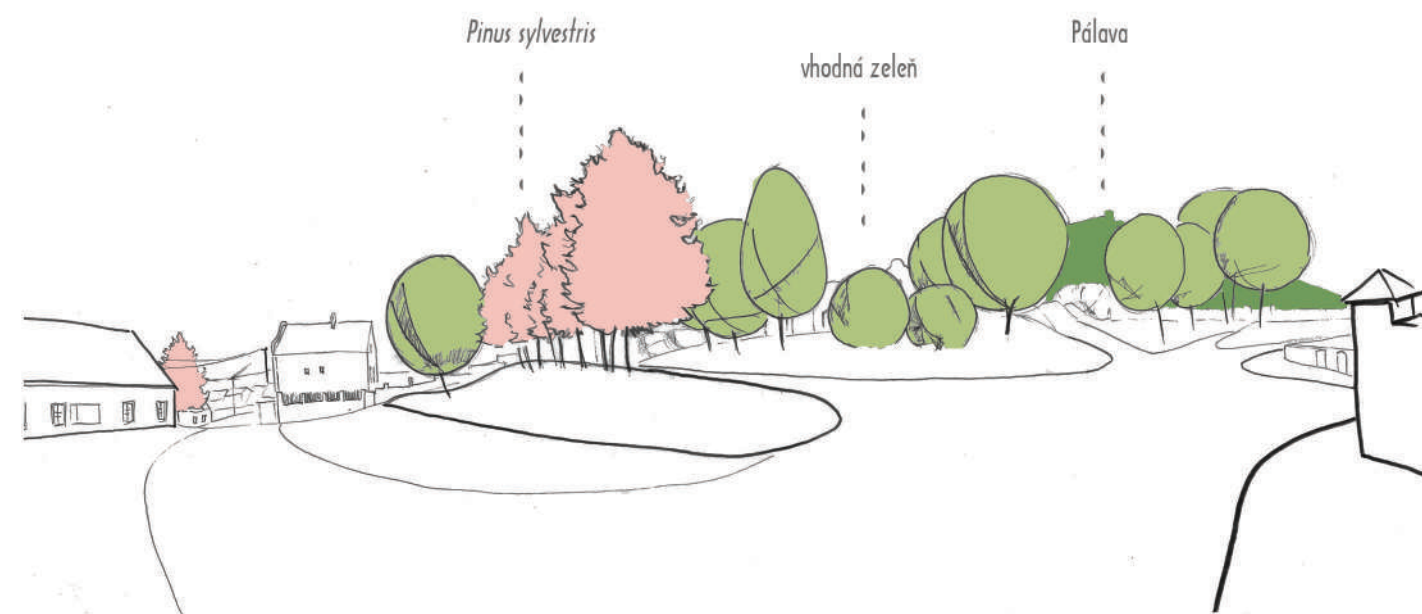
Obrázek 64: Prostor pod radnicí ve spodní části (P6)

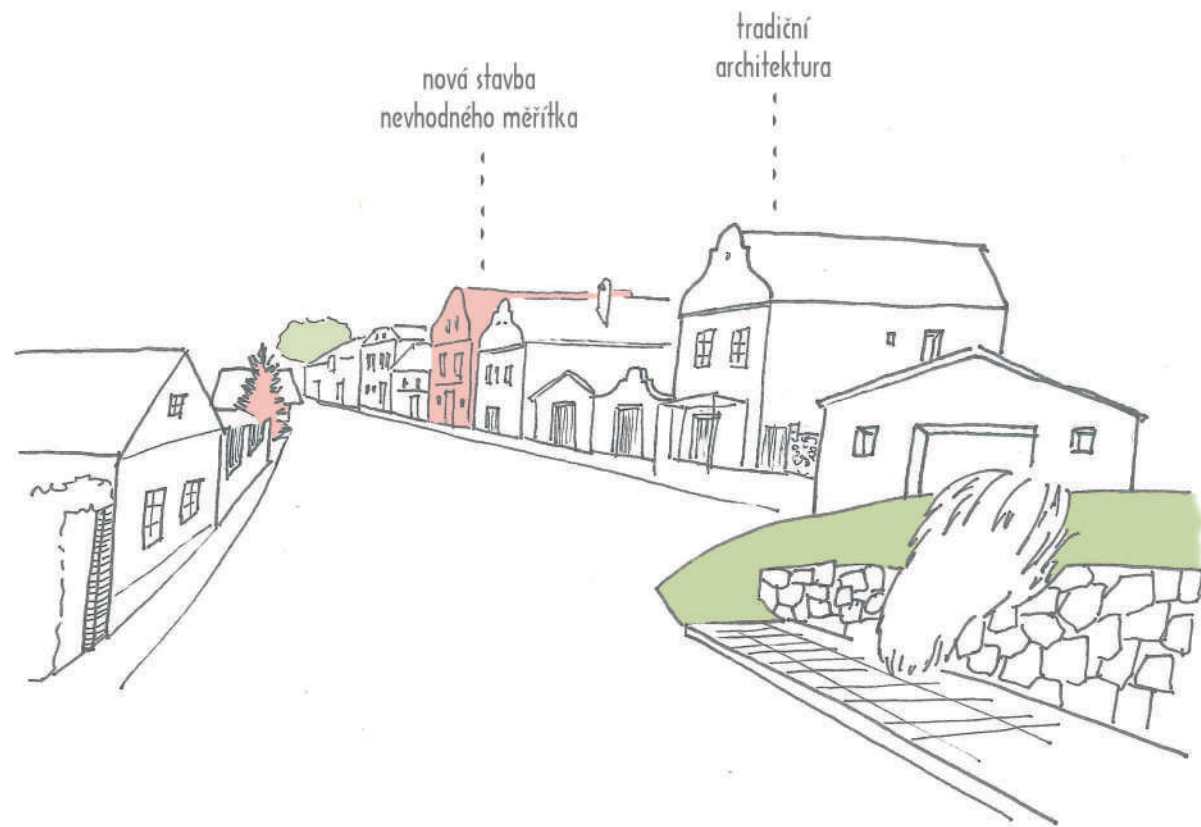
Obrázek 65: Ulice Podhradní - u sv. Floriána (P7)

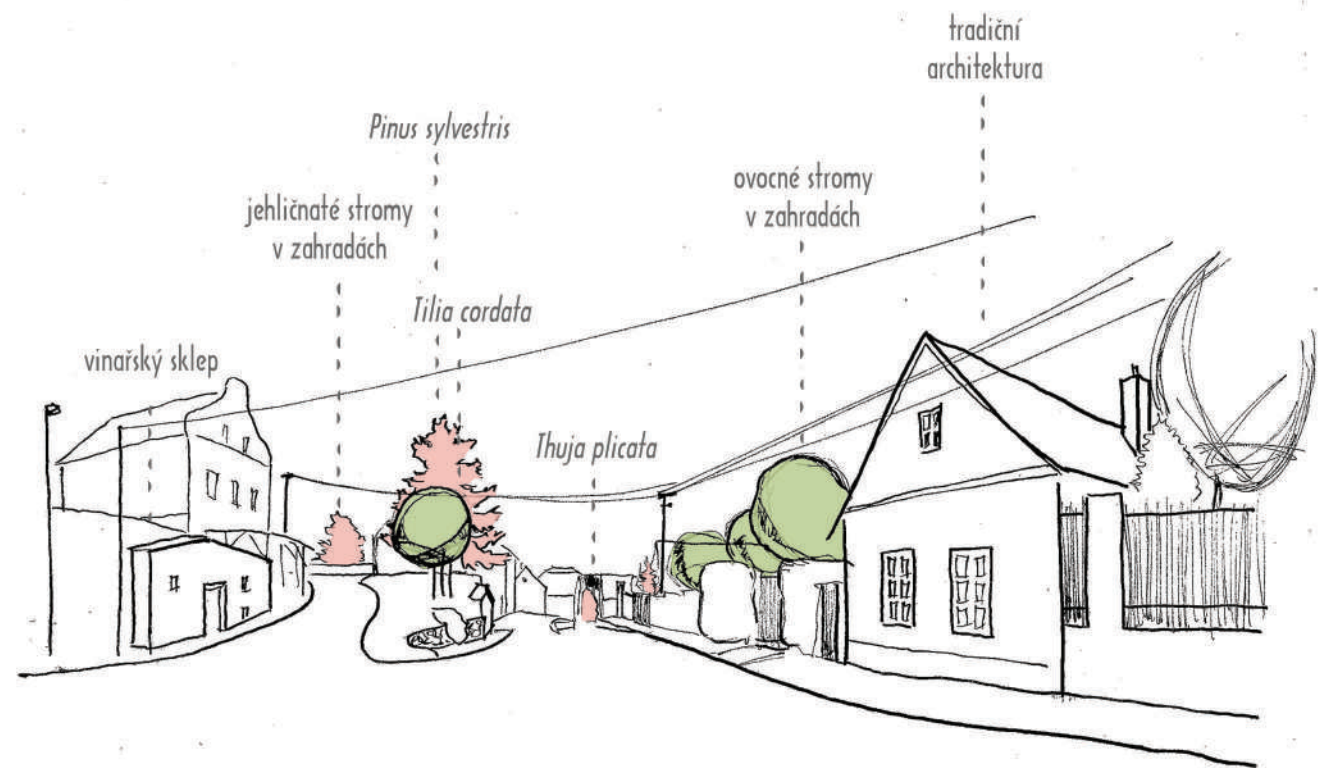
Obrázek 66: Ulice Podhradní - parkoviště (P8)

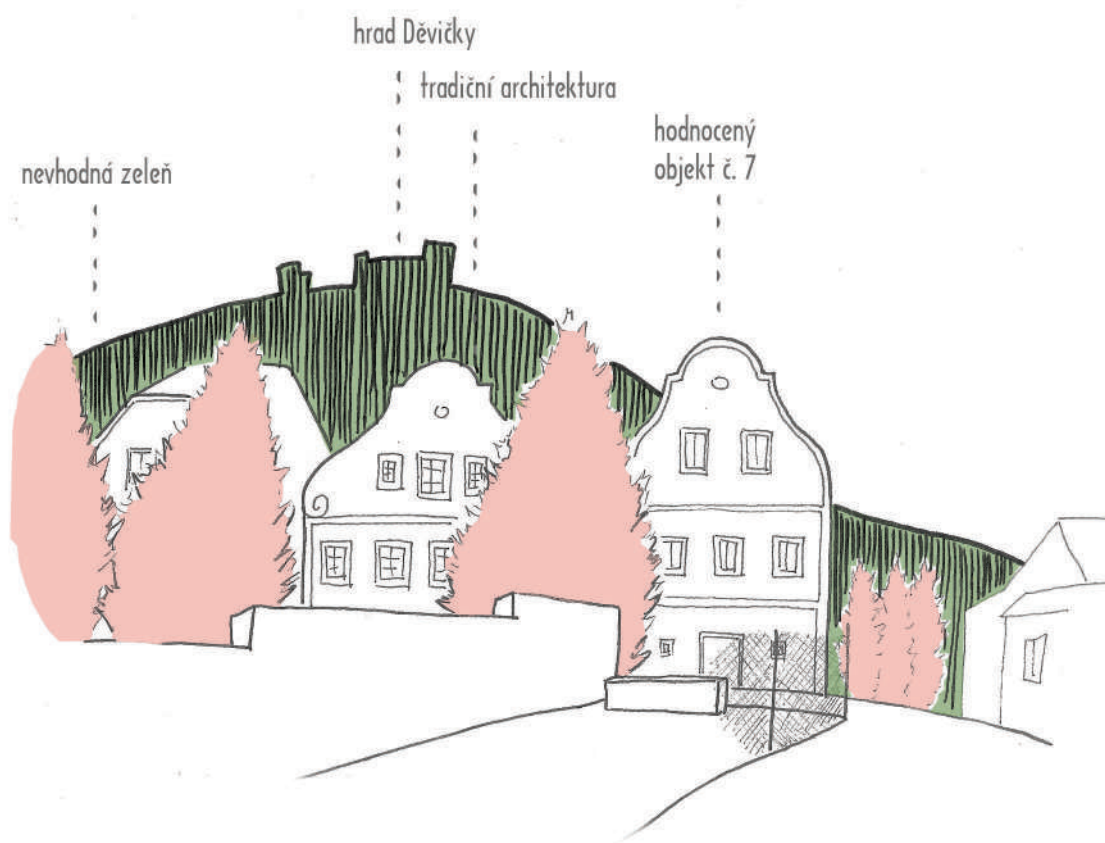
Obrázek 67: Prostor mezi vinařstvím a hřbitovem (P9)

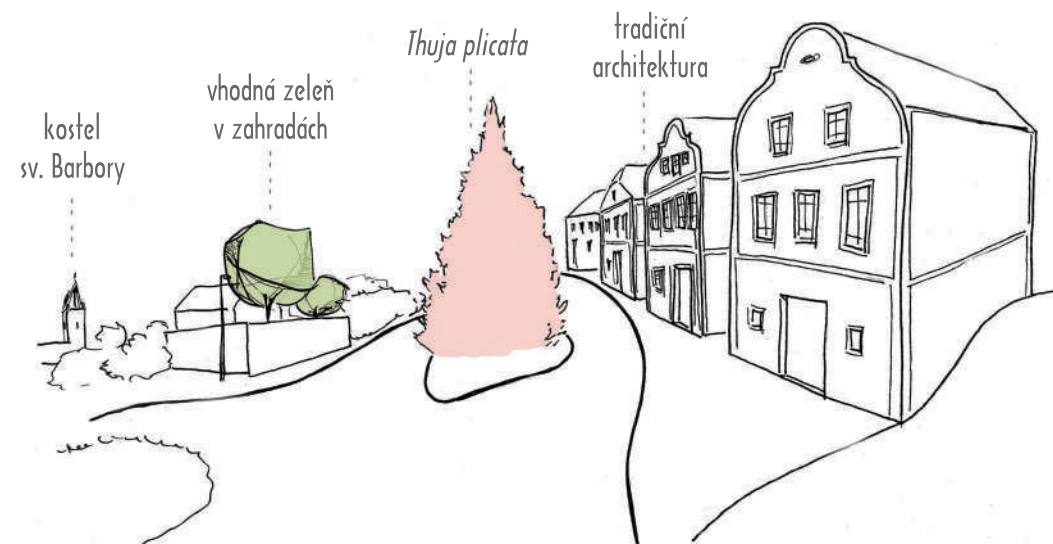
Obrázek 68: Pohled do horní části ulice České (P10)

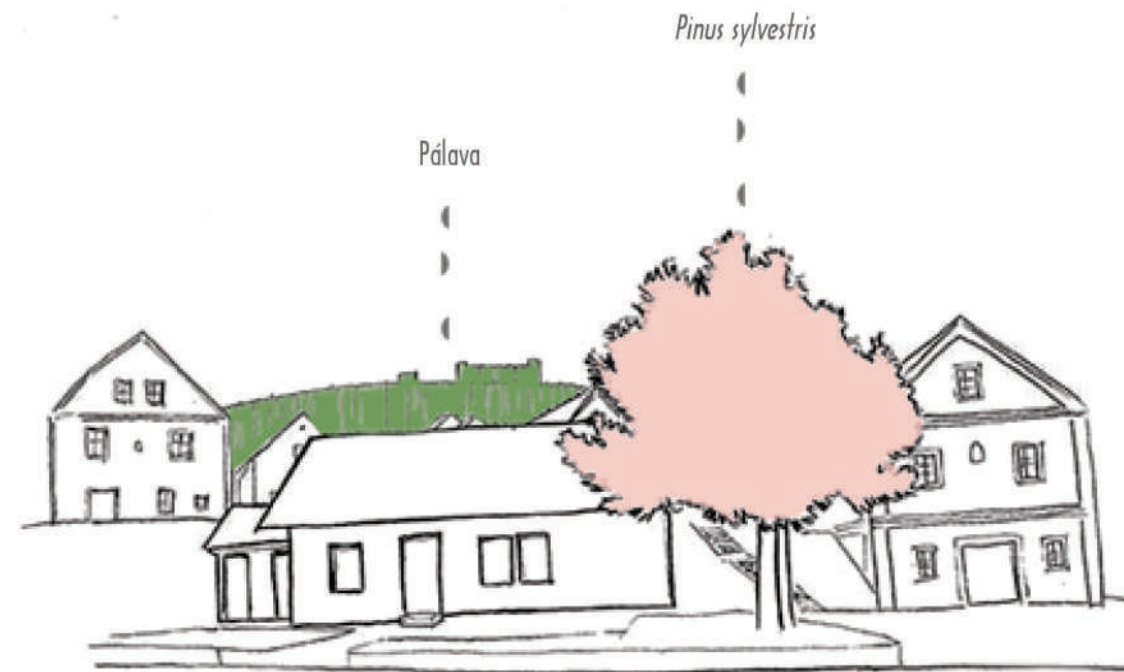
Obrázek 69: Pohled z horní části ulice České do její dolní části (P11)

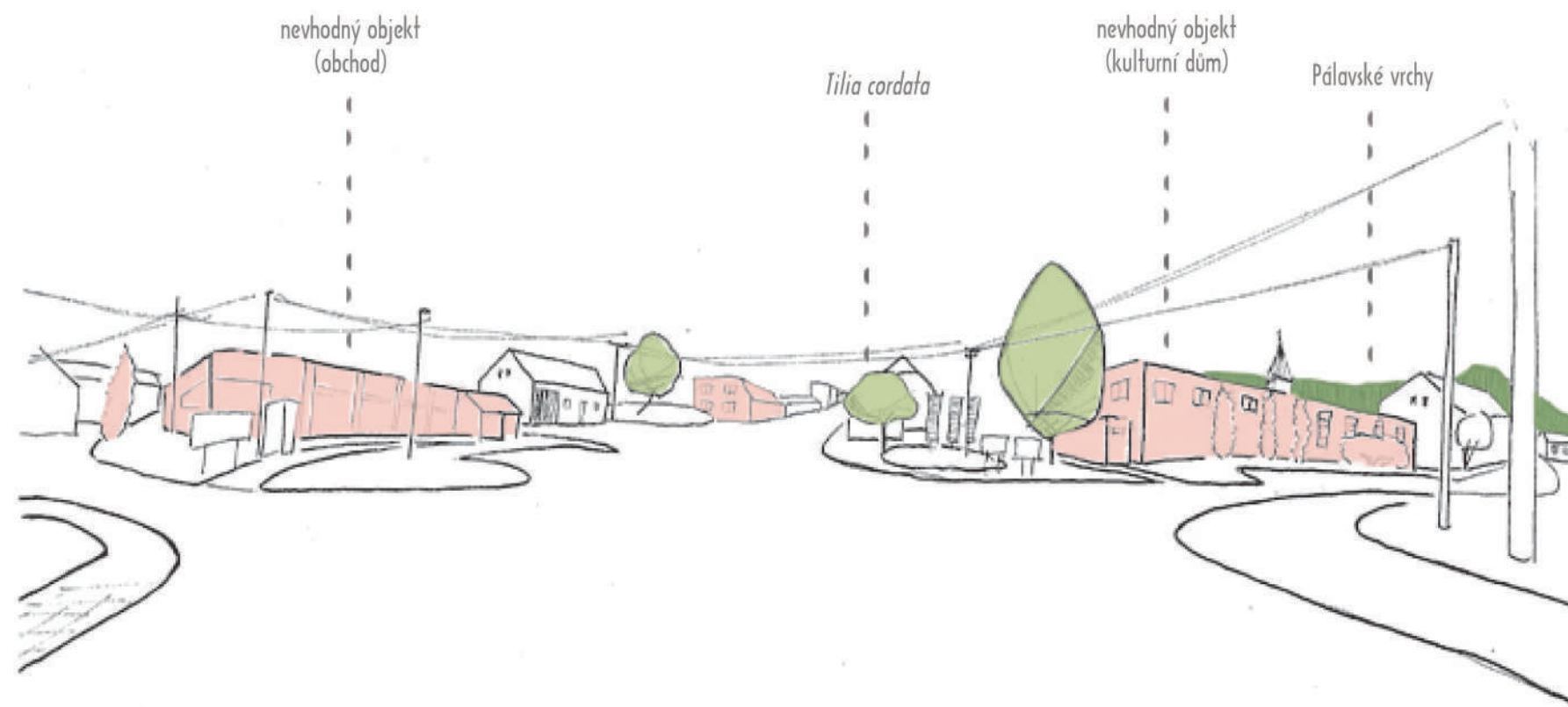
Obrázek 70: Pohled na spodní část ulice České ze spojovací uličky (P12)

Obrázek 71: Pohled na spodní část ulice České (P13)

Obrázek 72: Obchod na ulici Rudolfa Gajdoše (P14)

Obrázek 73: Křižovatka ulic 23. dubna a Klentnická (P14)

3 Syntetická část

3.1 Hodnoty krajiny

Obrázek 74: Mapa hodnot v krajině

3.2 Hodnoty sídla

Největšími hodnotami území jsou Pavlovské vrchy a historické jádro obce s dochovanou tradiční architekturou. Pavlovské vrchy fungují v systému ÚSES jako nadregionální biocentrum a zároveň slouží jako výrazná dominanta, viditelná prakticky z celé jižní Moravy. Součástí systému ÚSES jsou další vegetační prvky v krajině, například Novomlýnské nádrže jsou nadregionální biokoridor. Základní struktura plužiny tvořená tratěmi zůstala i po scelení pozemků zachována. V krajině se na několika místech uplatňuje pohledově významná liniová zeleň. Esteticky velmi působivá je pak jedna řada mandloní nad obcí. Významné je dochované stromořadí na jihu obce, které umocňuje polohu sídla v krajině. V krajině i obci je pak dochováno množství sakrálních staveb, o kterých blíže pojednává kapitola Duchovní rozměr krajiny. V těsné návaznosti na sídlo jsou dochované záhumenky s vinohrady a ovocnými stromy.

V samotném sídle je pak hodnotná především náves s kostelem a budovou obecního úřadu, se souborem staveb selského baroka. Za návsi směrem k Pavlovským vrchům leží ulice Česká s vinařskými domy a sklepy. Náves a ulici Českou spojuje bezejmenná ulička, vedoucí kolem tradičního stavení s hospodářskými stavbami a užitkovou zahradou, ve které jsou na jaře a v létě slepice s kohoutem a krůty. Tato zahrada je v sídle ojedinělá, protože má pouze drátěný plot a je možné ji skrze uličku pozorovat. Další vinařská ulice - Na Cimbuří - s tradičními vinařskými domy leží na severním okraji obce. Pod obcí leží ulička s historickými tradičními sklepy.

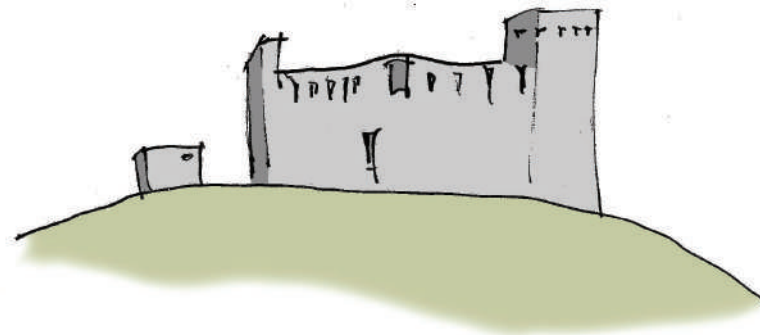

Obrázek 75: Mapa hodnot v sídle

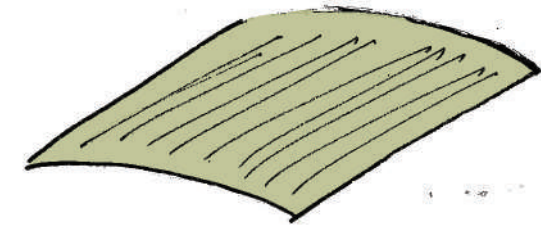
3.3 Znaky krajiny

Obrázek 76: Pavlovské vrchy

Obrázek 77: Hrad Děvičky

Obrázek 78: Vinohrady

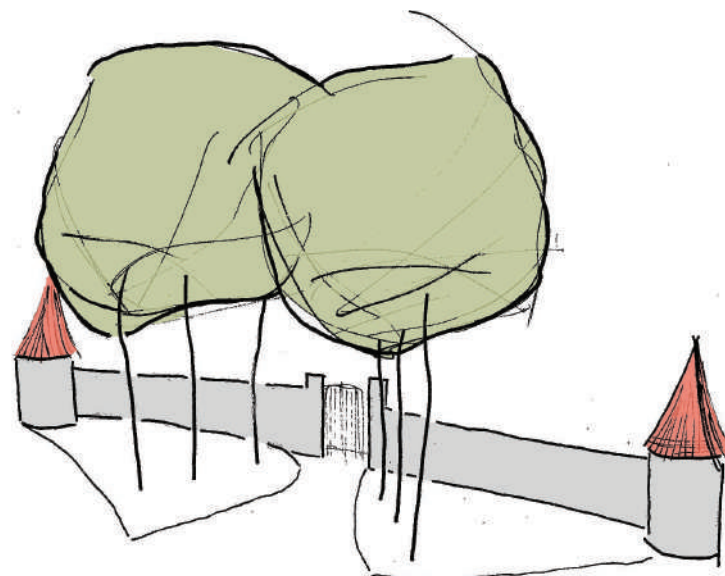
Obrázek 79: Kostel sv. Barbory

Obrázek 80: Selský dům

Obrázek 81: Vinařský dům

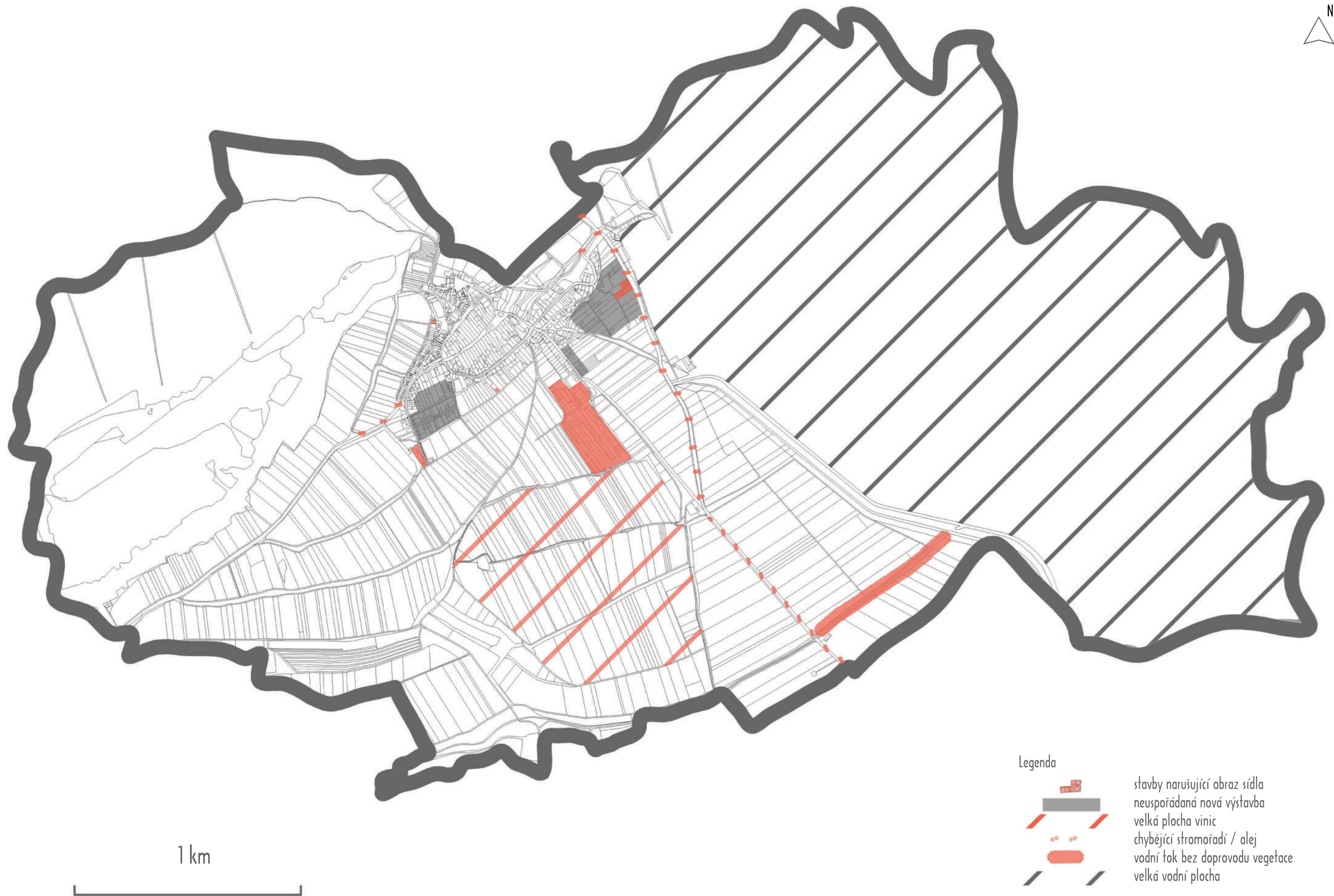

Obrázek 82: Hřbitov

Obrázek 83: Vinařské sklepy

3.3 Problémy krajiny

Obrázek 84: Mapa problémů v krajině

3.4 Problémy sídla

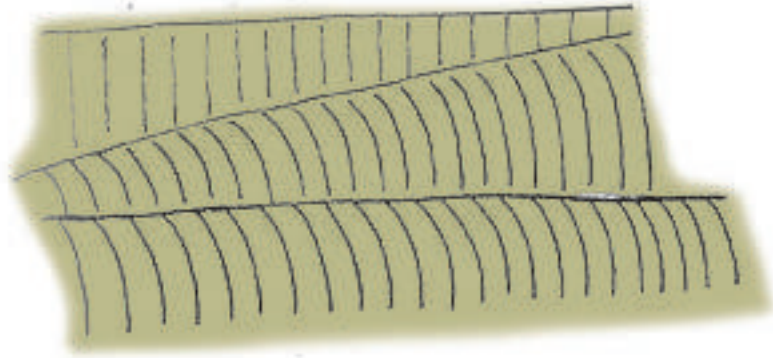
Největším problémem území je neuspořádaná výstavba na jižním okraji sídla a velké plochy vinic na jihu katastru. Nová výstavba probíhá v záhumenkách, v místech tradičního plynulého přechodu sídla v krajinu. A bohužel nová výstavba tento plynulý přechod znovu nevytváří, takže vzniká ostrá hranice mezi sídlem a krajinou. Jednotlivé plochy vinic jsou problematické jak z estetického hlediska, tak ekologického. Na dalších místech katastru jsou vinice odděleny liniovou vegetací. Na tuto plochu vinic pak navazuje orná půda v okolí Novomlýnských nádrží, která je také bez stromové vegetace. Jih katastru tak tvoří poměrně velké jednotlivé plochy, které pak pokračují rozsáhlou plochou Novomlýnských nádrží. Přestože fungují jako nadregionální biokoridor a jsou tedy pozitivní hodnotou, svou velikostí se jedná o tvar dané krajině cizí a působí nepatřičně. Jako další nedostatek krajiny se jeví hlavní komunikační tahy mezi vesnicemi bez doprovodného stromořadí.

Mimo zmíněné rozvojové plochy se nachází několik rušivých staveb i v sídle, ty svým architektonickým zpracováním a umístěním narušují významné krajinné pohledy. Mezi takové stavby patří například kulturní dům, areál JZD, nová budova vinařství umístěná na horizontu nebo soubor pěti totožných domů, které svou pravidelností přitahují pozornost diváka. V obci je i několik veřejných ploch s vegetací nevhodnou pro vesnické prostředí, tvořenou jehličnatými dřevinami rodu *Pinus*, *Picea* a *Thuja*.

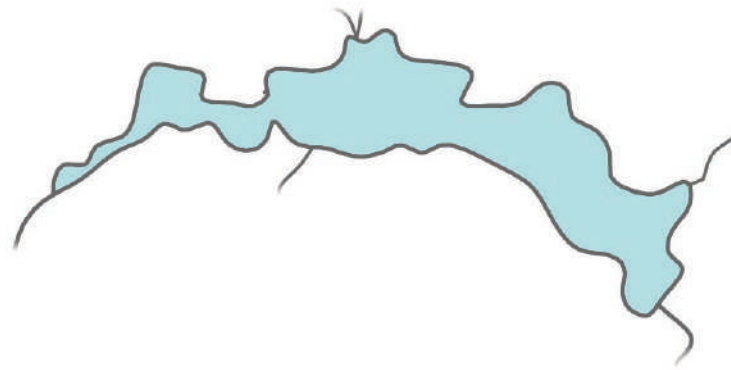

Obrázek 85: Mapa problémů v sídle

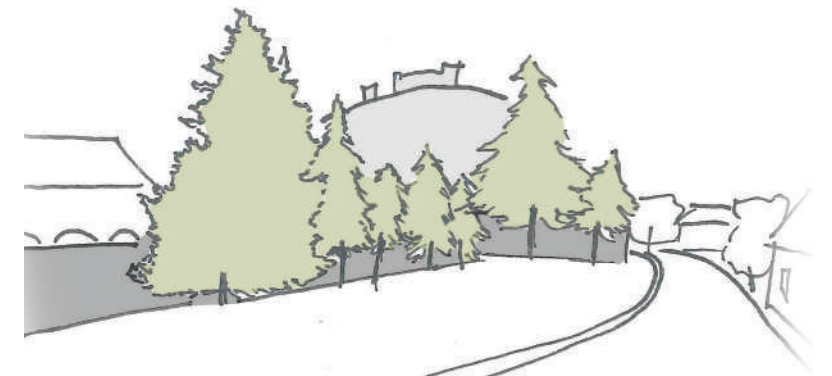
3.4 Novotvary v krajině

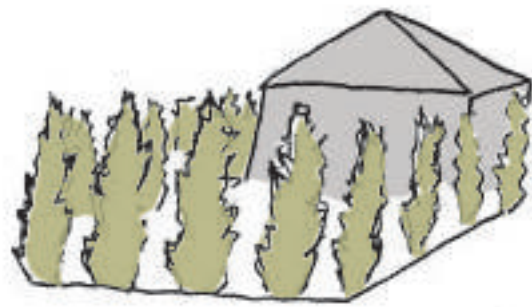
Obrázek 86: Lány vinic bez doprovodné vegetace

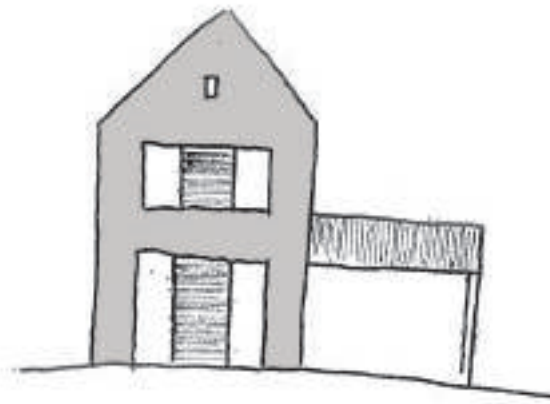
Obrázek 87: Novomlýnské nádrže

Obrázek 88: Jehličnaté dřeviny

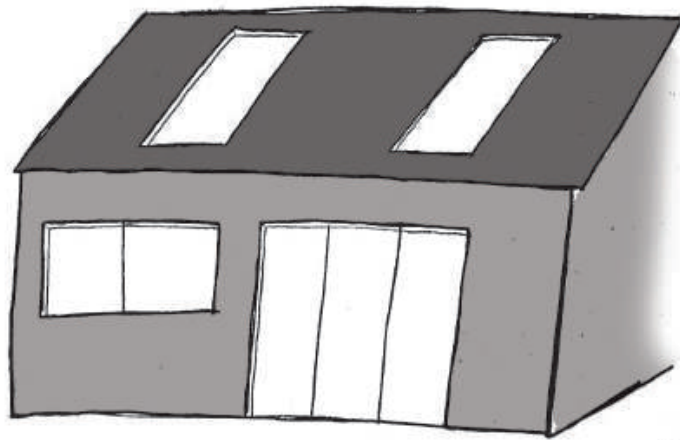
Obrázek 89: Jehličnaté dřeviny jako ohraničení pozemku

Obrázek 90: Balkony a lodžie směřované do ulice

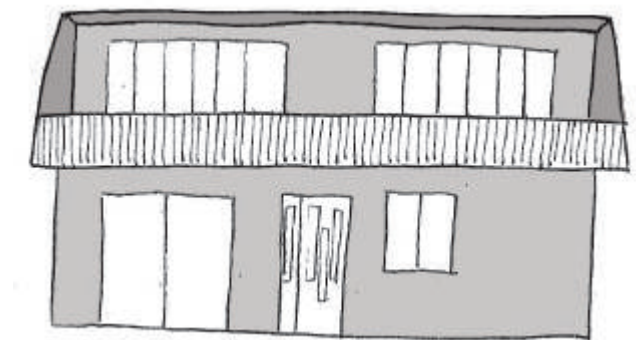
Obrázek 91: Křiklavé fasády

Obrázek 92: Nevhodné typy oken a černá střešní krytina

Obrázek 93: Bungalovy

Obrázek 94: Březolitové domy městského typu z dob komunismu

4 Návrhová část

4.1 Východiska pro návrh

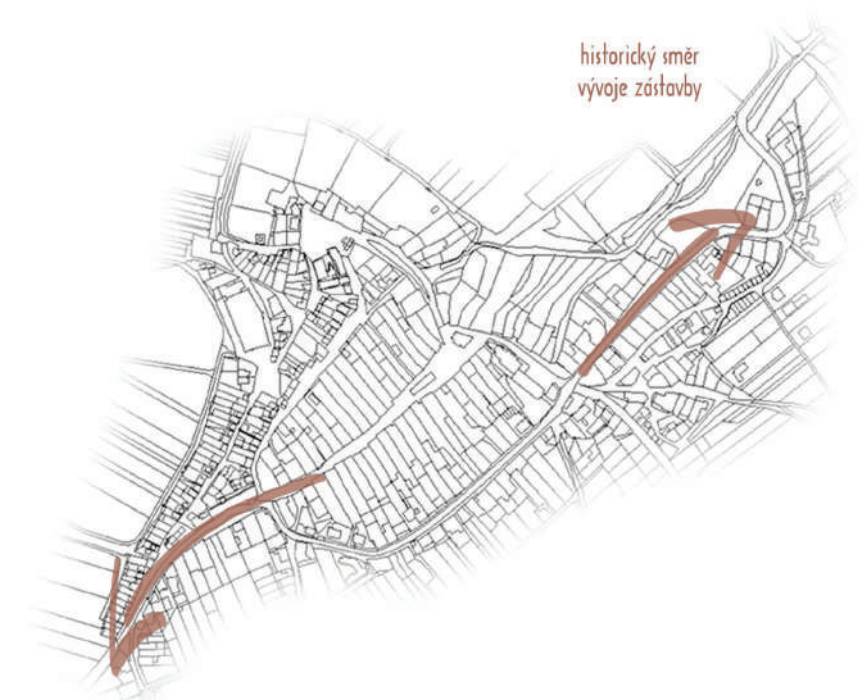
- › prostorové rozčlenění vinic na jihu obce
- › doplnění alejí podél hlavních komunikací
- › začlenění nové výstavby do krajiny
- › odclonění výrazných staveb, které narušují obraz sídla
- › náhrada jehličnatých dřevin vhodnými listnatými druhy
- › umocnění výhledů v sídle i v krajině
- › sjednocení sídla a krajiny
 - › jednotný sortiment
 - › používání malého počtu listnatých druhů dřevin, zejména ovocných

4.2 Návrh směru plošného vývoje obce

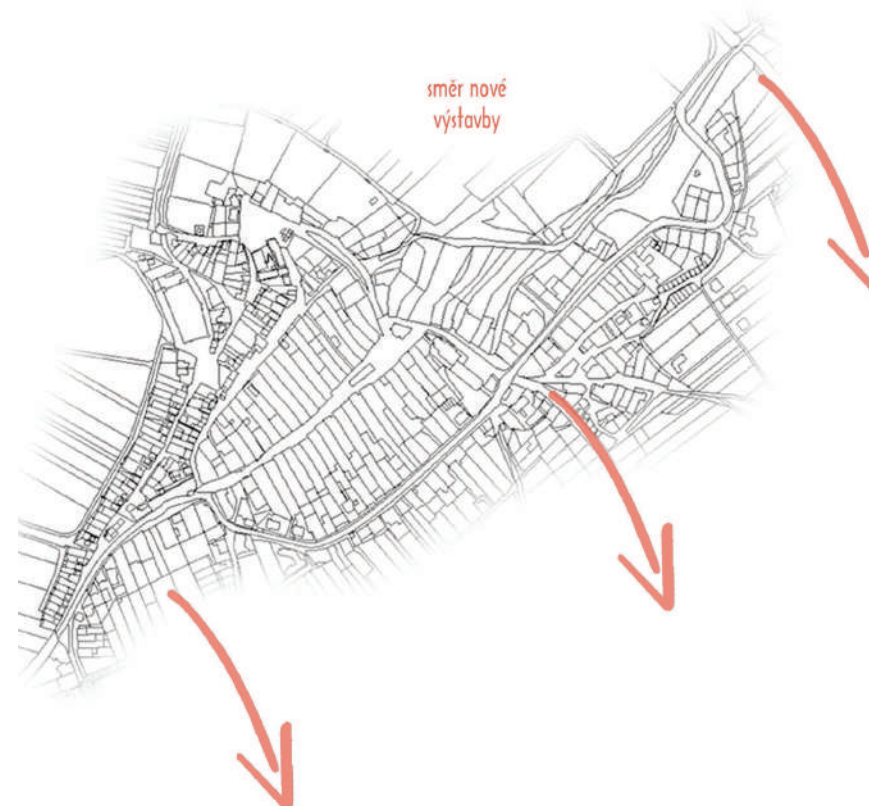
Návrh směru vývoje obce vychází z provedené analýzy historického vývoje zástavby a z analýzy přírodních podmínek. Předložená schémata zobrazují konfiguraci historické uliční sítě ve vazbě na terén, směr historického a aktuálního vývoje obce. Historický vývoj obce byl směřován podél hlavní komunikace, což odpovídá sídlu typu návesní silnicovka, kdy za domy byly dvory a zahrady, které pokračovaly záhumenkami do volné krajiny. Ulice měly veskrze stejnou orientaci jako svah. Dnes je naopak zástavba směřována mimo hlavní komunikaci. V rozvojových plochách se vytváří nová uliční síť, které neodpovídá historickému vývoji, navíc jsou rozvojové plochy umístěné na plochách cenných záhumenek, které z krajiny díky výstavbě postupně mizí. Navržený směr výstavby vychází z historického vývoje obce, respektuje vztah terénní konfigurace a uliční sítě. Nová zástavba v tomto případě plynule navazuje na tu původní, díky čemuž by sídlo v krajině působilo harmonicky, přirozeně.

Obrázek 95: Směr historických ulic ve vazbě na konfiguraci terénu

Obrázek 96: Směr historického růstu sídla podél hlavní komunikace

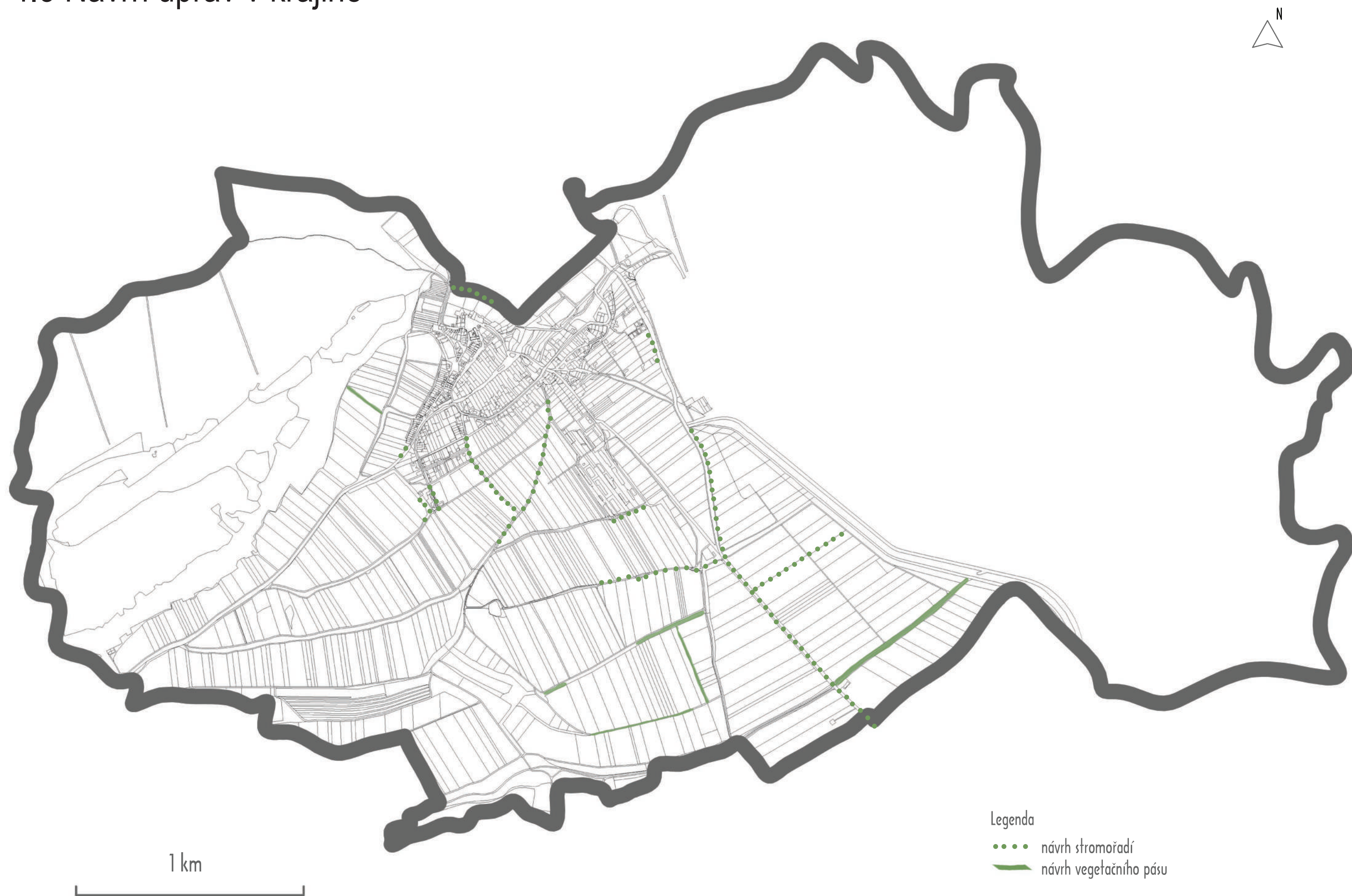

Obrázek 97: Směr aktuálního vývoje zástavby

Obrázek 98: Navržený směr vývoje zástavby

4.3 Návrh úprav v krajině

Obrázek 99: Mapa navržených krajinných úprav

Pohled na Pavlov z hradu Děvičky

Tento pohled zachycuje navržené krajinné úpravy, jako doplnění stromořadí podél cest, vytvoření liniových vegetačních prvků podél cest mezi vinohrady, doplnění břehového porostu podél Klentnického potoka nebo odclonění dominantní stavby vinařství na horním konci obce. Stromořadí podél cest počítají s použitím ovocných dřevin - jabloní (*Malus domestica*) nebo třešní (*Prunus avium*). Vegetace kolem Klentnického potoka tvoří jasan (*Fraxinus excelsior*), olše (*Alnus glutinosa*), střemcha (*Prunus padus*), vrba (*Salix fragilis*) a bez (*Sambucus nigra*).

Liniové vegetační prvky v krajině zvyšující biodiverzitu v prostoru vinohradů tvoří javor (*Acer campestre*), habr (*Carpinus betulus*), dřín (*Cornus mas*), ptačí zob (*Ligustrum vulgare*), trnka (*Prunus spinosa*) a mahalebka (*Prunus mahaleb*).

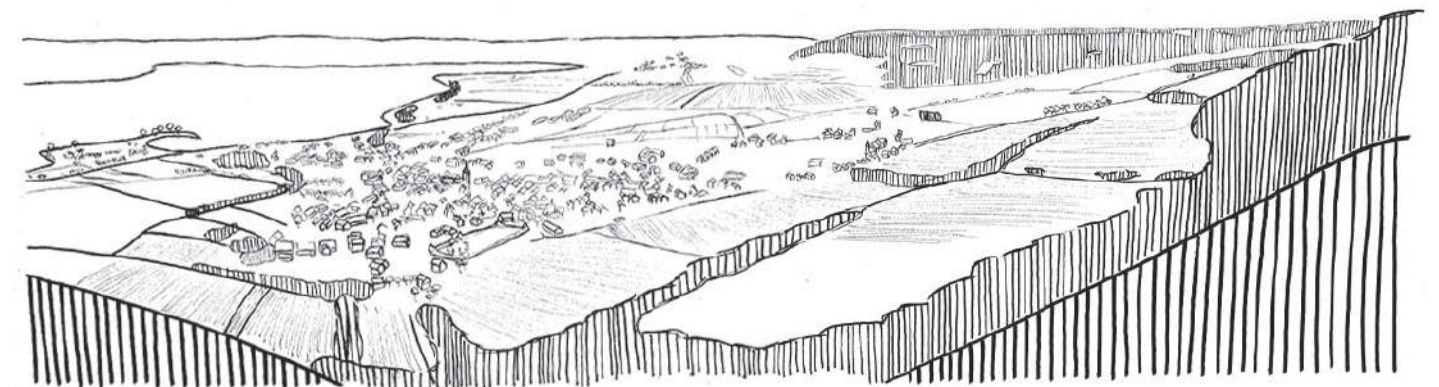
Obrázek 100: Pohled na Pavlov, 80. léta

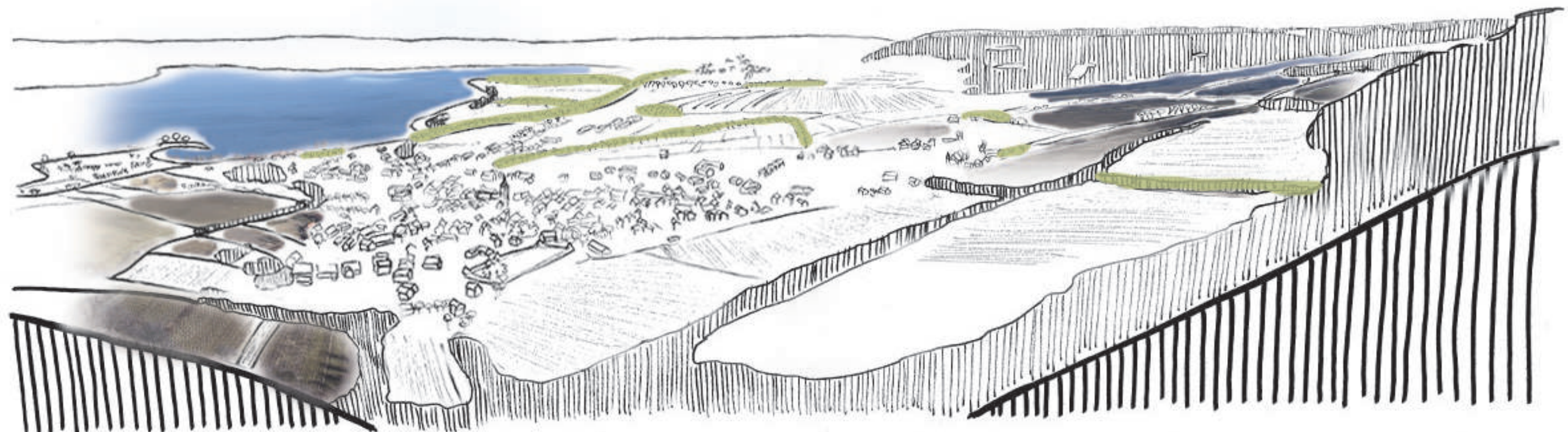
Obrázek 101: Pohled na horní konec obce, 80. léta

Obrázek 102: Pohled na Pavlov, 60. léta

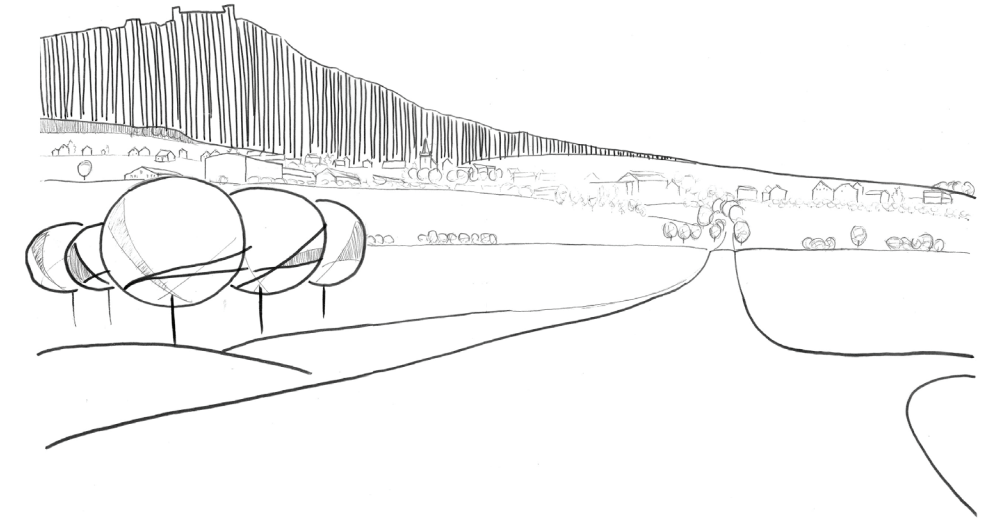
Obrázek 103: Aktuální stav

Obrázek 104: Navržený stav

Cesta od Milovic

Cesty vedoucí do sídla byly často lemovány alejemi, čímž umocňovaly výraz sídla v krajině. Cesta k Milovicím byla ještě po 2. sv. válce alejí lemována, jak je patrné na leteckém snímku na obrázku č. 34. V okolí Pavlova bylo dříve velké množství jabloní, proto jsou navrženy i pro tuto alej. Navržená alej má za cíl zvýšit estetickou hodnotu krajiny.

Obrázek 105: Aktuální stav

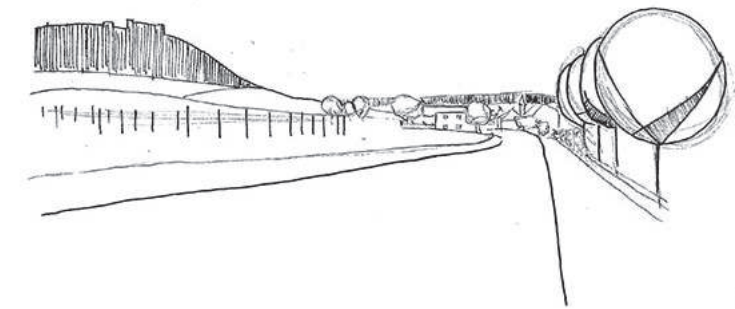
Obrázek 106: Navržený stav

Příjezd do obce od Klentnice

Příjezd do Pavlova směrem od západu narušuje poslední dům zástavby - dům s plochou střechou a příliš velkými okny. Jak je patrné z historické fotografie i z letecké mapy na obrázku 34, tato cesta byla v minulosti lemována roztroušenými výsadbami a alej byla podél cesty až v těsné návaznosti na sídlo. V tomto duchu, a také pro zachování významných průhledů na hřbet Pálavy, je pro tuto cestu navržen pouze krátký úsek stromořadí pro odclonění nevhodné stavby. Návrh počítá s použitím jabloní (*Malus domestica*).

Obrázek 107: Historická fotografie

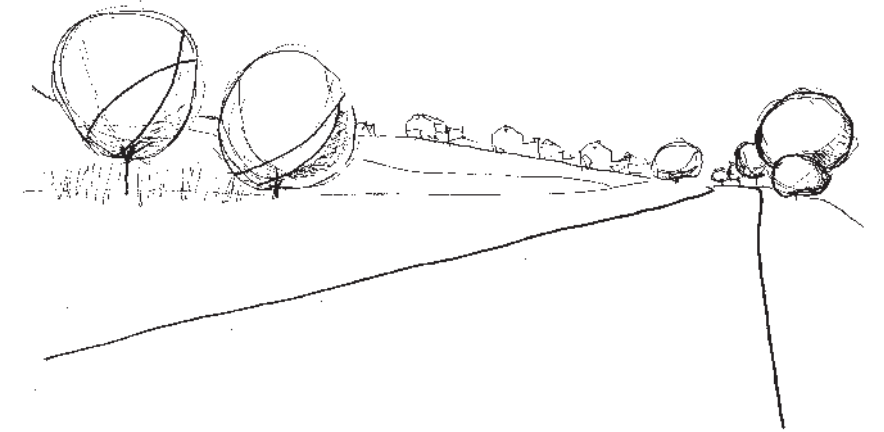
Obrázek 108: Aktuální stav

Obrázek 109: Navržený stav

Cesta pod obcí

Cesta podél Novomlýnských nádrží je lemována sporadickým vegetačním doprovodem, v tomto místě je navíc cesta narušena výhledem na budovy apartmánů Pálavské vinohrady (hodnocený objekt č. 10). Aktuální vegetaci tvoří bez (*Sambucus nigra*). V návrhu jsou použity jabloně (*Malus domestica*).

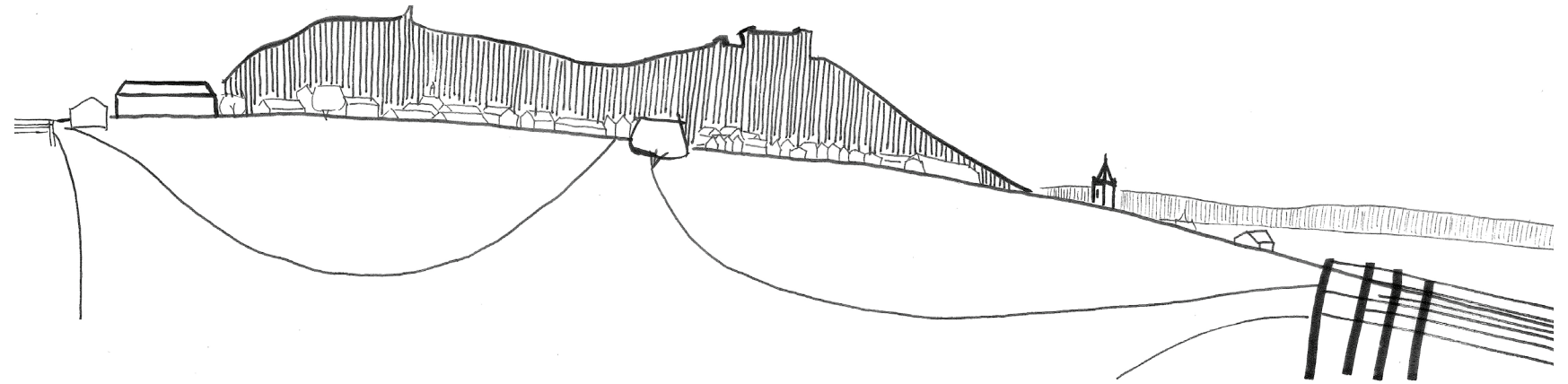
Obrázek 110: Aktuální stav

Obrázek 111: Navržený stav

Pohled na Pavlov ze záhumenek

Záhumenky na jižní straně obce jsou lokalitou nové výstavby. Cesta je lemována po jedné straně lemem tvořeným zejména trnkou (*Prunus spinosa*), růží šípkovou (*Rosa canina*) a mahalebkou (*Prunus mahaleb*). Cílem návrhu v této části je propojení nově vzniklé části obce s krajinou. Návrh zachovává výhled na Pavlovské vrchy a zároveň odclouňuje nevhodné dominantní stavby. Nové vegetační úpravy navíc přináší do krajiny více pestrosti a zvyšují její ekologickou stabilitu. Pro návrh jsou použity ovocné druhy dřevin jako třešeň (*Prunus avium*), jablň (*Malus domestica*) a mandloň (*Prunus dulcis*).

Obrázek 112: Aktuální stav

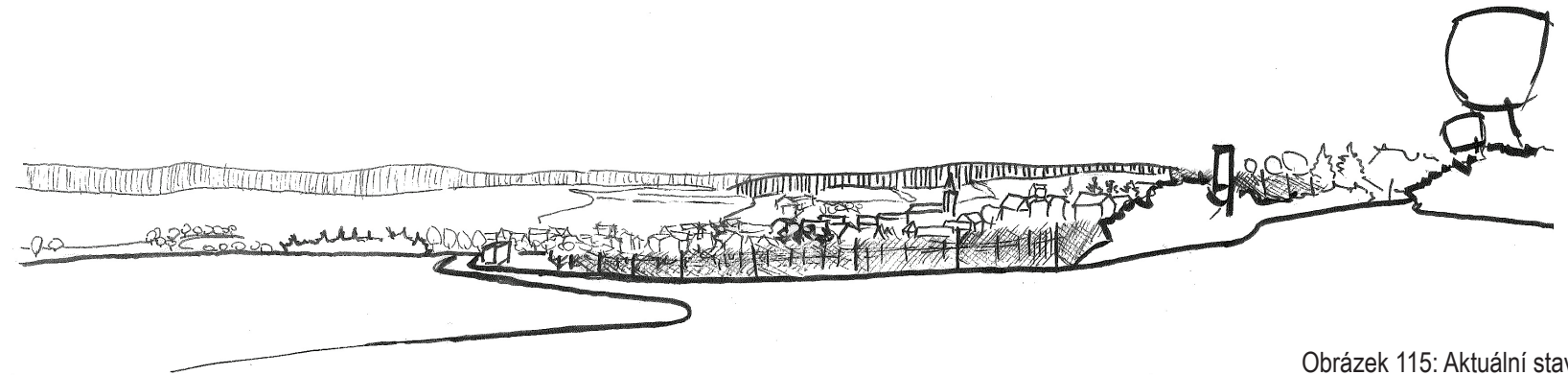

Pohled na Pavlov od boží muky Pod Pannama

Prostor se nachází na samé hranici obcí Pavlov a Dolní Věstonice. Stojí zde boží muka, která byla v 60. letech omylem stržena a v nedávné době obnovena. Prostor představuje přístupovou cestu na hrad Děvičky a na celé Pavlovské vrchy. Navržené stromořadí lemuje polní cestu v úseku podél vinohradů, dále jsou podél cesty záhumenky s ovocnými stromy. Cílem návrhu je zdůraznit hranici mezi obcemi a krajinu esteticky obohatit o měkkou linii vinoucí se mezi vinohrady. Stromy navíc v létě poskytnou vinařům žádoucí stín pro odpočinek. Navrženým druhem je třešeň (*Prunus avium*), která naváže na ovocné stromy v blízkých záhumenkách.

Obrázek 114: Historická fotografie, 60. léta

Obrázek 115: Aktuální stav

Obrázek 116: Navržený stav

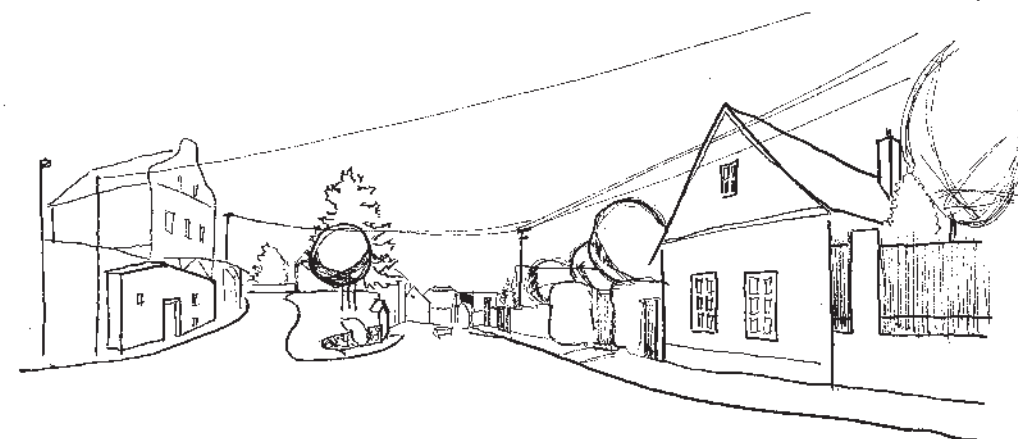
4.4 Návrh úprav v obci

Obrázek 117: Lokalizace navržených úprav v sídle

Česká - horní část

Ulice Česká je vinařskou uličkou s atraktivními tradičními domy a dochovanými vinařskými sklepy. Je tedy navštěvovaná jak turisty směřujícími na Pálavu, tak turisty obcházející pouze sklepy. V prostoru mírného svahu na křížení cest roste borovice (*Pinus sylvestris*) a lípa (*Tilia cordata*). Návrh odstraňuje borovici jako nevhodnou dřevinu a ponechává solitérní lípu jako dominantu prostoru.

Obrázek 118: Aktuální stav

Obrázek 119: Navržený stav

Ulice Česká - spodní část

Ulice Česká je tvořená tradičními vlnáskými domy na jedné straně a zahrádkami návesních domů na straně druhé. Prostor tradiční ulice je v její spodní části narušen výsadbou několika zeravů, které zakrývají pohled na hodnotné domy a jsou výrazným negativním prvkem při pohledu na Pálavu z uličky spojující náves a Českou. Do prostoru jsou navrženy nízko vzrůstné třešně (*Prunus avium*).

Obrázek 120: Aktuální stav

Obrázek 122: Historická fotografie z počátku 90. let

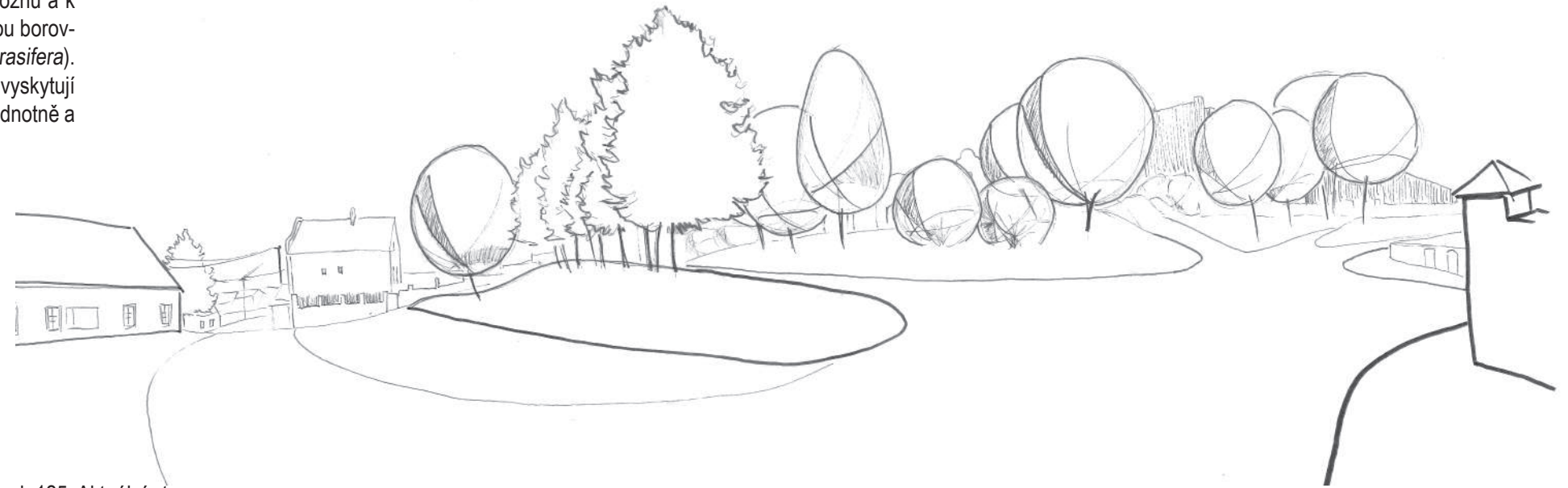
Obrázek 123: Aktuální stav

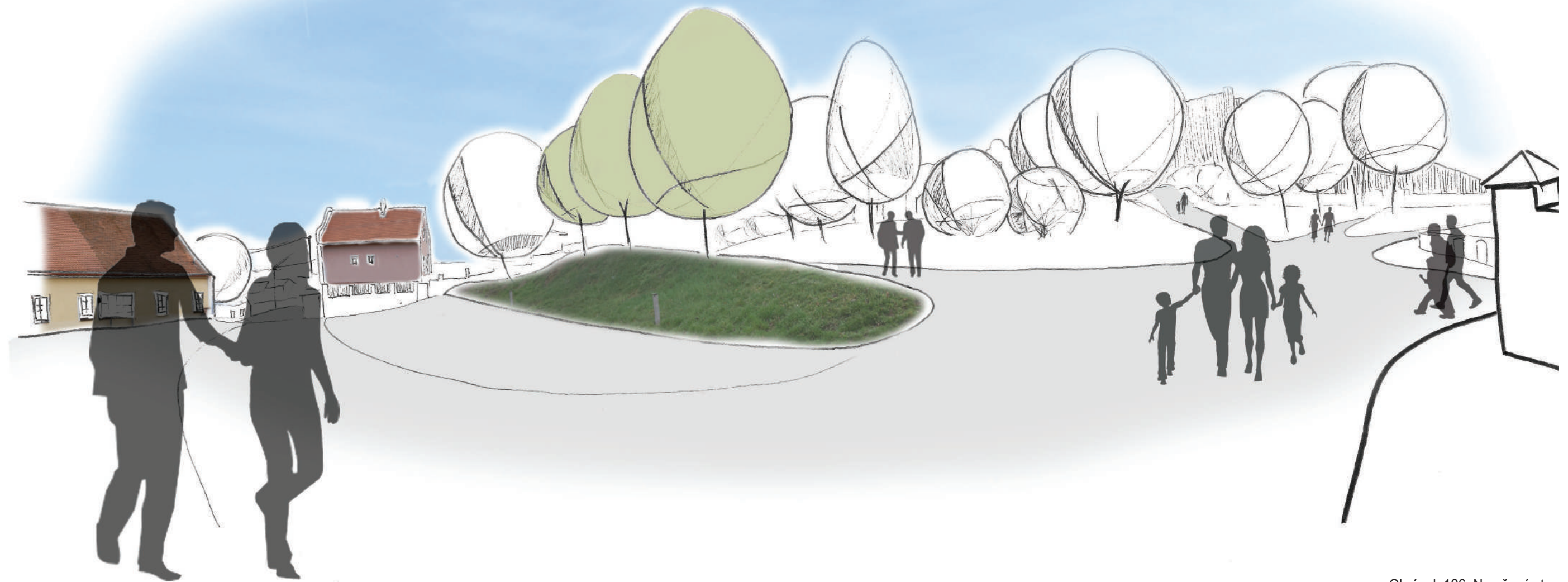
Obrázek 124: Navržený stav

“Na váze”

Prostor “váhy” navazuje na budovu vinařství a slouží k vážení sklizených hroznů a k jejich mletí. V místě je i parkoviště. V prostoru mezi “váhou” a hřbitovem rostou borovice (*Pinus sylvestris*), ale i mandloně (*Prunus dulcis*) a myrobalány (*Prunus cerasifera*). Zatímco v minulosti byly mandloně v okolí Pavlova typickým druhem, dnes se vyskytují velmi vzácně. Do prostoru jsou navrženy mandloně tak, aby prostor působil jednotně a zároveň výsadby mandloní navrací do lokality tradiční dřevinu.

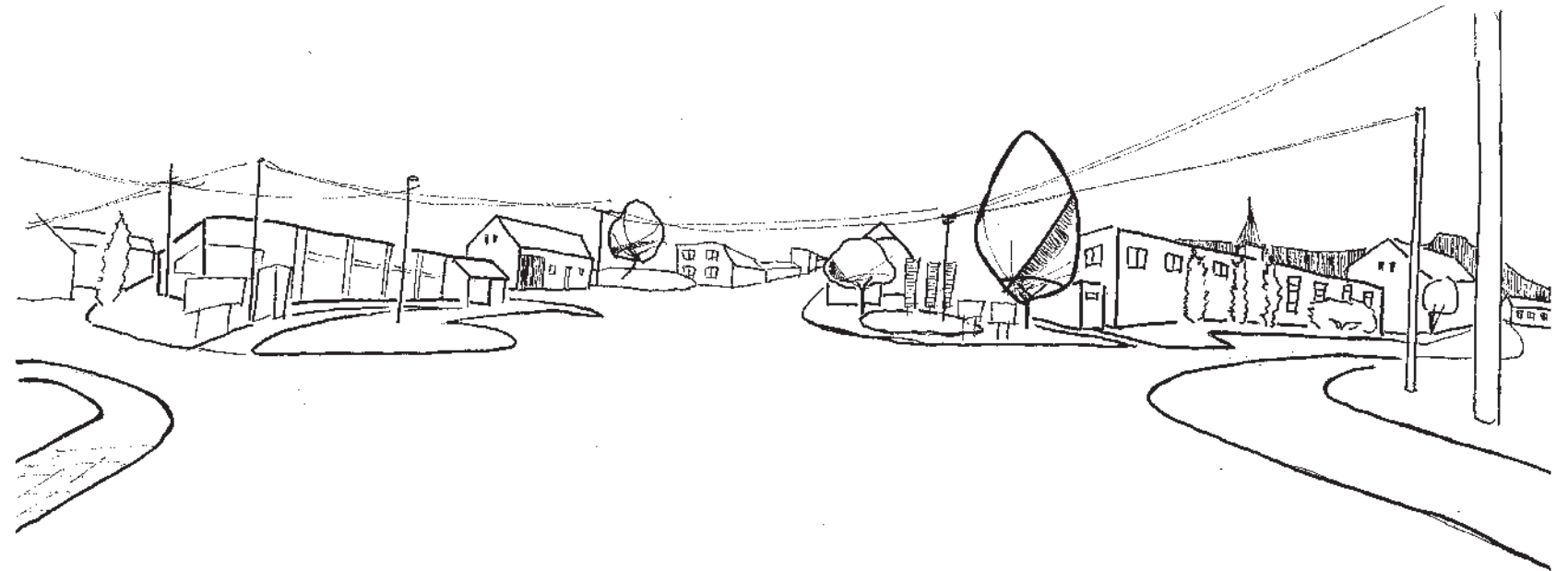
Obrázek 125: Aktuální stav

Obrázek 126: Navržený stav

Křižovatka u kulturního domu

Na křižení ulic Klentnická a 23. dubna je obchod a kulturní dům. Obě dvě budovy jsou pro prostor vesnice nevhodné, chybí jim tradiční sedlová střecha, kulturní dům má navíc měřítko neúměrné vesnickému prostředí. V okolí kulturního domu dnes roste lípa (*Tilia cordata*), bříza (*Betula pendula*), několik zeravů (*Thuja occidentalis*) a tis (*Taxus baccata*). Zeravy i tis jsou navíc v zanedbaném stavu. Návrh navazuje na stávající vegetaci a kolem obchodu i kulturního domu vytváří clonu z lip, tradičního druhu venkovských prostorů. Pro dané použití se hodí méně vzrůstná odrůda, jako např. *Tilia cordata* 'Greenspire'.

Obrázek 127: Aktuální stav

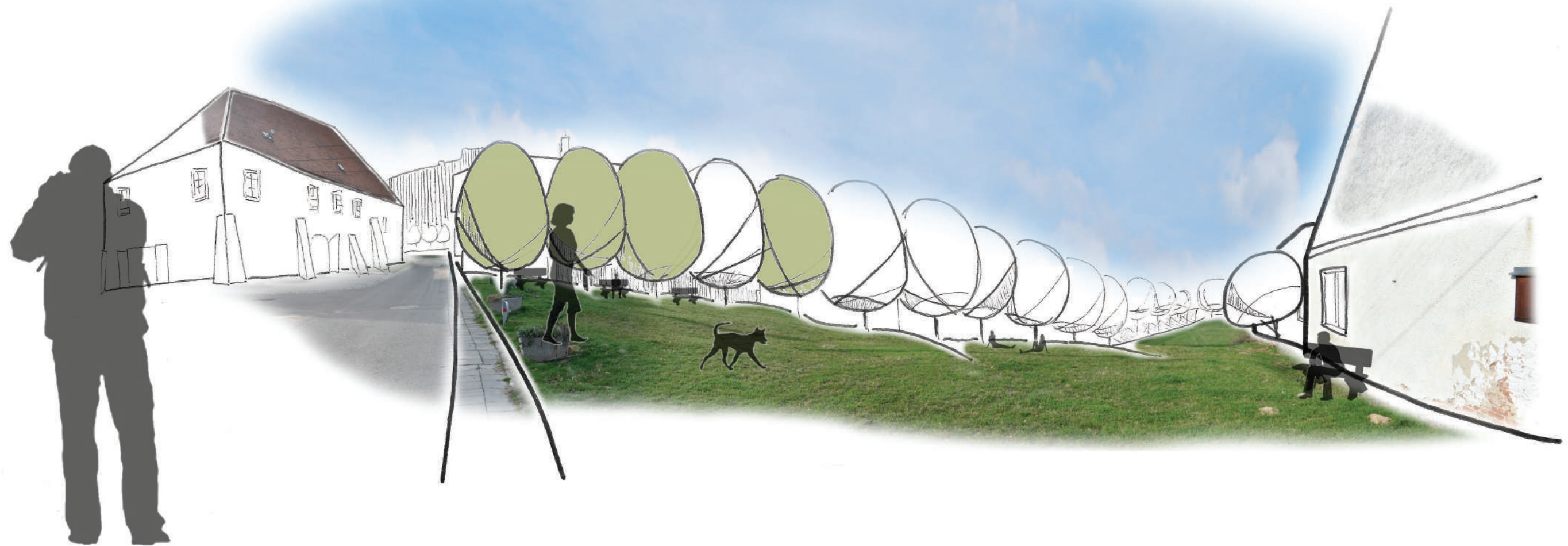
Obrázek 128: Navržený stav

Pod radnicí

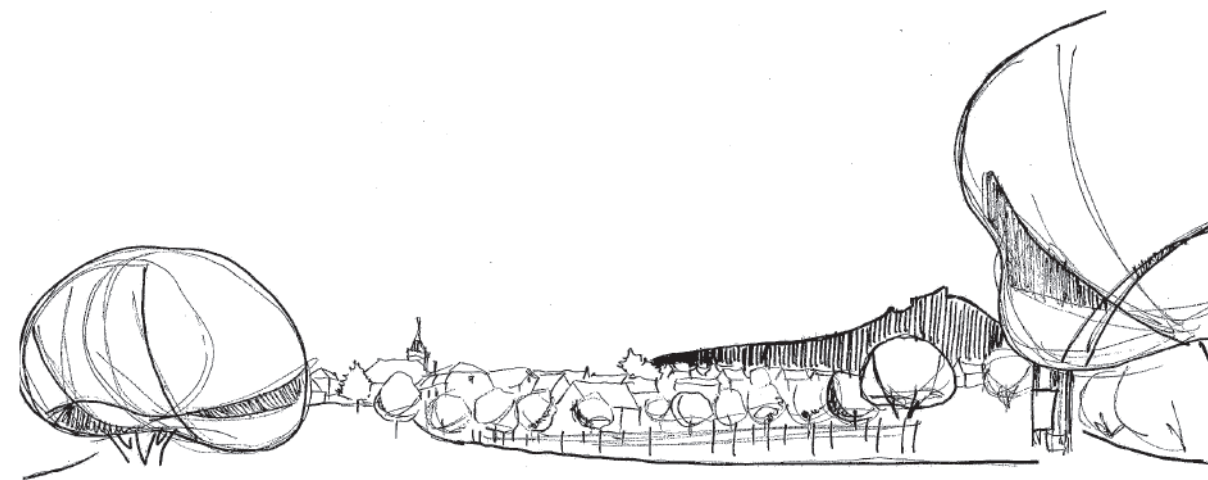
Prostor návsi býval dříve uzavřen souvislou zástavbou. Po demolici několika domů ve spodní části návsi vznikl otevřený prostor, skrze který je možné dojít až ke sportovnímu hřišti. Umístění v samém srdci vsi, v blízkosti obecní vinotéky, informačního centra, obecního hostince a hotelu, vybízí k rekreačnímu využití. Návrh odstraňuje nevhodný exemplář borovice (*Pinus sylvestris*) a vytváří clonu před domem poškozeným nevhodnými stavebními úpravami (příliš velká okna, křiklavá barva fasády). Návrh zároveň ve spodní části prostoru zachovává výhled do tradičních zahrádek s ovocnými stromy a řádky vinné révy (viz obrázek 132). Pro prostor je vhodné použití hrušní (*Pyrus communis*), stejně jako v parčíku v průhledu. Oba prostory použitím stejného druhu návěs sjednocují.

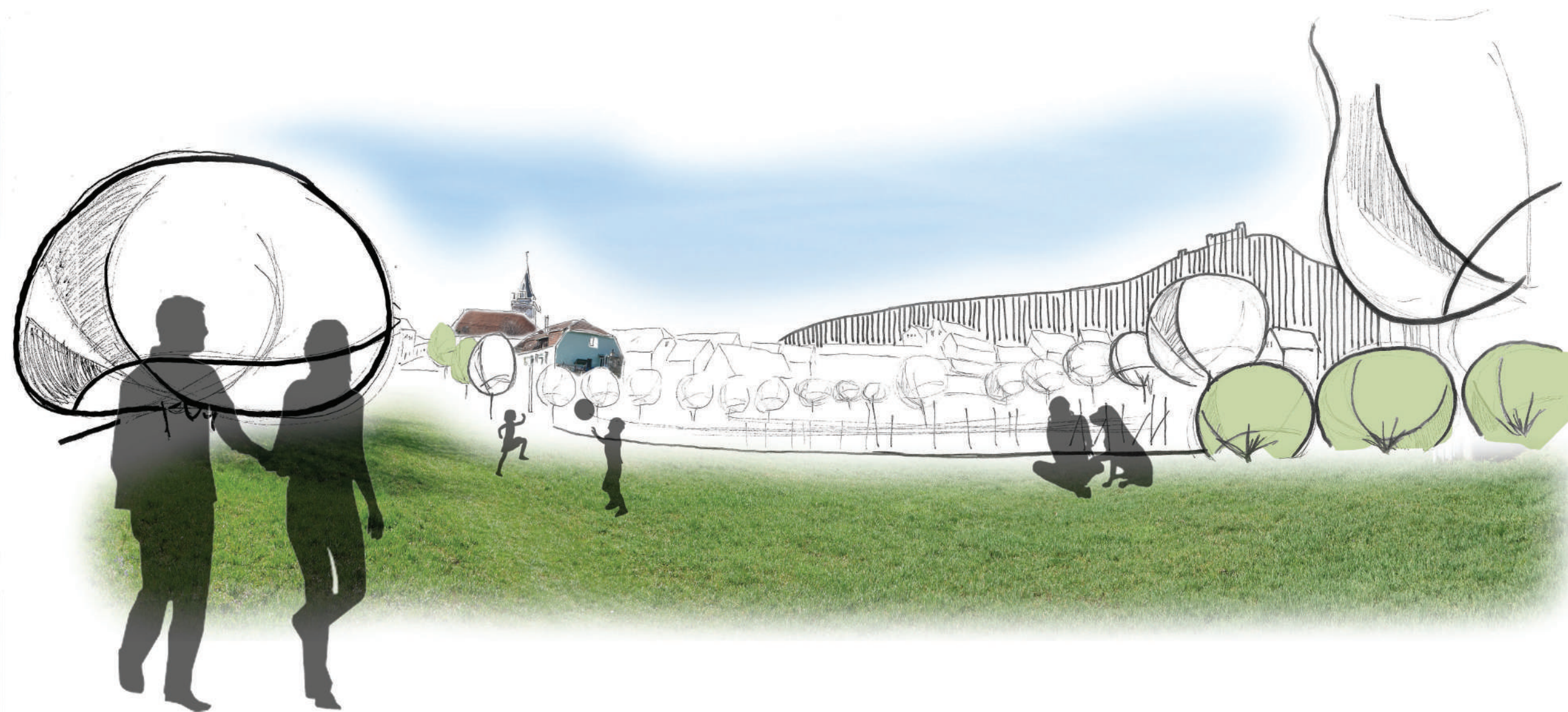
Obrázek 129: Aktuální stav

Obrázek 130: Navržený stav

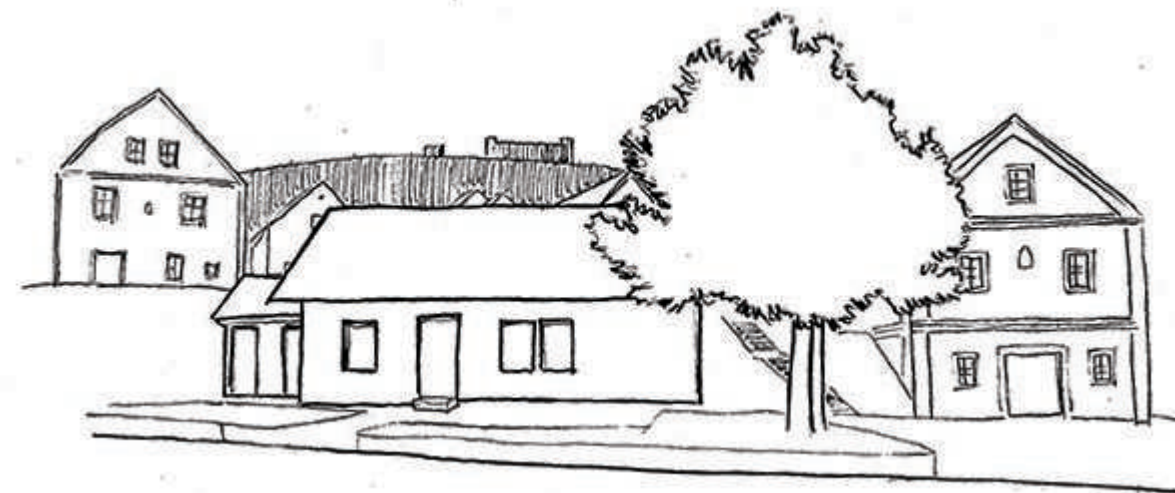
Obrázek 131: Aktuální stav

Obrázek 132: Navržený stav

Rudolfa Gajdoše

V nízké stavbě se nachází obchod s potravinami a občerstvením. Plocha leží u parkoviště a autobusové zastávky, na naučné stezce a značené cyklotrase. Před obchodem jsou vysazeny dvě borovice (*Pinus sylvestris*). V návrhu je použita třešeň (*Prunus avium*).

Obrázek 133: Aktuální stav

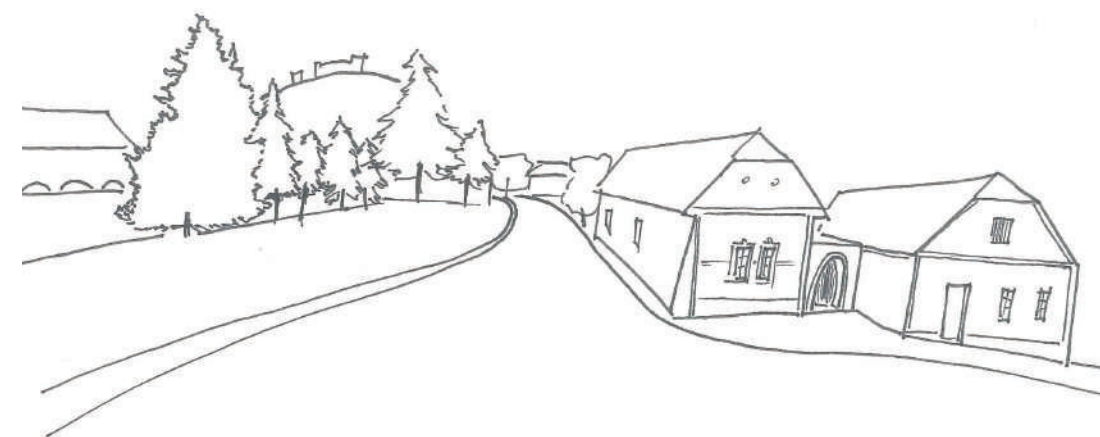
Obrázek 134: Navržený stav

Parčík u návsi

Prostor současného parčíku vznikl po 2. sv. v., kdy byl zbourán dům, který na místě stával. Dnešní parčík tvoří nevhodné výsadby jehličnatých dřevin (*Pinus sylvestris*, *Picea abies*) a několik bříz (*Betula pendula*). Cílem návrhu je jednak nahradit nevhodné dřeviny a dále vytvořit reminiscenci zahrady, která mohla být ve dvoře zbouraného domu. Proto návrh počítá s použitím ovocných dřevin, konkrétně hrušně (*Pyrus communis*). Prostor by měl zůstat pietním místem.

Obrázek 135: Historická fotografie z počátku 20. století

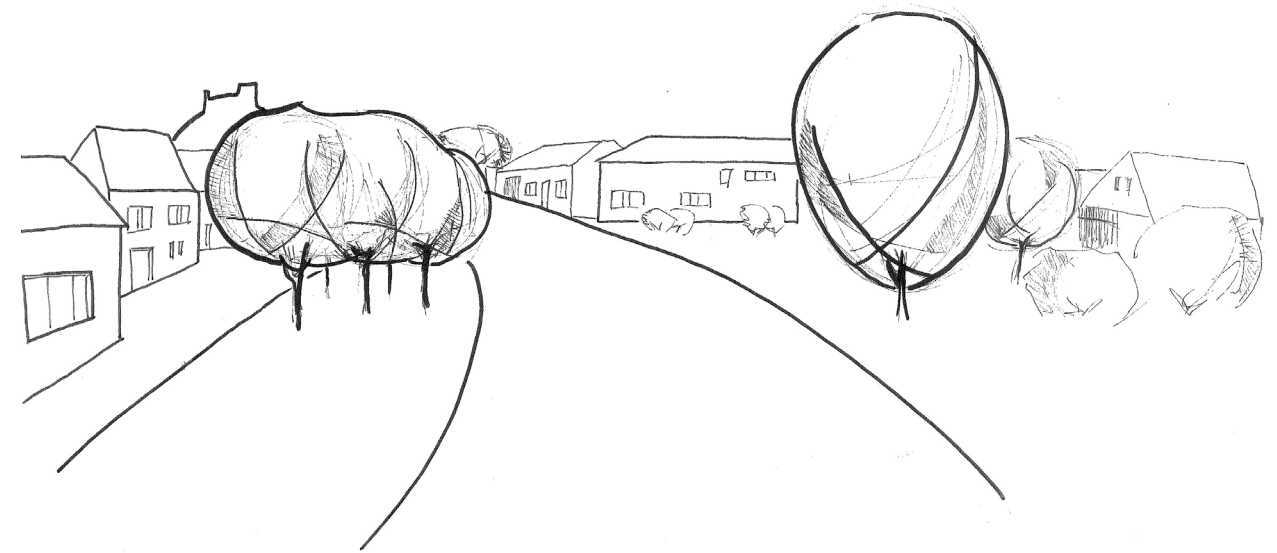
Obrázek 136: Aktuální stav

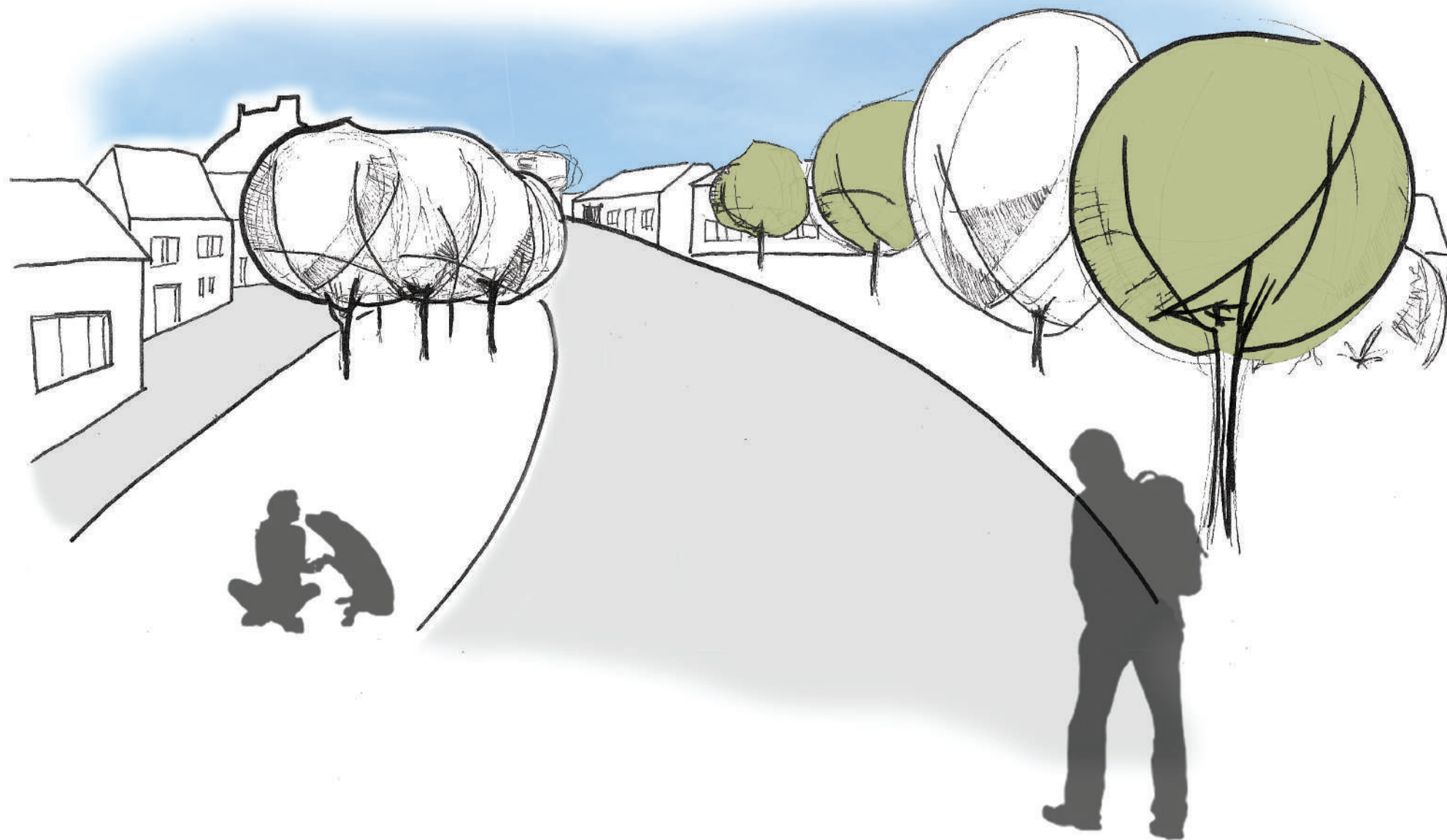
Obrázek 137: Navržený stav

Podhradní - u sv. Floriána

Přes ulici vede od návsi značená turistická trasa vedoucí na hrad Děvičky a dále do Horních Věstonic. Jedná se tedy o frekventovanou přístupovou cestu. Výhled na hrad v současnosti ruší dům s nevhodným řešením boční fasády - okna jsou nadměrné velikosti a jsou asymetricky umístěná. Návrh počítá s výsadbou dřevin podél cesty, které budou lemovat výhled a navádět pohled procházejícího diváka směrem k hradu Děvičky. Na zeleném ostrůvku, kde stojí i socha sv. Floriána rostou švestky (*Prunus domestica*) a ořech (*Juglans regia*). Vzhledem k velikosti je do tohoto prostoru vhodnější švestka (*Prunus domestica*).

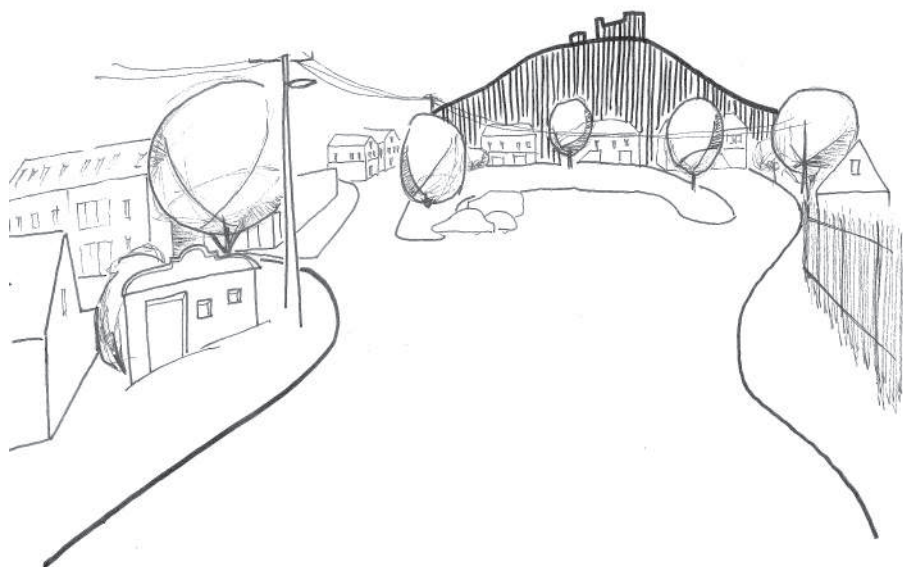
Obrázek 138: Aktuální stav

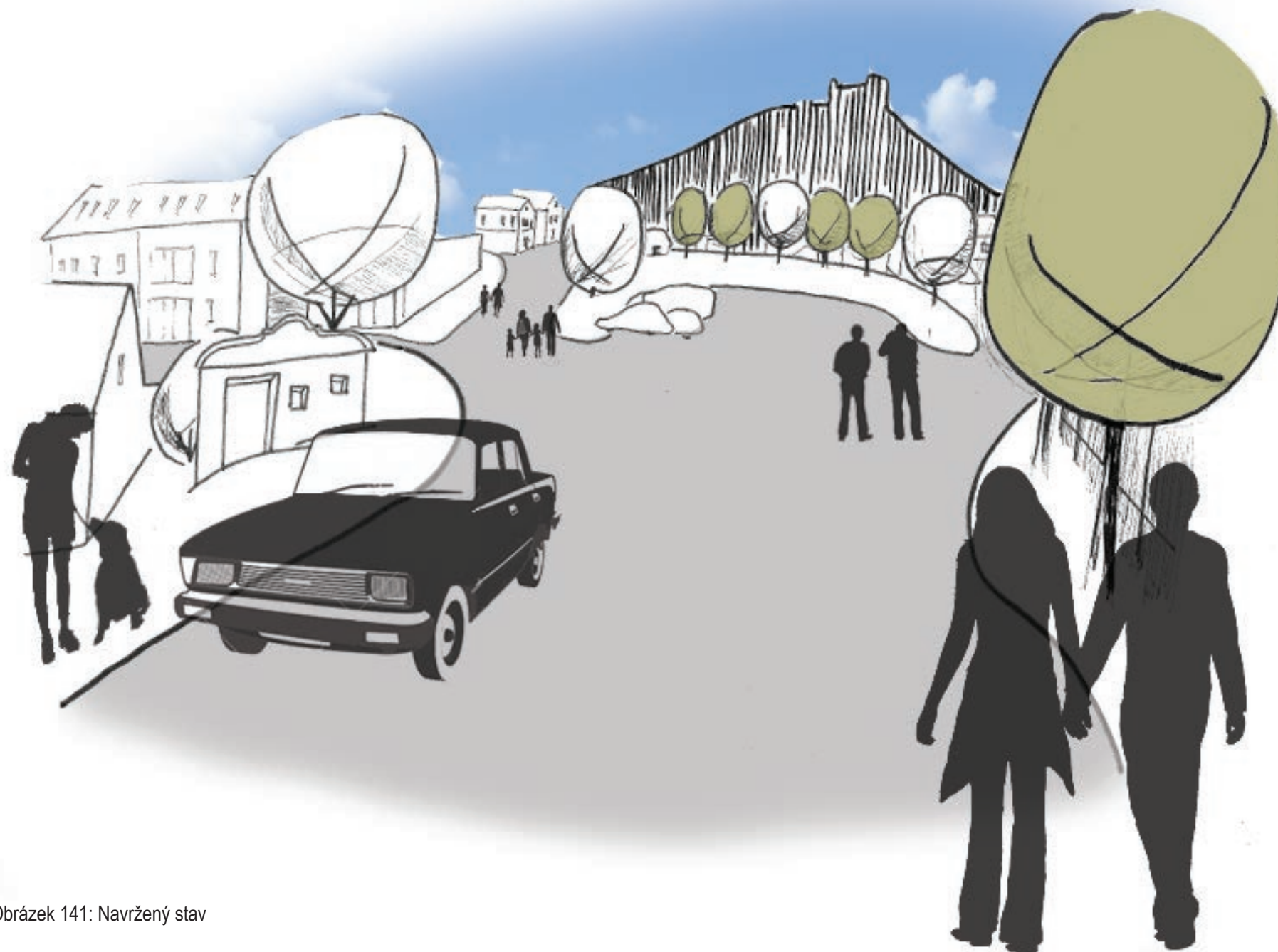
Obrázek 139: Navržený stav

Podhradní - parkoviště

Rozšířený uliční prostor ulice Podhradní slouží jako parkoviště. Aktuální vegetaci tvoří ořech (*Juglans regia*), vrba (*Salix fragilis*) a jasan (*Fraxinus excelsior*). Přes prostor vede značená turistická trasa na hrad, ulice je tedy velmi frekventovaná. Pohled na hrad je v současnosti narušen třemi rodinnými domy nevhodné architektury (příliš velká okna, lodžie umístěné do uličního prostoru, vchod do domu ze schodiště). Návrh tyto rušivé elementy potlačuje a zároveň navržené stromy zvětší zastíněnou plochu parkoviště. Pro tento účel je navržen ořech (*Juglans regia*).

Obrázek 140: Aktuální stav

Obrázek 141: Navržený stav

5 Diskuze

5.1 Současné regulativy

Obce Pavlov se dotýkají zejména dva dokumenty - Územní plán a Plán péče o CHKO Pálava. Současně platné regulativy jsou zobrazeny na schématu na následující straně.

Územní plán

Územní plán stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochranu a rozvoj jeho hodnot. Dále určuje urbanistickou koncepci - plošné a prostorové uspořádání obce, ve které vymezuje zastavitelné plochy, plochy přestavby a systém sídelní zeleně. Určuje také koncepci veřejné infrastruktury a koncepci uspořádání krajiny. Jedním z cílů územního plánování je zajištění udržitelného rozvoje obce.

Závazné zásady relevantní pro ochranu obrazu sídla, tedy pro téma této práce, jsou dvojího charakteru. První jsou součástí prostorového uspořádání území a týkají se zejména regulace výstavby. Druhé vychází z koncepce uspořádání krajiny a řeší především úpravu vegetace v krajině, potažmo v sídle. V každém případě jsou zásady stanoveny ve dvou úrovních - obecně platné pro celé území a platné pro konkrétní parcely.

Prostorové zásady uspořádání se zaměřují na regulaci staveb. Nejdůležitějšími parametry, které má stavba splňovat, jsou podlažnost a intenzita využití pozemku (zastavitelnost plochy). Podle polohy v sídle kolísá výška možné zástavby od 1 nadzemního podlaží (objekty vlnářských sklepů na hranici sídla a krajiny) po 2 nadzemní podlaží s obyvatelným podkrovím (na okraji obce). Intenzita využití pozemku může být maximálně 50 % pro plochy občanského vybavení a 35 % pro plochy smíšené obytné. Pro plochy smíšené výrobní je to pro jednu parcelu mimo intravilán 25 % a pro jednu parcelu navazující na nově vznikající zástavbu na okraji obce 50 % zastavěných ploch. Prostorové zásady uspořádání ale také určují, že u ploch sídelní zeleně by se měla zohlednit možnost výsadby autochtonní zeleně. Pro jednu plochu občanského vybavení, která je mimo intravilán obce a má zde být vybudováno informační centrum, je ozelenění plochy autochtonními druhy povinné. Na dodržování těchto zásad dohlíží stavební úřad v průběhu územního řízení.

Zásady vyslovené v koncepci uspořádání krajiny platné pro celé území obce například určují, že na přírodní dominanty (tedy horizonty) nemají být umísťovány stavby. Důležitou zásadou je ochrana krajinného rázu. Zásady platné pro konkrétní plochy v tomto případě regulují využití území.

Plán péče o CHKO Pálava

Plán péče o CHKO slouží jako podklad pro tvorbu plánovací dokumentace a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Není závazným dokumentem pro právnické ani pro fyzické osoby. (Plán péče o CHKO Pálava, 2016)

Aktuální Plán péče o CHKO Pálava je platný pro období 2016-2025 a stanovuje dlouhodobé cíle pro oblast výstavby, dopravy, technické infrastruktury a krajinného rázu, které platí pro celé území CHKO. Dále stanovuje opatření a zásady, které má orgán ochrany přírody aplikovat pro dosažení daných cílů. Předchozí Plán péče pro období 2006-2015 stanovoval doporučení, která se lišila ve vazbě na zonaci CHKO.

Význam regulativů

Z terénního průzkumu vyplývá, že parametr podlažnosti se u nových staveb kontrolyje a dodržuje. Některé z dalších zásad, jako například tradiční místní tvarosloví, se ale přehlíží. A tak i stavby, které splňují parametr podlažnosti pro dané místo, mohou působit v krajině nepatřičně. Ani další zásady na tom nejsou s dodržováním v praxi nejlépe. Zahrady nových obytných staveb by měly tvořit přechodovou zónu mezi sídlem a krajinou, ale toho lze jen stěží docílit pomocí vysokých plotů z betonových tvárnic a používání nevhodných druhů zeleně (zejména rod *Thuja*). Problematiku zhoršuje i vyhláška 501/2006 Sb., která komplikuje vznik komplexní zástavby - domy musí dodržovat určité vzdálenosti od hranic parcely a mezi sebou. Vzniká tak zástavba, která může působit jako rozsypané kostky lega. Možným řešením by byla plánovaná výstavba na rozvojové ploše dle návrhu zkušeného urbanisty. Zcela běžnou praxí je plánovaná výstavba například v Nizozemí, kde ve většině případů obyvatelé neovlivní ani barvu fasády svého domu a pouze se nastěhují do již hotového nového celku, ať již ulice nebo celé nové městské části. Přestože se v našich podmínkách může zdát, že takové opatření diskriminuje svobody člověka, přikláním se k jeho zavedení do praxe alespoň na území chráněných oblastí, tedy na územích s výraznou dochovanou hodnotou krajiny. Takové opatření by pomohlo tyto hodnoty, díky kterým se území stávají chráněnými, zachovat pro další generace. Předpokladem úspěchu je kvalitní tým odborníků, sestávající nejen z architektů, krajinářů, ale i ekologů a dalších specialistů, který by vytvořil ucelený návrh pro rozvojovou oblast včetně vegetačních úprav, začleňujících plochu do okolní krajiny a zajišťující návaznost na sídlo.

Dle Körberové (2017) je problém v nedodržování závazných stanovisek vydaných Správou CHKO Pálava. Pravděpodobnou příčinou jejich nedodržování jsou příliš malé postihy, které zejména pro velké investory nejsou překážkou. Významným faktorem jsou ale i společenské normy dnešní doby, kdy jsou autority přehlíženy v běhu za vlastním ziskem a prospěchem. A tak se zásady stanovené územním plánem přehlíží stejně jako závazná stanoviska. Kulturní krajina je výsledkem činnosti člověka. Krajina je tedy odrazem ducha doby, společenských postojů a norem. Dokud budou stávající regulativy přehlíženy, nemá smysl stanovovat další. Blažek (2004) například tvrdí, že vzhled venkova by neměly regulovat vyhlášky, kterým lidé nerozumí, ale srozumitelné zásady. Ty odpovídají jakémusi selskému rozumu, který je vázaný na určité místo - jedné vesnice či jednoho venkovského regionu, které mají podobný venkovský život (vázaný na přírodní podmínky místa). Regulovat vzhled venkovské krajiny je určitě nutné, ale kromě legislativních forem je nutné zapojit do procesu samotné občany dané krajiny, neboť to jsou právě oni, kdo určují její ráz. Je tedy nutné aktivně spolupracovat se společnostmi, vzdělávat veřejnost a obyvatele tak, aby oni sami byli schopni žít v souladu s krajinou a zejména aby oni sami měli o krajinu zájem. Za velký problém v území považují odsun původního obyvatelstva. Přestože se jedná o záležitost starou více než půlstoletí, vazby mezi obyvateli a krajinou byly zpřetrhány a nemohou dosahovat takových kvalit, jako u původního obyvatelstva. Proto považují za nutné posilovat vztah obyvatel ke krajině, například formou workshopů, výtvarných a fotografických soutěží, diskuzí a podobně. Užitečný by mohl být i výlet obyvatel do rakouského muzea v Niedersulz - Muzea venkova regionu Weinviertel a přilehlé oblasti jižní Moravy. Prožití autentického prostoru vesnice se vším, co k tomu patří, tedy tradičními domy s kvetoucími předzahrádkami, sady, drobnými políčky a lokálními druhy ovocných dřevin, by mohlo obyvatele Pavlova inspirovat k návratu ke tradičním formám vegetace.

5.2 Návrh nových regulativů

Zásady stanovené územním plánem se mi jeví jako dostatečné a smysluplné. Přesto si dovoluji navrhnout několik nových zásad, které zdůrazňují vztah mezi sídlem a krajinou. Tyto zásady vychází jak z prostudované literatury, tak z terénního šetření. Za nejdůležitější zásadu považuji nezastavování záhumenek. Tato zásada může být platná pro každé sídlo, v různých regionech a různých přírodních podmínkách.

Nezastavování záhumenek

Zahrady v záhumenkách tvořily přirozený přechod sídla do krajiny. Záhumenky navazovaly na půdorysný typ sídla, který byl ovlivněn přírodními podmínkami v území. Vzhled záhumenek, jejich tvar a lokalizace vzhledem k sídlu je tak velmi úzce spjata s konkrétním místem, v každém regionu mají záhumenky jiný charakter. Neoddělitelně se tak podílí na celkovém obrazu sídla a odráží vždy místní podmínky, jsou součástí dané krajiny. Jako velmi problematickou proto vidím novou výstavbu lokalizovanou právě v plochách zahrádek a záhumenek. Nová výstavba přitom nerespektuje tradiční architektonické formy ani použití typických prvků zeleně, přirozený přechod sídla do krajiny tak mizí a vzniká zde spíše ostrý přechod.

Podpora rozmanitosti zemědělství

Mapa z roku 1952 na obr. 34 zachycuje pestrou zemědělskou krajinu s drobnou drůbčou pozemků. Scelování pozemků v období komunistické éry a následně dotace na zakládání nových vinic před vstupem do Evropské unie zcela změnil výraz krajiny. Doporučuji podporovat malé zemědělce a zakládání extenzivních sadů, které podpoří estetickou hodnotu krajiny. V území velkoplošných vinic by bylo vhodné používat liniové vegetační prvky, jednak pro rozčlenění jednolitých ploch a zvýšení estetického působení krajiny, jednak pro zvýšení ekologické stability území.

Používání tradičních druhů rostlin

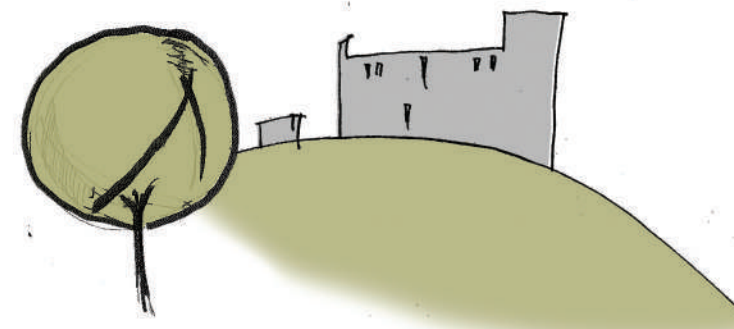
Používání místních druhů by mělo být samozřejmostí ve veřejném prostoru a podporovat by se mělo i v tom soukromém. Z veřejného prostoru by se měly zcela vyloučit konifery a přednostně by měly být používány ovocné dřeviny - tradiční prvek venkovského prostoru. Podpora v soukromých zahrádkách by mohla probíhat například formou finanční úlevy z určitého poplatku (např. za svoz odpadu) výměnou za použití vysokomenných ovocných dřevin a absenci konifer.

Důsledná ochrana stávajících hodnot území

V intravilánu obce i mimo něj se nachází velké množství hodnot, které tvoří výsledný obraz sídla a krajiny. Tyto hodnoty by měly mít přednost před nepromyšleným rozvojem. Mezi hodnoty území patří například i tradiční vinné sklepy, které zde dříve tvořily záhumenky. Jako nešvar vidím nadstavování těchto sklepů obytnými domy, čímž může dle polohy docházet k narušení výhledů na dominantu území - hrad Děvičky.

stavby

krajina

ÚZEMNÍ PLÁN
prostorové zásady uspořádání

- obecně platné*
- > neporušit historickou sídelní polohu pro sídlištní expanzi s nekonzistentní architekturou objektů
 - > zohlednit tradiční místní tvaroslovi
 - > výšku zástavby přizpůsobit okolní zástavbě
 - > nepřipustné jsou stavby s nevhodným měřítkem

- platné pro konkrétní parcely*
- > maximálně 2 nadzemní podlaží s obyvatelným pokrovím
 - > maximálně 50 % zastavěná plocha

ÚZEMNÍ PLÁN
koncepte uspořádání krajiny

- > stavby pro výrobu a skladování odclonit izolační zelení
- > neumísťovat žádné stavby na přírodní dominanty
- > zahrady nových obytných staveb mají tvořit mezičlánek přechodu sídla do krajiny

PLÁN PÉČE O CHKO PÁLAVA
doporučení

- > nerozšiřovat zástavbu chatami a apartmánovými domy
- > neporušit historickou sídelní polohu pro sídlištní expanzi s nekonzistentní architekturou objektů
- > novou výstavbu směřovat do již urbanizovaných ploch
- > nepodporovat výstavbu nových plošně rozsáhlých areálů (např. obytné satelity)
- > turistické a rekreační užívání krajiny směřovat do méně cenných přírodních ploch
- > rekreační objekty přizpůsobit tradiční zástavbě
- > nové ubytovací kapacity směřovat do stávajících objektů

PLÁN PÉČE + ÚZEMNÍ PLÁN
společná doporučení

- > zachovat proporce mezi volnou krajinou a zastavěným územím sídla
- > nepovolovat výstavbu fotovoltaických elektráren v pohledově exponovaných polohách
- > pohledově exponované polohy chránit před urbanizací
- > respektovat výškovou hladinu zástavby

- obecně platné*
- > nevytvářet negativní dominanty v obrazu obce

- platné pro konkrétní parcely*
- > zohlednit možnosti výsadby autochtonní zeleně

- > posilovat podíl stromové zeleně v sídlech, zejména v uličním prostoru
- > posilovat podíl rozptýlené zeleně a trvalých travních porostů
- > zlepšit estetickou hodnotu krajiny pomocí výsadeb alejí podél cest
- > nerozšiřovat ornou půdu
- > ochrana krajinného rázu

- > zachovat a podporovat členění krajiny přírodními předěly (aleje, remzy, meze, zeleň podél toků)
- > podporovat realizaci komplexních pozemkových úprav
- > podporovat krajinné struktury mimoprodukční zeleně

- > zachovat proporce mezi volnou krajinou a zastavěným územím sídla
- > chránit solitérní stromy a stromořadí
- > zachovat průchodnost krajiny
- > podporovat ovocné dřeviny
- > podporovat zeleň podél cest
- > realizace ÚSES

6 Závěr

Tato práce se zabývá estetickým působením venkovského sídla v krajině. Literární přehled v první části práce řeší tradiční formy vegetace ve venkovském prostoru, kde se tradičně prolíná sídlo s krajinou a výsledkem je jedna harmonická krajina, jejíž neoddělitelnou součástí je sídlo. Analytická část má za cíl odhalit *genia loci* řešeného území, zkoumá jej jak po stránce přírodní, tak po stránce historické, kulturní a společenské, jež jsou bezezbytku provázány a závislé jedna na druhé. A konečně návrhová část si klade za úkol vytvořit harmonickou krajinu bez negativního estetického působení rušivých elementů. Přednesený návrh řešení má jednoduchým, ale efektivním způsobem odclonit prvky cizí vesnickému prostředí, a nechat vyniknout hodnotám území. Korekce spočívají především v náhradě nepůvodních a nevhodných druhů dřevin za tradiční druhy, které svým vzhledem lépe dotváří charakter venkovského prostoru. Tradiční venkovské druhy dřevin použité pro návrh jsou například jabloň (*Malus domestica*), hrušeň (*Pyrus communis*), třešeň (*Prunus avium*) nebo lípa (*Tilia cordata*).

Práce přináší pro dané území několik zásad, které by měly být dodržovány pro zachování autentického obrazu sídla. Významná je zásada ochrany záhumenek jako tradičních míst přechodu sídla do krajiny, tato zásada by mohla být obecně platná nejen pro řešené území. Přes velký stavební rozvoj v posledních letech si obec stále udržuje hodnotnou podobu sídla, nenarušenou až na areál JZD výrobními areály nevhodného měřítka, ani výškovými dominantami. Přesto tato práce odhalila, že množství platných zásad se nedodrží. Práce ve svém závěru navrhuje území vhodná k dostavbě, která respektují přirozený vývoj obce probíhající několik staletí. Přestože stávající stavební rozvoj souvisí s rozvojem turismu, místní hodnoty by měly být zachovány, jinak přicházející turisté nebudou mít v budoucnu již co obdivovat.

Dále si dovoluji přednést několik návrhů pro budoucí rozšíření této práce. Práce se ve své návrhové části zaměřovala pouze na veřejná prostranství. Obraz sídla ale ovlivňují i rostliny používané v soukromém prostoru, tedy v předzahrádkách a zahradách. Není v možnostech této práce tyto prostory nějak regulovat, nicméně pro další práci by bylo vhodné zaměřit se i na ně. Pro další výzkumy by bylo také vhodné najít pozitivní případy nové výstavby, které nemají negativní vliv na obraz sídla. Takové případy by pak mohly sloužit jako zdroj inspirace pro další obce. Nová výstavba v Pavlově má jasnou vazbu na turistický ruch. Kromě navrhování korektivních opatření a regulace nové výstavby by bylo také vhodné zaměřit se na regulaci turismu v dané oblasti. Sílicí tlak má vliv nejen na zábor půdy a ústup záhumenek z krajiny, ale i na volně žijící živočichy. Dalším projevem je oplocování vinic a zhoršená prostupnost krajiny, přičemž jak Územní plán, tak Plán péče si kladou za cíl zachovat průchodnost krajiny. Stavební rozvoj se netýká pouze obce Pavlov. V blízkém okolí probíhá nová výstavba prakticky ve všech obcích ležících v CHKO Pálava, dle Körberové (2017) leží velké rozvojové plochy zejména v Mikulově, Sedleci, Dolních Věstonicích a Milovicích. Při dalším výzkumu by bylo vhodné zvětšit řešené území na celou plochu CHKO Pálava, porovnat vývoj v jednotlivých obcích a vytvořit korektivní opatření pro celé území. Další možnou cestou výzkumu by bylo porovnání situace v CHKO Pálava s jiným územím CHKO nebo NP.

7 Souhrn

Cílem této práce je vytvoření návrhu pro obec Pavlov na jižní Moravě, korigujícího obraz sídla narušeného novotvary. Návrhu předchází podrobná analýza území po stránce přírodních podmínek, historie i samotného terénního průzkumu odhalujícího problematické partie krajiny. Analýzy odhalují důležité charakteristiky obrazu sídla a krajiny. Návrhová část tyto charakteristiky podporuje, v místech narušených je obnovuje. Cílem návrhu je propojení sídla s krajinou, umocnění významných pohledů a korekce negativních prvků.

V území jsou dva velké problémy - nová neuspořádaná výstavba a monokultury vinic. Návrh propojuje novou výstavbu s historickým jádrem obce i s krajinou a navrhuje liniové vegetační prvky do vinic tak, aby byla plocha opticky rozčleněna a výsledná krajina působila harmoničtěji. Návrhová část také přichází se stanovením obecných zásad platných pro výstavbu v Pavlově, případně pro další vesnice ležící na úpatí Pavlovských vrchů. Dodržování těchto zásad by mělo vést k uchování tradičního obrazu venkovského sídla, potažmo celé venkovské krajiny.

Klíčová slova

venkov, krajina, jižní Morava, Pálava, CHKO, estetická hodnota krajiny

The aim of this work is to design a plan for Pavlov, located in South Moravia, which rectifies traditional silhouette of the settlement. The design follows detailed analysis of the studied area including natural conditions, history and field survey revealing issues in the landscape. The principle of genius loci is unveiled during analysis. Genius loci is enhanced and restored at controversial sites. The aim of the design is to connect the landscape and the village, enhance notable views and rectify negative elements.

The study area is dealing with two big issues - urban sprawl and grapevine monocultures. The design is connecting new housing areas both with historical centre and surrounding landscape. The design is proposing vegetation belts into the vineyards that result in harmonical landscape. The design is offering guidelines for new constructions for the region of South Moravia. These guidelines aim to preserve traditional silhouette of the settlement, eventually countryside altogether.

Key words

countryside, landscape, South Moravia, Pálava, Landscape Protected area, aesthetic value of landscape

8 Slovníček pojmů

obraz sídla - vnější projev sídla v krajině, vytvářený jeho polohou v krajině, střešní krajinou, kostelem, sítí cest a zelení v okolí (Knopp, 1994)

krajinný ráz - přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa i oblasti. Krajinný ráz je chráněn před činnostmi, které snižuje jeho estetickou a přírodní hodnotu (zákon č. 114/1992 Sb., 1992)

územní plán - druh územně plánovací dokumentace stanovující koncepci rozvoje daného území (zákon č. 183/2006 Sb., 2006)

plán péče o chko - odborný, koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území (Plány péče, 2017)

9 Zdroje

9.1 Písemné zdroje

BAROŠ, Adam, Ivana BAROŠOVÁ, Stanislav BOČEK, et al. 2014. Metodika pro výběr vhodných druhů dřevin a bylin pro venkovská sídla: certifikovaná metodika VÚKOZ. Průhonice: [Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví]. ISBN 978-80-87674-04-8.

GOJDA, Martin, 2000. Archeologie krajiny: vývoj archetypů kulturní krajiny. Praha: Academia. ISBN 80-200-0780-6.

KNOPP, Alfréd. 1994. Vesnice: Stavby a krajina mají svůj řád. Brno: Ústav územního rozvoje. Vesnice (Ústav územního rozvoje). ISBN 80-851-2496-3.

KOCOURKOVÁ, Jarmila. 1994. Přírodní prostředí vesnice. Brno: Výzkumný ústav výstavby a architektury. Vesnice. ISBN 80-851-2437-8.

KOLEGAROVÁ, Anna, 2014. Územní studie Pavlov: Historické centrum. Brno: Arch. Design. Dostupné také z: http://www.mikulov.cz/digitalAssets/321530_US_Pavlov_zprava_2014-04-09-m.pdf

KUBÍN, Petr, 2007. Archeologické výzkumy Regionálního muzea v Mikulově v letech 1995–2005. In: Sborník regionálního muzea v Mikulově. Mikulov: Regionální muzeum Mikulov, s. 147-152. ISBN 978-80-85088-48-9. ISSN 1211-5800.

KYSELKA, Igor. 2000. Možnosti využití liniové zeleně pro zlepšení obrazu krajiny. In: Sborník přednášek ze semináře Obnova liniové zeleně v krajině. 1. Brno: MZLU Brno, s. 56-60. ISBN 80-7157-438-4.

LÁZNIČKA, Zdeněk. 1946. Typy venkovského osídlení na Moravě: The types of the rural habitation in Moravia. Brno: Gustav Brhel. Spisy Odboru české společnosti zeměpisné v Brně.

MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

MAREČEK, Jiří, 2006. Ovocný strom jako významná součást krajinného rázu. In: VOREL, Ivan a Petr SKLENIČKA. Ochrana krajinného rázu - třináct let zkušeností, úspěchů i omylů: sborník příspěvků z konference, Praha 2006. Praha: Naděžda Skleničková, s. 87-90. ISBN 80-903206-8.

MAREČEK, Jiří, 2008. Krajinářská hodnota vesnických humen. In: HUMNA - přechod sídla do krajiny: sborník příspěvků ze semináře. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, s. 42-58. ISBN 978-80-7375-210-1.

MÍCHAL, Igor, 1992. Ekologická stabilita. Brno: Veronica. ISBN 80-853-6822-6.

Plán péče o CHKO Pálava: na období 2016-2025, 2016. Mikulov: Agentura ochrany přírody a krajiny.

RIGASOVÁ, Milada. 2009. Květinové předzahrádky nejjihnější Moravy a Weinviertlu. In: RegioM: Sborník regionálního muzea v Mikulově. Mikulov: Regionální muzeum v Mikulově, s. 17-35.

RIGASOVÁ, Milada, 2010. Novokřtenci a jejich odkaz v krajině vinařské oblasti na hranici jižní Moravy a Weinviertlu. In: RegioM: Sborník Regionálního muzea v Mikulově. Mikulov: Regionální muzeum v Mikulově, s. 100-116.

Územní plán Pavlov: Návrh, 2012. Brno: Urbanistické středisko Brno, spol. s r.o.

VAŘEKA, Josef a Václav FROLEC, 2007. Lidová architektura: encyklopedie. 2., přeprac. vyd., V nakl. Grada 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1204-8.

VOREL, Ivan. 1999. Prostorové vztahy a estetické hodnoty. In: SKLENIČKA, Petr, VOREL, Ivan, ed. Péče o krajinný ráz - cíle a metody: sborník přednášek a diskusních příspěvků z kolokvia konaného 17. a 18. února 1999 na Fakultě architektury v Praze. Praha: ČVUT, s. 20-27. ISBN 80-01-01979-9.

SPURNÝ, Miloš, 2007. Sbohem, staré řeky: Good-bye, old rivers. Brno: FOTEP. ISBN 978-80-86871-07-3.

ŠKABRADA, Jiří. 1999. Lidové stavby: architektura českého venkova. Praha: Argo. ISBN 80-720-3082-5.

ŠTEFKOVÁ-VAJAYOVÁ, Marie. 2001. Kronika obce Pavlov. Pavlov: Obecní úřad v Pavlově. ISBN 80-238-9941-4.

Zákon ČNR č. 114/1992 Sb. ze dne 19. února 1992 o ochraně přírody a krajiny.

Zákon ČNR č. 183/2006 Sb. ze dne 11. května 2006 o územním plánování a stavebním řádu

9.2 Internetové zdroje

I. vojenské (josefské) mapování - Morava, mapový list č.112, 2015. Laboratoř geoinformatiky [online]. Ústí nad Labem: Laboratoř geoinformatiky Univerzity J. E. Purkyně [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=1vm&map_region=mo&map_list=m112

II. vojenské (Františkovo) mapování - Morava, mapový list O_12_II, 2014. Laboratoř geoinformatiky [online]. Ústí nad Labem: Laboratoř geoinformatiky Univerzity J. E. Purkyně [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=2vm&map_region=mo&map_list=O_12_II

Český statistický úřad [online], 2016. Český statistický úřad [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Geologická mapa 1:50 000, 2014. Česká geologická služba [online]. Praha: Česká geologická služba [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: http://mapy.geology.cz/geocr_50/

Hydrogeologická rajonizace, 2015. Česká geologická služba [online]. Praha: Česká geologická služba [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: http://mapy.geology.cz/hydro_rajony/

Katastrální území Pavlov u Dolních Věstonic, 2014. Náhledy map Stablního katastru [online]. Ústí nad Labem: Laboratoř geoinformatiky Univerzity J. E. Purkyně [cit. 2017-04-04].

Kontaminovaná místa [online], 2009. Praha: Česká informační agentura životního prostředí [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://kontaminace.cenia.cz/>

Lesy a lesní hospodářství, Atlas Pálavy [online]. Katedra fyzické geografie a egoekologie [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://www.atlaspalavy.cz/>

MIKLÍN, Jan, 2008. Atlas Pálavy [online]. Ostrava: Přírodovědecká fakulta Ostravské university v Ostravě [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.atlaspalavy.cz/>

Novokřtenci. 2008. Mikulov: Město s vůní jihu [online]. Mikulov: Město Mikulov [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.mikulov.cz/turistika/pamatky-a-prohlidkove-objekty/novokrtenci/>

Památkový katalog: Národní památkový ústav [online], 2015. Národní památkový ústav [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://pamatkovykatalog.cz/>

Pavlov, Mapy.cz [online]. Praha: Seznam.cz [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?x=16.6697580&y=48.8686489&z=14&source=muni&id=5587&q=pavlov>

Plány péče, 2017. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky [online]. AOPK ČR [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/uzemni-ochrana/planovani-pece/>

Půdní mapa 1:50 000: edice od 2012, 2014. Česká geologická služba [online]. Praha: Česká geologická služba [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://mapy.geology.cz/pudy/>

SKLENIČKA, Petr a Blanka PITTNEROVÁ. 2005. Pozemkové úpravy v územích s dochovanou středověkou plužinou. In: Pozemkové úpravy [online]. s. 19-20 [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: http://www.centrumprokrajinu.cz/doc/PDF_14.pdf

Statistik Pollau, n.d. In: Südmähren: Land an der Thaya [online]. Wien: Landsmannschaft Thaya - Kulturverband der Südmährer in Österreich [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://www.suedmaehren.eu/wp-content/uploads/2015/07/o-245-Statistik-Pollau.jpg>

ŠIMKOVÁ, Hana. 2006. Střechy a střešní krajiny vesnických sídel a staveb. Urbanismus a územní rozvoj [online]. IX(6), 31-33 [cit. 2017-02-05]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2006/2006-06/10_strechy.pdf

9.3 Další zdroje

Ing. Květoslava Körberová, Správa CHKO Pálava - stavební agenda, ústní sdělení 2017

Erika Pfefferová, pamětnice, ústní sdělení 2017

10 Seznam doprovodných obrázků a tabulek

10.1 Obrázky

Obr. 1 Silnicovka, ulicovka, návesní silnicovka a návesní ulicovka

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 2 Různé formy půdorysu návesní vsi

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 3 Plužina úseková

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 4 Traťová plužina

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 5 Záhumenicová plužina

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 6 Formace vesnické zeleně jako odraz půdorysu vesnice

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 7 Zeleň v hospodářské funkci

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 8 Zeleň ve funkci sociálně-kulturní

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 9 Vliv plužiny na utváření zeleně v okolí sídla

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 10 Dosažení harmonické krajiny pomocí rozptýlené zeleně

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 11 Různé způsoby formování krajiny

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 12 Dosažení harmonické krajiny pomocí rozptýlené zeleně

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 13 Členění venkovské krajiny pomocí liniové zeleně

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 14 Různé způsoby začlenění zemědělského střediska do krajiny

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 15 Krása krajiny vyvolaná souladem hospodaření a krajinou

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 16 Dominanta kostela umocněná liniemi v krajině

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 17 Krajina rytmizovaná rozdělením pozemků: projevy kontrastu a souladu v krajině

převzato z: MAREČEK, Jiří, 2005. Krajinářská architektura venkovských sídel. V Praze: Česká zemědělská univerzita. ISBN 80-213-1324-2.

Obr. 18 Lokalizace řešeného území v rámci České republiky, Kristýna Kohoutková

Obr. 19 Lokalizace řešeného území v rámci Jihomoravského kraje, Kristýna Kohoutková

Obr. 20 Širší vztahy území v rámci jižní Moravy, Kristýna Kohoutková

Obr. 21 Hypsometrie, Kristýna Kohoutková

podklad: Pavlov, Mapy.cz [online]. Praha: Seznam.cz [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?x=16.6697580&y=48.8686489&z=14&source=mu-ni&id=5587&q=pavlov> upraveno v programu Adobe Photoshop

Obr. 22 Geologická stavba řešeného území, Kristýna Kohoutková

podklad: Geologická mapa 1:50 000, 2014. Česká geologická služba [online]. Praha: Česká geologická služba [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: http://mapy.geology.cz/geocr_50/ upraveno v programu Adobe Photoshop

Obr. 23 Pedologická stavba řešeného území, Kristýna Kohoutková

podklad: Půdní mapa 1:50 000: edice od 2012, 2014. Česká geologická služba [online]. Praha: Česká geologická služba [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://mapy.geology.cz/pudy/> upraveno v programu Adobe Photoshop

Obr. 24 Hydrogeologická stavba řešeného území, Kristýna Kohoutková

podklad: Hydrogeologická rajonizace, 2015. Česká geologická služba [online]. Praha: Česká geologická služba [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: http://mapy.geology.cz/hydro_rajony/ upraveno v programu Adobe Photoshop

Obr. 25 Vegetační stupňovitost území, Kristýna Kohoutková

podklad: Lesy a lesní hospodářství, Atlas Pálavy [online]. Katedra fyzické geografie a egoekologie [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://www.atlaspalavy.cz/> upraveno v programu Adobe Photoshop

Obr. 26 Historický vývoj obce, Kristýna Kohoutková

Obr. 27 Vývoj počtu obyvatel a domů, Kristýna Kohoutková

Obr. 28 Poloha obce v krajině, Kristýna Kohoutková

podklad: I. vojenské (josefské) mapování - Morava, mapový list č.112, 2015. Laboratoř geoinformatiky [online]. Ústí nad Labem: Laboratoř geoinformatiky Univerzity J. E. Purkyně [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=1vm&map_region=mo&map_list=m112 upraveno v programu Adobe Photoshop

Obr. 29 Detail zástavby obce

podklad: I. vojenské (josefské) mapování - Morava, mapový list č.112, 2015. Laboratoř geoinformatiky [online]. Ústí nad Labem: Laboratoř geoinformatiky Univerzity J. E. Purkyně [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=1vm&map_region=mo&map_list=m112

Obr. 30 Území obce na listu stabilního katastru

podklad: Katastrální území Pavlov u Dolních Věstonic, 2014. Náhledy map Stabilního katastru [online]. Ústí nad Labem: Laboratoř geoinformatiky Univerzity J. E. Purkyně [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/stkatr/zoom/zoom_html/ upraveno v programu Adobe Photoshop

Obr. 31 Detail zástavby obce

podklad: Katastrální území Pavlov u Dolních Věstonic, 2014. Náhledy map Stabilního katastru [online]. Ústí nad Labem: Laboratoř geoinformatiky Univerzity J. E. Purkyně [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/stkatr/zoom/zoom_html/ upraveno v programu Adobe Photoshop

Obr. 32 Poloha obce v krajině, Kristýna Kohoutková

podklad: II. vojenské (Františkovo) mapování - Morava, mapový list O_12_II, 2014. Laboratoř geoinformatiky [online]. Ústí nad Labem: Laboratoř geoinformatiky Univerzity J. E. Purkyně [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=2vm&map_region=mo&map_list=O_12_II upraveno v programu Adobe Photoshop

Obr. 33 Detail zástavby obce

podklad: II. vojenské (Františkovo) mapování - Morava, mapový list O_12_II, 2014. Laboratoř geoinformatiky [online]. Ústí nad Labem: Laboratoř geoinformatiky Univerzity J. E. Purkyně [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=2vm&map_region=mo&map_list=O_12_II

Obr. 34 Letecký snímek obce z roku 1952, Kristýna Kohoutková

podklad: Kontaminovaná místa [online], 2009. Praha: Česká informační agentura životního prostředí [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://kontaminace.cenia.cz/> upraveno v počítačovém programu Adobe Photoshop

Obr. 35: Letecký snímek obce z roku 2015, Kristýna Kohoutková
podklad: Pavlov, Mapy.cz [online]. Praha: Seznam.cz [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?x=16.6697580&y=48.8686489&z=14&source=mu-ni&id=5587&q=pavlov>
upraveno v počítačovém programu Adobe Photoshop

Obr. 36: Stavební vývoj obce a hodnocené objekty, Kristýna Kohoutková

Obr. 37: Památkově chráněné objekty, Kristýna Kohoutková
zdroj: Památkový katalog: Národní památkový ústav [online], 2015. Národní památkový ústav [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://pamatkovykatalog.cz/>

Obr. 38: Analýza land use, Kristýna Kohoutková

Obr. 39 Umístění sakrálních staveb v krajině, Kristýna Kohoutková

Obr. 40 Kostel sv. Barbory, Kristýna Kohoutková

Obr. 41 Hřbitov, Kristýna Kohoutková

Obr. 42: Boží muka Pod Pannama, Kristýna Kohoutková

Obr. 43: Boží muka nad vinohrady, Kristýna Kohoutková

Obr. 44: Boží muka v trati U Božích muk, Kristýna Kohoutková

Obr. 45: Boží muka u Klentnického potoka, Kristýna Kohoutková

Obr. 46: Sv. Florián, Kristýna Kohoutková

Obr. 47: Sv. Jan Nepomucký, Kristýna Kohoutková

Obr. 48: Sv. Anežka Česká, Kristýna Kohoutková

Obr. 49: Kříž mezi vinohrady, Kristýna Kohoutková

Obr. 50: Mapa pohledových vazeb v krajině, Kristýna Kohoutková

Obr. 51: Pohled na obec z hradu Děvičky, Kristýna Kohoutková

Obr. 52: Pohled na obec od boží muky nad vinohrady, Kristýna Kohoutková

Obr. 53: Příjezd do obce od Klentnice, Kristýna Kohoutková

Obr. 54: Pohled na obec od boží muky Pod Pannama, Kristýna Kohoutková

Obr. 55: Pohled na obec ze záhumenek na jihu obce, Kristýna Kohoutková

Obr. 56: Cesta pod obcí podél Novomlýnských nádrží, Kristýna Kohoutková

Obr. 57: Cesta od Milovic, Kristýna Kohoutková

Obr. 58: Turistická mapa a významné pohledy v sídle, Kristýna Kohoutková

Obr. 59: Pohled na náves (P1), Kristýna Kohoutková

Obr. 60: Pohled z návsi na hrad (P2), Kristýna Kohoutková

Obr. 61: Ulička spojující náves a Českou ulici (P3), Kristýna Kohoutková

Obr. 62: Parčík u návsi (P4), Kristýna Kohoutková

Obr. 63: Prostor pod radnicí (P5), Kristýna Kohoutková

Obr. 64: Prostor pod radnicí ve spodní části (P6), Kristýna Kohoutková

Obr. 65: Ulice Podhradní - u sv. Floriána (P7), Kristýna Kohoutková

Obr. 66: Ulice Podhradní - parkoviště (P8), Kristýna Kohoutková

Obr. 67: Prostor mezi vinařstvím a hřbitovem (P9), Kristýna Kohoutková

Obr. 68: Pohled do horní části ulice České (P10), Kristýna Kohoutková

Obr. 69: Pohled z horní části ulice České do její dolní části (P11), Kristýna Kohoutková

Obr. 70: Pohled na spodní část ulice České ze spojovací uličky (P12), Kristýna Kohoutková

Obr. 71: Pohled na spodní část ulice České (P13), Kristýna Kohoutková

Obr. 72: Obchod na ulici Rudolfa Gajdoše (P14), Kristýna Kohoutková

Obr. 73: Křižovatka ulic 23. dubna a Klentnická (P14), Kristýna Kohoutková

Obr. 74: Mapa hodnot v krajině, Kristýna Kohoutková

Obr. 75: Mapa hodnot v sídle, Kristýna Kohoutková

Obr. 76: Pavlovské vrchy, Kristýna Kohoutková

Obr. 77: Hrad Děvičky, Kristýna Kohoutková

Obr. 78: Vinohrady, Kristýna Kohoutková

Obr. 79: Kostel sv. Barbory, Kristýna Kohoutková

Obr. 80: Selský dům, Kristýna Kohoutková

Obr. 81: Vinařský dům, Kristýna Kohoutková

Obr. 82: Hřbitov, Kristýna Kohoutková

Obr. 83: Vinařské sklepy, Kristýna Kohoutková

Obr. 84: Mapa problémů v krajině, Kristýna Kohoutková

Obr. 85: Mapa problémů v sídle, Kristýna Kohoutková

Obr. 86: Lány vinic bez doprovodné vegetace, Kristýna Kohoutková

Obr. 87: Novomlýnské nádrže, Kristýna Kohoutková

Obr. 88: Jehličnaté dřeviny, Kristýna Kohoutková

Obr. 89: Jehličnaté dřeviny jako ohraničení pozemku, Kristýna Kohoutková

Obr. 90: Balkony a lodžie směřované do ulice, Kristýna Kohoutková

Obr. 91: Křiklavé fasády, Kristýna Kohoutková

Obr. 92: Nevhodné typy oken a černá střešní krytina, Kristýna Kohoutková

Obr. 93: Bungalovy, Kristýna Kohoutková

Obr. 94: Březolitové domy městského typu z dob komunismu, Kristýna Kohoutková

Obr. 95: Směr historických ulic ve vazbě na konfiguraci terénu, Kristýna Kohoutková

Obr. 96: Směr historického růstu sídla podél hlavní komunikace, Kristýna Kohoutková

Obr. 97: Směr aktuálního vývoje zástavby, Kristýna Kohoutková

Obr. 98: Navržený směr vývoje zástavby, Kristýna Kohoutková

Obr. 99: Mapa navržených krajinných úprav, Kristýna Kohoutková

Obr. 100: Pohled na Pavlov, 80. léta
zdroj: soukromý archiv Pavel Kremitovský

Obr. 101: Pohled na horní konec obce, 80. léta
zdroj: soukromý archiv Pavel Kremitovský

Obr. 102: Pohled na Pavlov, 60. léta
zdroj: soukromý archiv Pavel Kremitovský

Obr. 103: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 104: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 105: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 106: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 107: Historická fotografie, Kristýna Kohoutková

Obr. 108: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 109: Navržený stav

Obr. 110: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 111: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 112: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 113: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 114: Historická fotografie, 60. léta; Kristýna Kohoutková

Obr. 115: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 116: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 117: Lokalizace navržených úprav v sídle. Kristýna Kohoutková

Obr. 118: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 119: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 120: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 121: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 122: Historická fotografie z počátku 90. let
zdroj: soukromý archiv Pavel Kremitovský

Obr. 123: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 124: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 125: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 126: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 127: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 128: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 129: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 130: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 131: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 132: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 133: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 134: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 135: Historická fotografie z počátku 20. století
zdroj: soukromý archiv Pavel Kremitovský

Obr. 136: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 137: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 138: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 139: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 140: Aktuální stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 141: Navržený stav, Kristýna Kohoutková

Obr. 142: Regulativy aktuálně platné na území Pavlova, Kristýna Kohoutková

10.2 Tabulky

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel a domů, Kristýna Kohoutková
data: Český statistický úřad [online], 2016. Český statistický úřad [cit. 2017-03-31].
Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Statistik Pollau, n.d. In: Südmähren: Land an der Thaya [online]. Wien: Landsmannschaft Thaya - Kulturverband der Südmährer in Österreich [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://www.suedmaehren.eu/wp-content/uploads/2015/07/o-245-Statistik-Pollau.jp>

ŠTEFKOVÁ-VAJAYOVÁ, Marie. 2001. Kronika obce Pavlov. Pavlov: Obecní úřad v Pavlově. ISBN 80-238-9941-4.

Tabulka 2: Budova obecního úřadu, Kristýna Kohoutková

Tabulka 3: Dům pod návsí, Kristýna Kohoutková

Tabulka 4: Tradiční dům na návsi, Kristýna Kohoutková

Tabulka 5: Tradiční dům na návsi, Kristýna Kohoutková

Tabulka 6: Vinařský dům, Kristýna Kohoutková

Tabulka 7: Rodinný dům, Kristýna Kohoutková

Tabulka 8: Rekreační dům, Kristýna Kohoutková

Tabulka 9: Pavlovské sklípky, Kristýna Kohoutková

Tabulka 10: Rodinný dům, Kristýna Kohoutková

Tabulka 11: Apartmány Pavlovské vinohrady, Kristýna Kohoutková

Tabulka 12: Využití území, Kristýna Kohoutková
data: Český statistický úřad [online], 2016. Český statistický úřad [cit. 2017-03-31].
Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Statistik Pollau, n.d. In: Südmähren: Land an der Thaya [online]. Wien: Landsmannschaft Thaya - Kulturverband der Südmährer in Österreich [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://www.suedmaehren.eu/wp-content/uploads/2015/07/o-245-Statistik-Pollau.jp>

ŠTEFKOVÁ-VAJAYOVÁ, Marie. 2001. Kronika obce Pavlov. Pavlov: Obecní úřad v Pavlově. ISBN 80-238-9941-4.

Tabulka 13: Počet přenocujících v Pavlově, Kristýna Kohoutková
data: Český statistický úřad [online], 2016. Český statistický úřad [cit. 2017-03-31].
Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

